

SÖKAREN

NR 3

1980

LÖSNUMMERPRIS 8:00 inkl. moms

*Werner Erhard
grundare av est
en rörelse
för självförbättring*

Werner Erhard.

EST en ny rörelse för självtransformering

Reportage Åsa Freij

Bara en sak är mäktig nog att totalt förändra ditt liv på bara fyra dagar – DU!

Det budskapet kommer från en av de senaste stora rörelserna som arbetar med *human development*, personlighetsutveckling, i USA, *Erhard seminars training*, förkortat *est*.

Det kostar ca 1 700 kronor att gå en fyra dagars grundkurs. Drygt 200 000 personer från 13 till 91 år har hittills gjort det enligt *ests* egna uppgifter.

Och vad har de fått lära sig?

– De har upptäckt sig själva, säger man inom *est*.

Kurserna består främst i att *est*-tränarna pratar på ett sätt som gör åhörarna medvetna om sig själva, sitt beteendemönster, sina reaktioner, hämningar och framför allt möjligheter.

RÖSTER OM EST

Under mitt besök i USA nyligen försökte jag ta reda på vilka åsikter som fanns om *est*.

En man i resebyråbranschen i New York sa:

– Akta dig för Guds skull! Gå inte nära de där galningarna! De är likadana som den där sekten som begick massjälmord.

En god vän i Kalifornien, veterinär med akademiska studier i filosofi och psykologi bakom sig, hade gått kursen, och han sa:

– Gå den! Jag lovar dig: det är värt pengarna flera gånger om. Det gav mig mer än allt jag läst på universitetet!

– Se upp, sa en man som hörde till det sällskap som reste med Dalai Lama i USA. Det kan hända att *est* bara blåser upp ditt ego ännu mer,

kanske bara lär dig att vända bort uppmärksamheten från samvetet, när det plågar dig, och ger dig en tillfällig lättnad och ett säkert bakslag.

En annan ledare i andliga sammanhang, Peter Caddy, grundaren av experimentsamhället och "livsskolan" Findhorn i Skottland, svarade i höstas på min fråga om *est*:

– Det kan kanske vara bra för vissa människor och har nog hjälpt en del.

En kvinna som jag delade taxi med nedför Broadway, sa:

– Jag vet bara att inte skulle jag gå!

HOS EST

Jag besökte *ests* kontor på Manhattan och mötte superenergiska, superglada mest unga människor, av vilka många jobbade gratis i ett stort kontorslandskap och gav mig broschyrer och en bok om Werner Erhard, *ests* skapare. Den var författad av en vän till Erhard och handlade om Erhards ganska ointressanta barndom och ytliga och trassliga yngre vuxenliv och hur han sedan började fundera över livets lagar och redde upp sitt liv.

Jag gick på ett informationsmöte, där en man pratade fort och roligt och ganska träffande om hur vi skyller ifrån oss, blir arga, hämmar oss och förstör våra chanser och relationer i onödan. Och en ung flicka pratade om hur fantastiskt livet föreföll henne på alla sätt, efter det hon gått *est*-kursen.

De flesta bland publiken hade redan gått kursen, och redan "kursade" hjälpte till att svara på frågor överallt i bänkraderna under pausen.

Min "hjälpprat" gjorde sitt bästa för att övertyga mig, men slutade med att säga att man måste uppleva det själv. Det är lika omöjligt att precis beskriva vad som görs och vad som händer som det är att beskriva ett hål – man kan bara beskriva det som är runt hålet ...

Jag gick inte kursen och upplevde inte "hålet". Men den som vill ta del av *ests* undervisning har chansen på 26 ställen i USA, ett i Kanda, ett i England och ett i Indien.

Än i Sverige då? Nya andliga och psykoterapeutiska rörelser som finns i USA, brukar komma till Sverige också, ganska snart. Jo, det finns *est*-anhängare i vårt land. En av Erhards medarbetare, som lämnat *est*-organisationen, har startat något liknande, men med mer "hjärta", och han har genomfört en *est*-träning i Sverige (i höstas).

Est tycks vara ett slags blandning av gammal österländsk filosofi och religion och modern psykologi och terapi. Däri spåras en kärlekslära och andra andliga rättesnören som att ta fullt ansvar för sig själv och sina handlingar – vidare positivt tänkande och kreativitetsträning av typ "du är den du själv vill vara och ditt liv vad du själv gör det till".

Den som har satt samman dessa filosofiska och psykologiska tankar och genom en egen attraktiv och dynamisk personlighet gjort dem till en ny filosofi och folkrörelse i USA, är dygt 40-åriga f d bilhandlaren m m Werner Erhard.

Han blev "uppläst", som han kallar det, en gång i sin bil på en motorväg någonstans i Kalifornien efter att ha trasslat till sitt liv ordentligt genom dåliga affärer, spruckat äktenskap, älskarinna och olyckli-

ga omständigheter över huvud taget. Före den "upplysningen" hade han, enligt vad han berättar, intensivt sökt klarhet, sanning och förutsättningarna för kommunikation mellan människor.

Erhard kan förefalla mer som en playboy än en andlig och moralisk ledare. Men han har inspirerat många till ett positivare och medmänskligare levnadssätt. Hans program innebär att de som genomgår hans kurser sedan själv arbetar vidare på sin utveckling och även arbetar ideellt för organisationen och för humanitära syften osv.

Est-organisationen är f. ö. ett helt kommersiellt företag, med inriktning på utbildningsverksamhet.

Det är svårt att efter en snabb och ytlig bekantskap bedöma en rörelse av det här slaget. Man vill inte göra reklam för något som sysslar med så känsliga saker som människors inre utan att vara säker på dess kvalitet. Man har sett avskräckande exempel på vad som kan hända när människor i obalans engagerar sig hårt i något som inte är alltigenom sant, moget och osjälviskt. Men man vill inte heller ironisera över eller motarbeta rörelser som säger sig vilja hjälpa människor. Inom de flesta finns säkerligen en äkta idealism med vilja att hjälpa – även om mänskliga svagheter i ledningen ibland grumlar resultatet.

EN SVENSK EST-ENTUSIAST

Bertil Kuhlemann, välkänd i svenska "New age-kretsar", har i London gått *ests* grundkurs, och han försäkrar att den är hans livs bästa investering.

– *Est*-träningen syftar till, berättar han, att förvandla och fördjupa upplevelseförmågan, så att det sker en förändring i ens sätt att vara.

– Träningen är upplagd så att man skall komma i kontakt med sig själv, med det fina som finns i ens liv, och inte minst också med de saker som är jobbiga och som man vanligen söker fly ifrån. Genom den där flykten blir problemen bestående. Först när man går in i dem, ser dem i vitögat, tacklar dem, så löser de upp sig.

– Man är tillsammans med de medmänniskor som man har i sin omgivning. Man är tillsammans med de knepigheter och problem som man upplever. Man söker inte smita undan, skylla ifrån sig, utan man tar fullt personligt ansvar. Man går in i sådant som man är litet rädd för och arbetar igenom sin rädsla.

– Genom denna fullständiga närvaro kommer man ofta underfund med att de åsikter man har inte är tillräckligt genomarbetade,

There is only one thing
that's powerful enough
to turn your life around
in just 4 days...

You.

765 California Street • San Francisco, California 94108 • (415) 391-9911

eftersom de är enkelspåriga eller smalsynta och inte täcker de behov av helhet som varje situation som regel kräver. Genom *est*-träningen får man en fördjupad insikt i problemen, och finner så en ny åsikt inom sig själv.

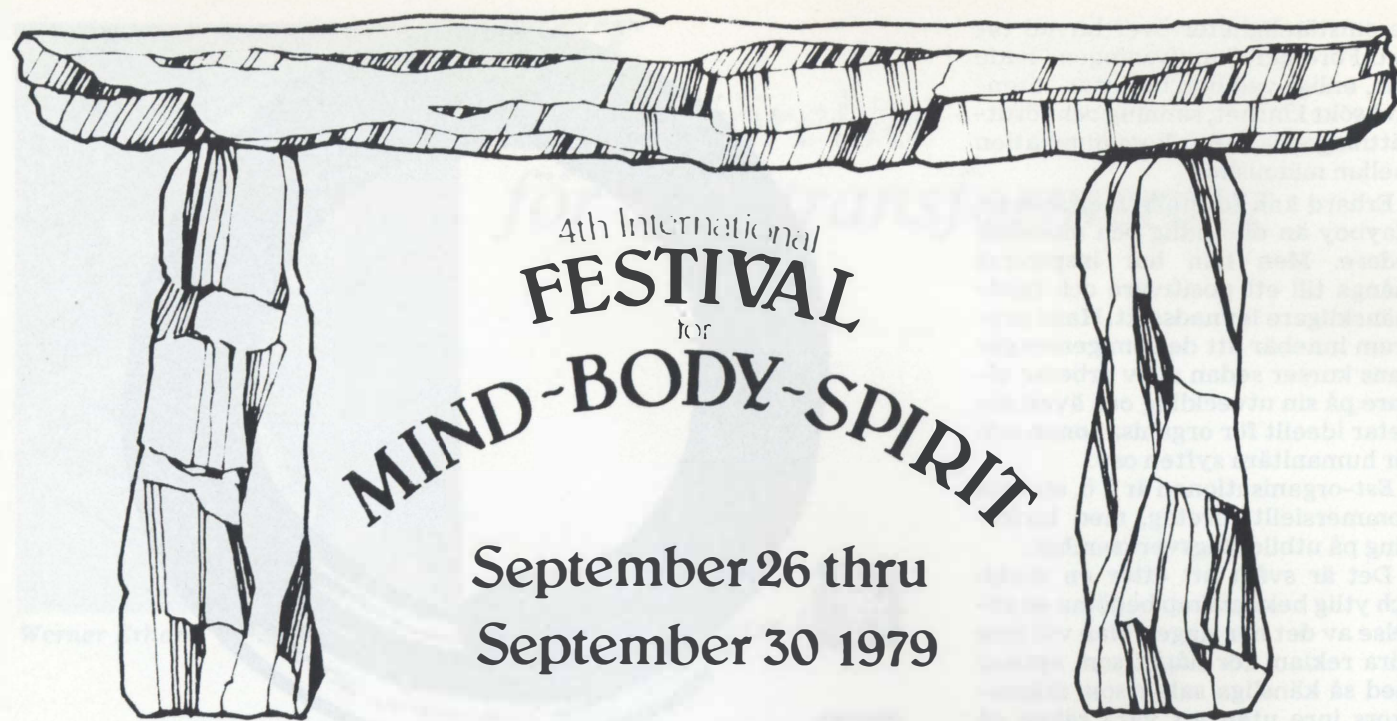
– Och resultatet av den här träningen? Har du nu blivit en bättre människa?

– En naturlig fråga! Ja, mitt liv fungerar. Jag är till 90–95 procent av min tid fylld av att vara närva-

rande i allting som händer, och jag känner en väldigt stor tillfredsställelse och glädje och har mycket större energi och effektivitet i vad jag gör nu, när jag går till kärnan av allt som dyker upp.

Bertil säger att *est*-kursen är det mest effektiva verktyg som en människa kan använda för att transformera sig själv så att hon får sitt liv att fungera.

Intervju med BK: SM

NEW YORK COLISEUM
COLUMBUS CIRCLE

Andligt smörgåsbord i jätteformat

Efter sina framgångar med festivalen för kropp, själ och ande i London gjorde Graham Wilson en framstöt på den amerikanska marknaden. Och intresset var stort, förstås. Folk trängdes redan vid ingången till den stora utställningshallen New York Coliseum, som ligger vid Central Parks västra hörn mot Manhattan, alltså mitt i New York. Vanligtvis hyrs hallen av stora bilfabrikanter och andra penningstarka företag, men nu skulle den alltså hjälpa New York-borna att få sig en andlig skjuts.

Över 150 utställare hade samlats för att från sina små bås fånga in de sökande besökarna på just sin väg. Men vad som nu var rätta vägar bland de många erbjudna alternativen kunde inte vara lätt för någon att finna ut. Festivalen var som ett gytter av katakomber och återvändsgränder, med förföriska lockelser av ofta mer materiell än andlig natur.

En liten vägledning gav Graham Wilson i sitt inledningsanförande. Graham har med sina tre festivaler i London redan attraherat över en kvarts miljon besökare och han me-

nade att det kändes naturligt för honom att "expandera" och låta andra länder än England få del av det andliga spektaklet.

– Festivalen, sa han, är ett gemensamt projekt med syfte att stödja livsprocesserna på ett positivt sätt genom att arbeta med naturen, ren luft, rent vatten, naturlig och organiskt odlad mat, men framför allt genom att understödja den inneboende positiva kraften som finns inom oss alla.

Med Graham från England följde många *new-age*-kända personer. Där märktes Peter Caddy, grundare och andlig ledare för Findhorn, Sir George Trevelyan och flera andra talare och utställare från tidigare festivaler.

En speciellt amerikansk prägel fick festivalen när Marty Echols, kallad "den sjungande försäljaren", gjorde entré på scenen. I bästa showbusiness-stil lyckades han på kort tid ge bort gåvor från olika företag och organisationer, som deltog i festivalen, till ett värde av flera tusen dollar. Detta var ett väl genomfört och utstuderat reklamjippo, som tillsammans med mycket

annat amerikanskt jippobetonat satte sin speciella prägel på New York-festivalen. Om man ändå vill se något positivt i denna nya tidsålders varitèunderhållning, så var det att de varor som skänktes bort åtminstone var "nyttiga" med anknytning till hälsa, miljövård och psykisk stabilitet.

För första gången i Coliseum-hallens historia tilläts utomstående att ordna matserveringen. I stället för hamburgare, varm korv och annan "junk food" serverades nu olika vegetariska rätter, örttéer och snacks gjorda av fullkornsprodukter. Någon menade att Coliseum under festivalen förmodligen var den mest hälsosamma och spännande platsen i New York.

Några aplock ur program och händelser:

Det fanns ett stort antal organisationer med anknytning till Indien. På den stora demonstrationsscenen framfördes indisk tempeldans i form av Bharatha Natyam av Vija Vetra samt av medlemmar i Sat-chitananda Ashram; en grupp från Ananda Ashram framförde "livets dans". Hare Krishna-rörelsen bjöd

besökarna på vegetariska små läckerheter och underhåll med sång och dans.

Bland mantras och sånger hittade man Arlene Slater-Stone och hennes "röstfilosofi":

– Din röst är nyckeln till allt. Den löser upp negativa emotioner som håller tillbaka energiströmmarna i din kropp. Med rätt behandling av rösten genom sång kan vi nå djupare ned i vårt inre och finna "själens sång". En perfekt balans mellan kropp och själ skapar också den perfekta tonen. När detta upplevs blir den som tonar och tonen ETT.

– Är inte rösten vägen till ditt inre, så använd lungorna, sa Leonard Orr, som höll ett föredrag om "Sinnet och pengar, kroppen och andningen".

Orr menade att vi måste söka oss till ett sundare och hälsosammare ekonomiskt system för att få igång våra sinnen. Så länge som vi med våra sinnen fastnar i ekonomiska förhållanden och transaktioner, så länge kommer också sinnet att vara knutet till materian.

Hur sinnet fungerar, och då speciellt den högra hjärnhalvan, pratade Irving Oyle om. Han är en läkare som under 20 år har intresserat sig för visuellt seende med högra hjärnhalvan. Han har kunnat påvisa att man i stor utsträckning kan hjälpa sig själv och påskynda botandet av sjukdomar om man praktiserar olika visualiseringstekniker. Man löser dessutom upp inre spänningar, uppnår och bibehåller inre harmoni, balans och sinnesfrid. Många av hans idéer är hämtade från hans fältarbete bland tarahumaraindianerna.

Bland föredragshållarna märktes också Paul Solomon, som det skrivits ingående om i Sökaren tidigare, och Michio Kushi, makrobiotiker och grundare av tidningen East West Journal.

Från Skandinavien deltog Skandinavisk Yoga- och Meditations-skola. Swami Janakananda höll också efter festivalen en treveckors yogakurs i New York.

San Francisco Medical Research Foundation presenterade ett komplett system för hur man lever i balans med naturen, bättrar på sin hälsa, behåller den och håller sig vital livet ut. Dr Ornstein, som utarbetat principerna, säger att om vi renar vårt blod, så får vi bra hälsa. Han säger också att över 80 procent av alla sjukdomar är psykosomatiska eller emotionella till sin karaktär – och däri ger honom den moderna forskningen rätt. Dr Ornstein har även påvisat att ett ohälsosamt sinne ger sjukdomstillstånd. "Man blir som man tänker." För att rena

Festivalen drog mycket folk, men blev inte den kassasuccé som arrangörerna hade väntat sig.

Många skiftande tjänster erbjöds besökarna; man kunde t ex testa sin egen ESP, d v s hur pass sensitiv man är för sk andliga vibrationer.

kropp och själ effektivt bör man enligt dr Ornstein följa hans livsformel, som består av följande punkter:

1. Se till att det vatten du dricker är rent. Bäst är klart källvatten. I dagens industrisamhälle bör vi filtrera eller destillera det vatten som kommer ur våra kranar.
2. Klorofyll kan vi aldrig få för mycket av. Klorofyllet innehåller den viktiga metallen magnesium som enligt dr Ornstein är livsviktig för att våra celler ska generera energi.
3. Nedbrytningen av vår kropp börjar i tarmen. En frisk tarm betyder ett friskt liv. Ornstein rekommenderar tarmsköljning

eftersom vår fiberfattiga civilisationskost fört med sig många förstoppningssjukdomar.

4. Näringstillskott, främst alger. I USA har ett företag tagit fram ett preparat med alger som kallas "supplement till våra celler".
5. Ornstein fäster också stor vikt vid C-vitaminer och rekommenderar doser upp mot 4–6 gram om dagen.
6. Slutligen använder Ornstein en "magisk" växt som heter Aloe Vera. Den påstås ha en enastående renande effekt på njurarna och levern.

Förutom dessa metoder använder sig dr Ornstein av musik, färg, ljus, kristaller, blommor och så kal-

Den indiska dansösen Vija Vetra trollband många genom sin dans.

lade optimala näringsämnen för healing och utvidgande av medvetandet.

International Consciousness Information Center, Florida, anordnar vad man kallar "paranormala" gruppresor till England: En trevlig

broschyr i färg gör reklam för en resa i vilken ingår ett besök hos Spiritual Association of Great Britain, hos berömda medier i London, på Shakespeares födelseplats (!), i Glastonbury och Cadbury och i grottorna där "hellfires" höll till i början av 1800-talet! I resan ingår specialguider som håller föredrag och ser till att det finns tid till meditation också. Amerikanerna är verkligen effektiva! Snart blir det väl också resor till fjärran östern med måttet "en guru varje dag"!

Många organisationer bekymrade sig i hög grad för den intensiva materialistiska utvecklingen. Ett genomgående drag bland alla dessa rörelser är att de på ett eller annat sätt utnämner sig till representanter för "den goda sidan". Listan kan göras lång, men låt oss titta på några av dem.

Keith M Rhinehart är en man som framträder som den nedstigne mästaren Kumara. Han kallar sig Maha Guru (stor guru), är grundare av "The Aquarian Foundation" (Stiftelsen Vattumannen) och säger att han lär ut "Nya Tidsålderns Religion", som är baserad på "de nedstigna Mästarnas" visdom. Målet är att frälsa världen genom att sprida den urgamla andliga visdomen till alla människor. För att nå ut till oss dödliga använder sig Rhinehart av materialisationer. I hans broschy-

rer ser vi bilder av olika "nedstigna mästare" som Koot Hoomi, samt på ektoplasma. Rhinehart påstår själv att han är den vetenskapligt mest testade adepten på jorden. Märkligt är dock att den "store gurun" behöver en livvakt! Och det är inte vilken livvakt som helst, utan en av Amerikas "superbroilers", som lyft skrot i hela sitt liv (som en form av dynamisk meditation, kanske...).

En annan form för att lyfta medvetandet på jorden företräds av "The Earth Light Program". Målet för den sammanslutningen är att manifestera himmelriket på vår jord, vilket ska ske genom att man följer de universella program som "världsmästarna" har tänkt ut. Deras första möte ska äga rum nu i april i Kalifornien. Du har fortfarande en möjlighet att ta del av programmet och då skicka in ditt namn och din adress samt noga ange om du vill jobba med administration, programverksamhet, finansiering eller om du rent av vill arbeta direkt under en av mästarna. Slutligen kan du också ange om du SJÄLV vill arbeta som en mästare! Så nu väntar Sökarens redaktör bara på order att följande annonstext ska införas: "Mästare sökes till Kalifornien i april. Arbetsuppgifter: hjälpa till att fixa ned himmelriket på jorden. Kvalifikation: Mästare på något område.

Lön: all verksamhet bekostas av Mästarens egen förmögenhet eller av dennes disciplar."

Avsikten är inte här att vara spydig eller nedvärderande. Men man blir lite matt av att se all den konstiga aktivitet som pågår på det "andliga" området och av hur det alltid finns människor som visar intresse för alla som säger sig vara utsända från "högre ort".

En festival av detta slag har många fina sidor. Det finns ett enormt flöde av information, och det finns stora möjligheter att träffa intressanta människor och få nya kontakter. Men man måste komma ihåg att en sådan här festival också är en tummelplats för mindre nogräknade charlataner som ser sin chans att bli stora eller göra snabba pengar.

Helhetsintrycket av denna festival är positivt. Många har talat om en liknande, fast mindre, festival här i Sverige. Ett intressant projekt!

Nästa europeiska festival för kropp, själ och ande äger rum i London 21-29 juni i år. Årets tema är "transformation". För program kan du skriva till:

Festival for Mind-Body-Spirit
159 George Street
London W1H 5LB
England

Adresser:

San Francisco Medical Research Center
P.O. Box 867
Fairfax,
California 94930
USA

International Consciousness Information Center
8055 S.W. 138th St.,
Miami
Florida 33158
USA

Aquarian Foundation/Master Kumara
315 15th Avenue East
Seattle
Washington 98112
USA

The Earth Light Program
P.O. Box 1789
La Jolla
California 92038
USA

BERÄTTARE: ELISABET SPENS
TEXT: PER SELLMANN
FOTO: ELISABET SPENS

KRISTENDOMENS ANSIKTEN

Intryck från en Ceylonresa

Den tionde december har "Ceylon Bible Society" sin årshögtid i stora hörsalen på KFUMs hotell i centrala Colombo. Vi råkar vara i Colombo just då och bo på hotellet, och kommer därför med på mötet.

Jag har vuxit upp i svensk kristen miljö, och får ett intryck att jag slungats tillbaka till min barndom. Exakt samma möte skulle ha kunnat hållas i Sverige eller England – men kan det hållas på Ceylon?

Talen och sångerna är på engelska, med något enstaka undantag. Musiken låter exakt som i en svensk frikyrka. För en ceylonesisk bybo måste detta vara lika exotiskt och obegripligt som Hare Krishna-kulten för en genomsnittlig svensk.

Detta är den ena polen i kristendomens framträdande på Ceylon. Den motsatta polen finner man i "Devasarana", ett anglikanskt kloster och kollektivjordbruk utanför Ibbagamuva i Nordvästprovin- sen. Här experimenterar man djärvt både med att "avexotisera" kristendomen och med att få till stånd en levande dialog med buddhisterna och muslimerna i området (några hinduer bor inte just här).

Arbetspråket här är singalesiska. Engelskan används bara vid kontakter med utlänningar. Något ekonomiskt stöd från utlandet tar man inte emot, och man är försiktig med att låta västerlänningar bo där längre perioder. Det får inte bli något turistcentrum om de skall kunna stå på egna ben.

Nattvarden firas med ris och te i stället för bröd och vin, som inte tillhör vardagen i denna kultur. Dialogviljan får ett uttryck i gemenskapens symbol: ett kors mot bakgrund av det buddhistiska hjulet. Där korsarmarna möts finns en lotusblomma. I lotusens centrum hade man från början det hinduiska om-tecknet. 1971 byttes detta ut mot hammaren och skäran. Det var det året man började kombinera de traditionella religiösa aktiviteterna med jordbruksarbete, och detta ingick i en allmän radikalisering.

På altaret i kapellet ligger inte bara Bibeln utan också Dhamma-

pada, Bhagavadgita, Koranen och Maos lilla röda. Däremot saknas urkunder från socialismens frihetliga gren. Allt som luktar anarkism tycks vara tabubelagt här på ön.

Devasarana kan verka oförklarligt extremt för den som inte är insatt i den religiösa situationen på Ceylon, men mot bakgrund av de etablerade kyrkornas starkt traditionella framtoning är deras policy en helt förståelig reaktion.

De icke-kristna religionsgrupperna i Sverige befinner sig i en situation som är en spegelbild av de kristnas på Ceylon. De står också i valet mellan att blint ta efter främmande mönster eller försöka ge inhemska former åt ett budskap som inte hejdas av riks- och kulturgränser.

Det har blivit på modet bland vissa kristna att anklaga dem som väljer det senare alternativet för att förfälska sin religion. Med ett sådant resonemang fördömer de också sina egna trosfränder med rötter i Asien.

GUNNAR GÄLLMO

THE AQUARIAN FOUNDATION

THE AQUARIAN FOUNDATION OF SEATTLE – NEW YORK BRANCH
PRESENTS IN PERSON

LOU FERRIGNO

STAR OF

"THE INCREDIBLE HULK"

APPEARING WITH

MASTER KUMARA

AS HIS BODY GUARD

8:00 P.M., SUNDAY, SEPTEMBER 30, 1979

THE LEXINGTON HOTEL EMPIRE ROOM

MEZZANINE FLOOR

CORNER OF LEXINGTON AVE. AND E. 48TH ST.

FREE PUBLIC LECTURE, OPEN TO THE PUBLIC

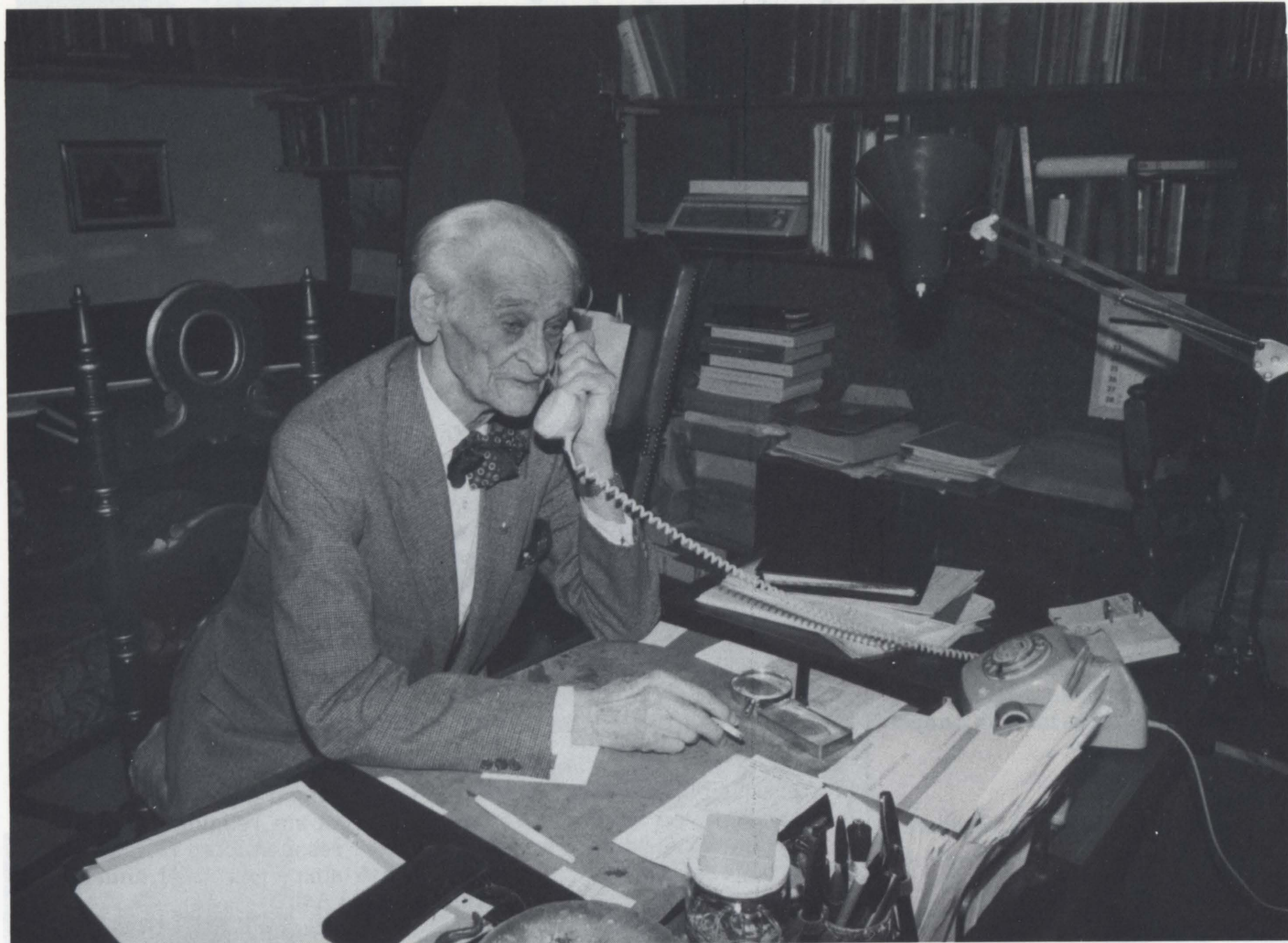

Lou Ferrigno
Mr. America – Mr. Universe
Superstar

The Most Incredible and
Unique Guru on the Planet
The World Teacher
Master Kumara

NON-GURU GURU SASWITHA

Saswitha vid sitt skrivbord.

Vid första anblicken ser den 79-åriga holländaren Josia Rijks ut att vara en äldre man, vem som helst. Han bär kostym, vit, nystruken skjorta och fluga, han har kortklippt hår, mustascher, glasögon. Han kunde vara envars farfar eller morfar – ja, han har också några barnbarn från en son och en dotter. Hans bostad är en modern hyreslägenhet i stilsamma medelklasskvarter i Rotterdam. Den är traditionellt möblerad, och spray-deodoranter finns i badrummet, konservburkar står uppställda på hyllor i den lilla hallen. När gäster avböjer kaffe och cigaretter, som han själv använder, kanske han i stället bjuder dem söta kakor och en läskedryck.

Men fastän Josia Rijks gör ett så ordinarie intryck, är han, under

namnet Saswitha, en andlig ledare för många. Han har bott och rest i östern, sökande sanningen, långt innan det blev så vanligt att göra detta. I slutet av 1940-talet startade han en av de första skolorna för yogalärare i Holland. Han har utvecklat sin egen "korta väg till visdom". Många är kritiska mot honom; men många beundrar honom. "Han är annorlunda", sägs det. "Den yoga han lär ut är inte autentisk yoga", säger en del. "Hans filosofi är inte klar ... och alltför svår", heter det också. Det finns även människor som tycks frukta hans makt och kallar honom hypnotisör.

TILLBAKABLICK

Till skillnad från de flesta äldre människor tycker Saswitha inte om att se tillbaka på det som varit. Han

svarar på mina frågor, men gör från början klart att det förgångna är förgånget, inget viktigt. Endast här och nu räknas. Han ger vaga besked om datum och namn, och tar ibland fel på ordningsföljden mellan händelser.

Men jag får veta följande:

Saswitha föddes i Holland 1901 som Josia Rijks. Tio år gammal flyttade han med sina föräldrar till Sydostasien, där hans far var kristen missionär. Som barn, när hans far var inne i någon kyrka och predikade, höll Josia till utanför tillsammans med människor i trakten och fick lära sig en del om örter och ockult praktik. Han upptäckte tidigt sina psykiska förmågor och lärde sig att utveckla dem tillsammans med de infödda på flera indonesiska öar.

I 17–18-årsåldern återvände Josia till Holland för att studera teologi. Inte bara hans far, utan även far- och morföräldrar var kristna predikanter. Josia skulle gå i familjens fotspår. Men det gick inte bra.

– Jag var mycket ung, men jag hade frågan, som jag inte kunde se ett svar på: var fanns Kristi enhet? Romerska katoliker, protestanter, många sekter konkurrerade med varandra, kämpade mot varandra. Och när teologerna pratade om buddhism och hinduism – så var det bara nonsen. Så olikt vad jag erfarit i östern. Till slut avgjorde jag att jag inte var den rätte att bli en ledare inom kristendomen.

En tid verkade Josia i Frankrike som en icke ordinerad arbetarpräst. Men till slut fann han att han inte ville vara kristen längre. Han lämnade Europa, levde i perioder i Afrika, mellersta östern, Asien, reste omkring, arbetade som agrikulturell konsult för te-, kaffe- och gummiplantager. Efter en tid slog han sig ner i Indonesien och började arbeta inom försäkringsbranschen på ön Java.

Hela tiden sökte han visdom. Han kombinerade affärsresor med besök hos gurus och andra andliga personligheter. Han besökte de dansande dervisherna i Turkiet, meditationskloster i Burma, avlägsna djungelstammar, och mycket mer. Sedan han träffat 40–50 gurus, mötte han i Sydindien en som skulle komma att visa honom hans "sista guru". Om detta berättar han i en bok på holländska vars titel på svenska blir "Tapas, sökande efter människans inre". En guru sa till honom: "Du tänker för mycket, men gör inte tillräckligt." Josia blev ivägskickad in i djungeln för en lång period av isolering och andliga övningar. "Där kommer du att möta din sista guru", fick han veta.

– Och vem var den "sista gurun"?

– Sista gurun? Livet är min guru, svarar Saswitha. Jag är på väg. Det finns inget "sista".

Saswitha tillbringade en tid ensam i skogarna, där han uppnådde ett visst inre förverkligande. Därefter blev han initierad i en indisk andlig tradition och erhöll namnet Saswitha, vilket betyder "levande vatten".

Saswitha återvände till Java. Men kan kunde nu inte fortsätta enbart som försäkringsman. Han startade ett healingsanatorium, där han tillbringade halva sin tid. Så kom andra världskriget, och Saswitha inkallades i den holländska armén. När han tillsades att klippa av sitt långa hår och skägg, vägrade han. Senare togs han tillfångas av japanerna, flydde och togs åter

tillfångas, flydde och togs tillfångas igen, flera gånger. Sista gången han blev tillfångatagen kunde de japaniska officerarna inte tro att han, med ett så långt hår och skägg, kunde vara soldat. Han skickades till ett civilt koncentrationsläger, där han fick stanna i mer än tre år. Även där vägrade han att klippa sitt hår "av psykologiska skäl".

– Det första de gör i ett koncentrationsläger, säger Saswitha, är att klippa håret av fångarna. Jag vägrade. Jag sa att de fick ta mitt huvud, men inte mitt hår.

– Jag var tvungen att vara starkare än de. Jag sa till mig själv: att vara död är ingenting, men mista håret, det kan jag inte. Jag kunde inte låta dem få makt över mig.

Saswithas beslut att vara den han föresatt sig vara vann. Hans styrka blev dem övermäktig. Han troddes vara någon sorts präst och fick behålla sitt hår. (På 1960-talet klippte han håret. Han ville inte bli identifierad som en hippie; han märkte att detta hindrade hans kontakt med vanligt folk.)

– Men tiden i koncentrationslägret var en lycklig tid. Inget ansvar för någonting. Jag ägde en enda dyrbarhet: en filt. I lägret fanns inga problem. Mitt hus, min familj, mina möbler, böcker, pengar – allt var borta. Lägret befriade mig från alla bekymmer. Jag var aldrig sjuk och gav healing till hundratals fångar.

– I lägret måste jag använda all min kraft för att överleva. I den strävan var jag fri. Den stund jag frigavs, återvände bekymren: var finns min familj?

När Saswitha återvände till Holland 1946 ägde han ingenting. Men han hade varit i sitt land bara en timme – berättar han – när det ringde på dörrklockan i hans föräldrars hem:

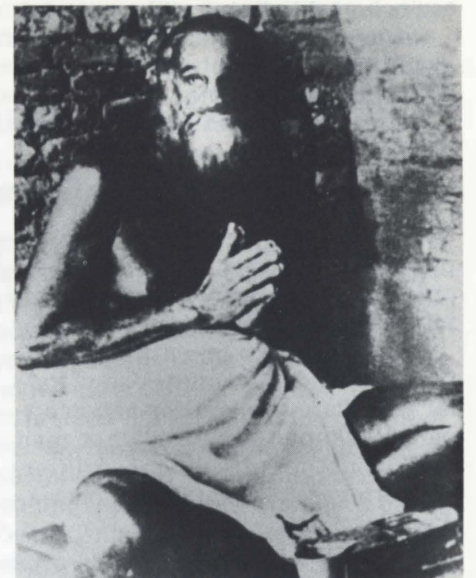
– En man stod utanför dörren. "Min bror har just återvänt från ett koncentrationsläger", sa han. "Han kommer ihåg er. Nu är jag här. Snälla, hjälp mig!"

Och så började nästa skede i Saswithas liv. Han startade healingverksamhet i Holland. Han helade folk även genom fjärrbot, så långt borta som i Australien. Samtidigt praktiserade han yoga. Folk bad honom att bli deras lärare. Det ledde till upprättandet, 1947, av en av Hollands första skolor för yogalärare.

Men Saswitha, som är en okonventionell man, lärde ut en okonventionell yoga. Det var hans egen yoga, Saswitha-yoga, även kallad dynamisk yoga.

– Är det en sorts hatha yoga?

– Hatha? Det är mitt eget system.

Saswitha tillbringade några år med att meditera i en grotta i Burma.

Västerlänningar har alltid bråttom. Att sitta stilla och inte göra något mer än andas är inte deras väg. Låt dem göra något, låt dem känna! Här kan man inte med detsamma börja med Indiens statiska yoga. Man måste ta hänsyn till västerlänningarnas mentalitet. Låt dem röra sig först. Senare, kanske, börjar de förstå.

Åter i Europa såg Saswitha att "inte mycket hade förändrats sedan mellankrigstiden. Återigen fann jag att folk bara levde för buken, och för att tjäna pengar, inget annat", säger han.

Han kände att han måste dela med sig av sina inre insikter om livet och dess mening. Vecka efter vecka fick hans yogaelever stencilade essäer med hans tankar. 1971 samlades dessa i en bok, "Swabhawati, den korta vägen till visdom".

LÄRAN

Jag frågar Saswitha vad som är det viktigaste i hans filosofi.

– Nummer ett, säger han, är: glöm allt du har lärt dig! Kasta det inte på sophögen, glöm bort det bara! Se på varje ögonblick, som kommer! Se skillnaden! Vi är blott skillnaden mellan vad vi gör och vad livet begär av oss.

Teorin om skillnaden utgör ryggraden i Saswithas filosofi. Han börjar med att säga att allting bara är. Vi människor skapar oss åsikter om allting. Men verkligheten som den är har kanske ingenting att göra med hur vi uppfattar den. Den bara är, vad vi än tror eller föreställer oss att den är.

Ingenting har oberoende existens. Allt vi erfar är skillnaden mellan hur vi uppfattar verklighe-

ten och verkligheten själv.

Principen om skillnaden är också grundläggande för vad Saswitha säger om gott och ont.

– Det finns inget ont utan gott, och inget gott utan ont.

– Vad är då det "onda"?

– Det som någon personligen inte tycker om! Om jag exempelvis tappar hundra kronor, så är det något ont för mig. Men för en pojke som hittar pengarna är det inget ont!

Med andra ord: ingenting existerar oberoende av annat. Vad vi kallar gott, kan vara ont för någon annan. Vi skapar vår verklighet med vårt sinne och dess idéer, åsikter, värderingar. "Sådant är det, och sådant det."

Men allting bara är.

"Allting är" är också titeln på en bok som Saswitha har arbetat på i sex år.

Att "allting är" är en inre insikt bortom alla tankar. Genom Saswithas treenighetsprincip – de båda motsatserna (hur vi uppfattar en sak och hur den i verkligheten är) samt skillnaden mellan dem – kan vi intellektuellt förstå att "allting är". Och genom den principen kan vi nå fram till en enhetsupplevelse. Genom Swabhawat, som alltså är namnet på Saswithas filosofi, använder man tanken för att nå bortom tanken, en form av jnana yoga, kunskapens yoga.

De grundläggande idéerna i Swabhawat att ingenting existerar oberoende av annat och att allting befinner sig i ständig förändring återspeglas i namnet Saswitha, som betyder "levande vatten".

I Swabhawat finns inga bestämda diktat gör så och så. Där finns endast principer som skall följas i enlighet med omständigheterna i varje persons liv.

– De ber mig alltid ge undervisning, säger han. Svårigheten är att de måste göra det själva. Men de flesta människor tycker inte om att ta ansvar. De vill ha regler, bestämmelser, budord. Men sådant ger jag inte. Utan bara principerna. "Vad skall jag göra?" frågar de mig. Livet visar oss vad vi skall göra. Livet begär något av var och en av oss.

– Folk vill bara lära sig, upprepa. Många vet allt om Swabhawat. De vet vad som står på de olika sidorna. Men det betyder ingenting; endast att veta *hur* betyder något.

– Envar skapar sitt eget liv. Envar väljer sin egen väg att gå.

– Finns det då en Väg att gå? Finns det en bestämd mening med livet?

– Nej, det finns det inte, eftersom livet inte har något slut, utan bara fortsätter.

– Fortsätter mot vad?

– Mot inget! Man vet bara om man har nått ett slut. Då tänker man: "Så här långt har jag hunnit!" Och så går man vidare.

– Det finns inget mål?

– Nej, det finns inget mål! Livet har inget mål.

– Vad har vi då för uppgift här?

– Ingen. Bara att vara människor som vill vara i enhet med hela naturen. Det är den lärdom vi måste förvärva. Om du är en del av livet, då upplever du enhet med allt. Det är målet. Men om du har uppnått det målet, så ser du ett nytt mål.

– Så när man nått målet, då inser man att det finns ännu ett mål ... längre bort?

– Ja, vi är alltid på väg.

– Var det detta som ni upptäckte under vistelsen i skogarna ... där ni syntes uppnå något slags enhet?

– Långsamt, lärde jag mig att ha vissa mål. Mål ... utan mål. Eftersom, när vi kommer fram, så söker vi nya mål. Och så fortsätter vi på vägen.

Saswitha säger också att människor vet en massa, men det finns begravt i deras inre. De kan inte komma ut med det. Och om de inte kan göra något av sin kunskap, då räknas den inte. Den måste komma ut.

Om sin lära, Swabhawat, säger Saswitha:

– Den är mitt rop.

FJÄRDE HUSTRUN

Josia Rijks/Saswitha är gift för fjärde gången. De två första fruarna dog. Den tredje, som var en av hans mest lysande elever, var 26 år yngre än han. Vid skilsmässan efter sju års äktenskap förlorade Saswitha både sitt hus och sin yogaskola till ex-frun.

– Jag hade ingenting kvar, inte en penny, säger han.

Han flyttade från Haag till Rotterdam och öppnade en ny yogaskola, större än den förra. Han tar emot 200 elever varje år.

Saswithas nuvarande hustru är 40 år yngre än han.

– Men åldern är inte avgörande, förklarar han. Endast det inre. Denna fru förstår mig: vi är på samma nivå. Jag har alltid drömt om ett sådant förhållande, och nu har jag det.

Saswitha har kritiserats för att han, som det sägs, bryskt har kört iväg en del av de elever som stått honom närmast.

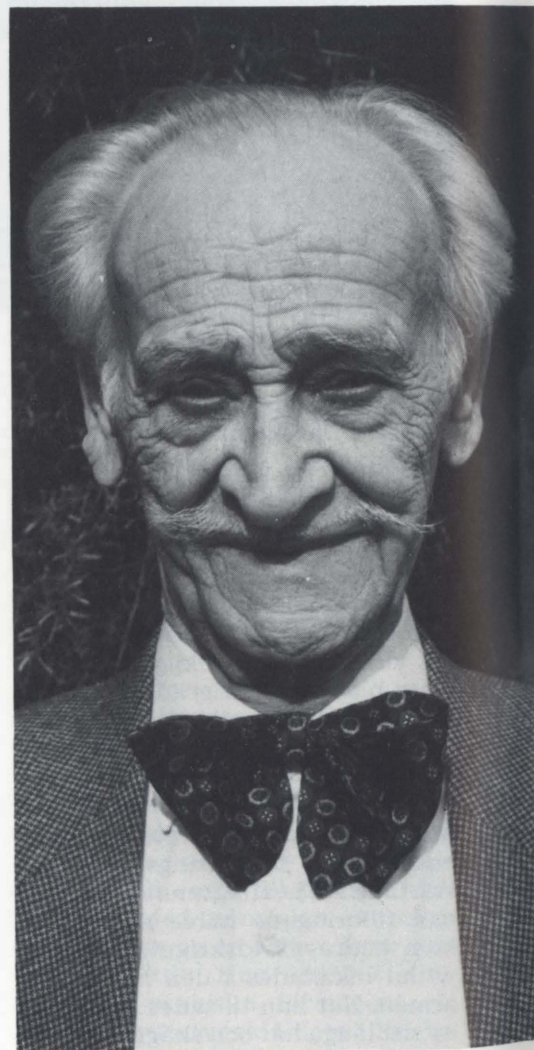
– Vid en viss tidpunkt måste människor inse vad de har lärt sig, säger han. Och då måste de stå utanför mitt inflytande.

– Och så blir de ivägkörda?

– Endast psykologiskt. De kommer med frågor: "Hur skall jag klara detta, och detta?" Det visar att de inte har studerat. Då säger jag: "Nej, gå och lär själv!" Alla som studerar hos mig måste vid en viss tidpunkt göras fria. Om man inte kan göra folk fria, då får man ett helt tåg efter sig. Och kan inte själv komma vidare. Elever som inte förstår detta säger att jag inte vill hjälpa dem längre, eller att de inte kan använda sig av den undervisning de fått. Men Swabhawat lär människor att ta sitt eget ansvar. Jag hjälper dem, men om de kommer till mig för att låta mig göra det arbete som de själva måste utföra, då säger jag nej. Eftersom jag inte behöver den erfarenheten. Då säger de: "Men du kan ge mig erfarenheten!" Ssssss! Jag är ingen guru. De måste inse att de är sin egen guru.

Anm. Surya Green är en i Holland boende skribent med intresse för den "nya tidsålderns" sökande.

Foto: Surya Green

Josia Rijks/Saswitha.

THORVALD BERTHELTSEN TRÄDER TILLBAKA

Thorvald Berthelsen har varit eldsjäl och ordförande i Riksorganisationen UFO Sverige och en av redaktörerna för tidskriften UFO-Information. Nu har han av personliga skäl lämnat allt aktivt arbete inom organisationen. Den 7 april förra året trädde han tillbaka som ordförande, och i augusti slutade han med alla offentliga framträdanden i samband med UFO – även inom Köpings UFO-förening. Nr 6, 1979 av UFO-information är det sista numret av tidskriften där han medverkar. Någon utförlig motivering till sitt beslut har han inte gett men säger att det har varit för mycket skriverier om honom i dagspressen i samband med UFO-saken, och nu vill han inte figurera i det sammanhanget längre.

Berthelsen blev aktiv inom UFO Sverige 1973, och han var 1976 – 1979 riksorganisationens ordförande. Han är väl den person som – tillsammans med Carl-Axel Jonzon – främst har bidragit till det ganska stora intresset för UFO Sverige: den stora publiktillströmningen vid organisationens stora offentliga framträdanden, medlemsökningen, tidskriftens upplageökning.

HAR DESSA SKEPTIKER ÄNDRAT UPPFATTNING NU?

Den engelska spiritualistiska tidningen Psychic News omtalar (20 oktober, 1979) att dr Christopher Evans sagt sig vara övertygad om att "när vi en gång är döda, så är det slut med oss". "Men", skriver tidningen vidare, "nu vet han att han hade fel." Han är nämligen död.

Evans blev 49 år gammal. Han var psykolog och uppfinnare. En gång i tiden ingick han i redaktionen för Psychic News. Men under senare år sa han att "det är ytterst osannolikt att den mänskliga personligheten överlever kroppens död". Han trodde inte att det finns någon andevärld.

Visserligen kan man inte motbevisa spiritualismen, ansåg dr Evans, men det saknas å andra sidan bevis för att den är sann. Hans uppfattning var att spiritualismen gradvis kommer att gå tillbaka, när bevisen framstår som allt mindre giltiga. "På 1800-talet fanns det framstående vetenskapsmän, verkliga toppmän, som trodde på spiritualismen. Man kan nog inte säga det nu."

Om pionjärtidens psykiska forskare, sådana som Sir Oliver Lodge och Sir William Crookes, sa Evans

att de gjorde det rätta från vetenskaplig synpunkt. De insåg att detta var ett betydelsefullt område för vetenskaplig forskning, och de försökte testa medierna i laboratorieförsök. Men de hade fel i sin tolkning av vad de såg. Enligt Evans uppfattning blev de förda bakom ljuset av bedragare.

Om den till synes materialiserade gestalten Katie King, som fotograferades stående arm i arm med Crookes, sa Evans att han trodde att Crookes visste att Katie King i själva verket var mediet självt som hade klätt upp sig i andekläder.

Evans besökte många offentliga klärvoajansseanser. "Jag fick många budskap. Inget hade någon betydelse eller var på något sätt imponerande."

En gång vlev Evans tillfrågad vad han ansåg om den spiritualistiska rörelsen. Han svarade att den gör mer gott än den gör skada. Den ger människor möjlighet att tro att exempelvis en kär anhängare, som gått bort, inte är definitivt borta utan lever vidare i en annan värld. Det är positivt, menade Evans, att spiritualismen ger människor en möjlighet att tro på ett liv efter detta.

Dr Evans uppfattning ändrades också i frågan om ESP finns. 1956 sa han att det fanns så mycket bevis för ESP att alla rationellt tänkande människor borde acceptera det som faktum. Men sedermera anslöt han sig till skeptikerna. Han ansåg att ESP inte hade bevisats, även om han inte kunde utesluta att det fanns något sådant som ESP. Om prekognition sa han 1970 att det inte fanns några upprepbara försök som kunde demonstrera det. "Om prekognition skulle komma att bevisas, blev vi tvungna att tänka om beträffande tidens natur."

Nu är alltså dr Christopher Evans borta. Och Psychic News, där man är säker på sin sak, skriver: "Christopher Evans har, liksom sin firade namne Christopher Columbus, upptäckt en ny värld. Vilken överraskning det måste ha varit för honom!"

I Parapsychology Review (nr 5, 1979) finns en nekrolog över dr Eric Robertson Dodds, en f d professor i grekiska som under åren 1961 – 1963 var ordförande i det brittiska sällskapet för psykisk forskning. Dr Dodds blev 85 år gammal. Han deltog i många experiment med hypnos, telepati och automatisk skrift och skrev mycket om experimenten i vetenskapliga tidskrifter. Han hade åsikter som skilde sig från dem som andra ledande personer inom sällskapet omfattade. 1933 hade han en artikel i Journal of the SPR med titeln "Varför jag inte tror på överlevnad av döden". "Jag

måste betrakta överlevnad av döden som obevisad", skrev han. Han menade att överlevnad av det slag som antas av spiritualister är, fastän inte omöjlig, dock osannolik.

FÖRDOM OCH EFTERDOM

Fördom innebär bokstavligt dömande före, avvisande av ett påstående innan man gjort en undersökning. Fördomar kommer av mäktiga känslor, inte av riktigt resonering. Vill vi komma underfund med hur det förhåller sig med en sak, måste vi närma oss den med så öppet sinne som möjligt och med en djup medvetenhet om våra egna begränsningar och tendenser. Å andra sidan, om vi efter noggrann och öppen undersökning tillbaka visar ett påstående, då är inte detta fördom. Det kunde i stället kallas "efterdom". Och det är förvisso något nödvändigt om vi vill erhålla kunskap.

Kritisk och skeptisk undersökning är den metod som används i våra dagliga praktiska angelägenheter, såväl som inom vetenskapen. När vi köper en ny eller en begagnad bil, anser vi det välbetänkt att kräva skriftlig garanti, provkörning och besiktning av särskilda delar. Vi är mycket försiktiga med bilhandlare som är undvikande på dessa punkter. Men många som är verksamma och har en tro vid vetandets gränser, blir förolämpade om de blir föremål för liknande noggrann undersökning ... Där skeptisk observation och diskussion undertrycks, där döljs sanningen.

Carl Sagan i *Broca's Brain* (Random House 1979).

KREATIVITET OCH SKEPTICISM

Vetenskapsmän är naturligtvis bara människor. Om deras lidelser tar överhanden, kan de tillfälligt överge sina vetenskapliga ideal. Men dessa ideal, den vetenskapliga metoden, har visat sig vara enormt effektiva. Skall man kunna finna ut hur världen verkligen fungerar, fordras det en blandning av ingivelser, intuition och briljant kreativitet; det fordras också skeptisk prövning av varje steg. Det är spänningen mellan kreativitet och skepticism som har frambragt vetenskapens häpnadsväckande och oväntade upptäckter. Enligt min mening är gränsvetenskapernas påståenden kläna i jämförelse med hundratals verksamheter och upptäckter inom verklig vetenskap i dag.

Carl Sagan i *Broca's Brain* (Random House 1979)

SÅ TROR JAG – SÅ LEVER JAG Kyrkoherde Per Lundblad berättar

Intervju Maria Adkinson

Foto Rein Vålme

Bakom Järfällas lilla åldriga kyrka med vita stenmurar ligger prästgården, en gammal herrgårdsliknande byggnad omgärdad av höga träd. Här bor Per Lundblad med sin familj. Han är kyrkoherde i Järfälla församling, en av de två största i Sverige, med 53 000 invånare.

En eftermiddag träffar jag Per och ber honom berätta om sitt dagliga arbete och om sin tro. Det första som slår mig är att han ser så väldigt ung ut, nästan för ung för det tunga chefsjobb han har. Han är trettio år men ser så pojaktig ut i sina manchesterjeans och sin sportjacka. År 1973 prästvigdes han och redan år 1977 valdes han till kyrkoherde, Sveriges yngsta.

Vad gör han då om dagarna? Jo, varje dag tillbringar han åtminstone ett par timmar på församlingsexpeditionen. Han fördelar gudstjänstarbetet mellan de olika prästerna i församlingen. Han leder planering och samordning av församlingsarbetet i diakoni, barn- och ungdomsverksamhet, konfirmandundervisning, vuxenstudier med mera. Han deltar i kansliarbetet med kyrkobokföring, ekonomi, förvaltning av byggnader och skötsel av kyrkogårdar. Därtill kommer personalvården – strävan att hålla samman alla präster och församlingsmedarbetare.

Under dagens övriga timmar är han ute på förrättningar – dop,

vigsalar, jordfästningar. De kräver också förberedelse. På lördagen skriver han sin predikan till söndagens gudstjänst. På kvällarna undervisar han konfirmander eller deltar i ungdomsarbetet.

VÅRT KRISTNA ARV

Per berättar:

– Jag upplever att arbetet bland ungdomen är mycket viktigt just nu. Det har skett så stora förändringar i skolan på senare år, och de barn som växer upp nu vet oerhört lite om sitt kristna arv. De har allt sämre kunskaper om sin kulturella bakgrund. Det är ju mycket tal om invandrarnas barn, och man har slagit fast i lagen att de ska beredas

tillfälle att studera sitt ursprungslands kulturarv – språk, religion och så vidare. Och det är ju riktigt.

– Men hur är det med de svenska barnen? Det verkar inte lika självklart att svenska barn ska få lära sig förstå sitt arv – kristendomen. Jag märker det så tydligt på de barn som kommer till konfirmandundervisningen. När jag får en ny grupp elever, brukar jag ställa frågor till dem, till exempel "Vad hette Jesu mor?", "Vad hette Jesu far?".

– Men det vet de inte, suckar Per. Och även om man inte ser det ur kristen synvinkel så är ju den kristna traditionen en viktig del av Sveriges historia sedan tusen år tillbaka. Men dagens barn vet inte mycket om kristendomen.

– Jag besöker skolorna så ofta jag kan, och det gör också de övriga av församlingens präster. Vi försöker informera barnen. Vi ser det som en stor uppgift att hålla nära kontakt med skolorna. Vår församling har fyra distrikt: Jakobsberg, Barkarby-Skälby, Viksjö och Kallhäll-Stäket. Här finns femton skolor som vi ska hinna med, och vi är sju präster. Varje skolbesök är som en droppe i havet.

ANDRA RELIGIONER

– Per, du har valt att arbeta i Svenska kyrkan. Hur ser du på andra religioner?

– Jag har aldrig haft, och kommer aldrig att ha, uppfattningen att kristendomen är så unik att alla andra läror är villoläror. Jag anser att den buddhistiska religionen kan ge oss god hjälp att förstå Jesus bättre. I buddhismen och i till exempel indianernas religion kan man finna visdomsord som är likvärdiga med många bibelord, såsom Pauli ord och evangelierna, med undantag av de ord som Jesus själv uttalat, för de har ett särskilt värde. Men det är inte många kristna som förstår den inställningen – de flesta sätter bibelns ord före allting annat. De har rätt på det sättet att Jesus Kristus är den bästa vägen för oss att nå Gudsgemenskap.

– Jag kommer ihåg en episod under min studietid i Lund. Jag höll en träningspredikan och citerade då några ord av Vilhelm Moberg: "Din stund på jorden". Jag tyckte att de orden sa så mycket; det här är din stund på jorden! Efteråt fick jag en tillrättavisning av en studiekamrat. Han sa att man får inte hämta inspiration från andra källor än bibeln i en predikan, för då blir det inte riktigt sant, det blir liksom inte riktigt rätt.

– Tänk, jag tyckte att denna blivande präst gjorde Gud så liten så liten, så att han fick plats i min hand – Gud som är så väldig!

– Jag tror som sagt inte att andra läror är villoläror, för i varje människohjärta finns en naturlig gudskunskap. Men jag har stärkts i min tro att den bästa vägen till kunskap om Gud är genom Jesus Kristus. Hela vår kultur bygger på den tusen-åriga kristna traditionen i Europa – på gott och ont. Därför känner jag det så, som svensk.

– Har Svenska kyrkans medlemmar en inställning lik din, eller är de mer kritiska mot andra samfund?

– Det finns de som är kritiska, men en överväldigande majoritet har en ganska öppen inställning eller också är de helt enkelt likgiltiga.

– Det finns i Svenska kyrkan grovt uttryckt två slags präster: de som stavar sitt ämbete med stort Ä, och de som stavar det med litet ä. Till den första kategorin hör de som är motståndare till kvinnliga präster, de som är dogmatiker, dömande och fördömande. Det är som om de sätter skyglappar för ögonen för att inte se sådant som de inte vill se. De som stavar med litet ä, ja det är de som är lite mer ödmjuka inför människor. Bara för att man är Kristi tjänare är man ingen övermänniska. De är lite mer mänskliga och förstående, dömer inte sina medmänniskor. Det är bland dem jag själv vill vara.

– De här skillnaderna mellan prästerna och bråket mellan dem är väl en av anledningarna till krisen inom kyrkan och till att många lämnar den. Aldrig i hela mitt liv kommer jag att begripa mig på detta eländiga bråk om kvinnliga präster! Det är så dumt.

– Men när det gäller tolerans är jag inte alls unik bland prästerna. Ett nyckelord i Svenska kyrkans arbete i dag är dialog. Missionen följer exempelvis den principen. Man ger materiell hjälp och man för också en dialog med folket i det land där man bedriver hjälpverksamhet. Man lyssnar på varandra och lär av varandra.

liten, så att han fick plats i min hand – Gud som är så väldig!

– Jag tror som sagt inte att andra läror är villoläror, för i varje människohjärta finns en naturlig gudskunskap. Men jag har stärkts i min tro att den bästa vägen till kunskap om Gud är genom Jesus Kristus. Hela vår kultur bygger på den tusen-åriga kristna traditionen i Europa – på gott och ont. Därför känner jag det så, som svensk.

– Har Svenska kyrkans medlemmar en inställning lik din, eller är de mer kritiska mot andra samfund?

– Det finns de som är kritiska, men en överväldigande majoritet har en ganska öppen inställning eller också är de helt enkelt likgiltiga.

– Det finns i Svenska kyrkan grovt uttryckt två slags präster: de som stavar sitt ämbete med stort Ä, och de som stavar det med litet ä. Till den första kategorin hör de som är motståndare till kvinnliga präster, de som är dogmatiker, dömande och fördömande. Det är som om de sätter skyglappar för ögonen för att inte se sådant som de inte vill se. De som stavar med litet ä, ja det är de som är lite mer ödmjuka inför människor. Bara för att man är Kristi tjänare är man ingen övermänniska. De är lite mer mänskliga och förstående, dömer inte sina medmänniskor. Det är bland dem jag själv vill vara.

– De här skillnaderna mellan prästerna och bråket mellan dem är väl en av anledningarna till krisen inom kyrkan och till att många lämnar den. Aldrig i hela mitt liv kommer jag att begripa mig på detta eländiga bråk om kvinnliga präster! Det är så dumt.

– Men när det gäller tolerans är jag inte alls unik bland prästerna. Ett nyckelord i Svenska kyrkans arbete i dag är dialog. Missionen följer exempelvis den principen. Man ger materiell hjälp och man för också en dialog med folket i det land där man bedriver hjälpverksamhet. Man lyssnar på varandra och lär av varandra.

GIFT MED JAPANSKA

– Du har gift dig med en japansk flicka, uppväxt i den japanska kulturen. Kan hon förstå och acceptera din tro, och vad tror hon själv?

– Chinami hade inte någon stark religiös övertygelse när vi träffades. Hon var inte bunden till buddhism eller shintoism. Hon, liksom jag, har inte haft någon blixtrande omvändelse, ingen plötslig upplevelse, där man "kommer till en ny tro". Ibland sitter vi och pratar om de här sakerna, och hon accepterar

det fina inom kristendomen, och jag accepterar att hon inte på en kort tid kan skifta kultur. Hon bär med sig sitt kulturarv och det är ett mycket fint arv. Det japanska sinnelaget har sitt eget stora värde. Där finns stor ödmjukhet inför andra människor, ett utpräglat belevat sätt, en djup familjekänsla och sammanhållning inom släkten.

– Jag går mjukt fram i fråga om att införa Chinami i svenskt kristet liv. Det sätt på vilket hon ska komma in i kristen tro avgörs av hur jag själv är i mina ord och gärningar, mot henne. Jag är ingen supermänniska, och det jag förkunnar kan jag inte alltid leva upp till hemma ...

– Det finns kristna som säger att Jesus är den enda vägen till frälsning. Tycker du det också, eller menar du att Gud kan ta emot människor på andra vägar?

– Jag har redan delvis besvarat den frågan, men jag vill ytterligare säga, att det ligger stort djup i tron att Kristus är enda vägen till Gud, eller rättare sagt Guds enda väg till människan. Kristus är personifieringen av Gudsordet. Det Ordet finns inom oss själva, inom skapelsen överhuvud taget. För mig är det ingen tvekan om att Gudsordet inkarnerat i Jesus är bäst åtkomligt för oss i Honom.

– Det behövs många samtal, många ord, många sidor av en skrift för att helt i teorin klargöra detta. I verkliga livet ligger det på ett annat plan: Guds Andes ingivelse.

– Är det nödvändigt att få det kristna dopet för att "frälsas" eller "räddas", det vill säga vinna det eviga livet?

– Nej, det kristna dopet är inte nödvändigt för att vinna evigt liv. Det fordras egentligen en lång förklaring för att man helt ska kunna besvara frågan. Men helt kort kan sägas att dopet kan indelas i barn-dop och vuxendop, där vuxendopet är en manifestation av ett nytt liv i Kristi efterföljd. Barndopet är en sen företeelse. Det fordrar uppföljning och personligt ställningstagande för Gud i konfirmationen. "Det eviga livet" ligger på ett annat plan än dopet. Det ena förutsätter inte alls det andra.

– Om dina församlingsbor frågar dig: "Vad är egentligen Gud?", hur vill du svara dem?

– När människan ställer sig på sin rätta plats i tillvaron, då förstår hon vem hon är och vem Gud är. Då inser hon i vilket förhållande hon står till universums oerhörda möjligheter. Har man bara en liten smula intresse för att studera universums väldighet, då blir Gud naturlig för

Forts på sidan 24

”Dödens gränsland” i medeltida litteratur

Sänt i radion 28 oktober 1979, programserien Värt att veta

Den grekiske författaren Plutarchos berättade omkring år 100 e.Kr. om en skendöds upplevelser: själen lämnade kroppen, mötte en ledsagare och färdades till olika regioner, tills dess den återvände till kroppen och jordelivet.

Erfarenheter av det här slaget känner vi till från alla tider och alla kulturer. Med schamanism menar man att en särskild person, schamanen, försätter sig i trans och företar en själsresa, som han kan berätta om efter återkomsten till kroppen. Den tibetanska dödsboken, som för några år sedan kom ut på svenska, är en handbok för den som genomgår en utomkroppslig färd av det slaget, under eller efter detta jordelivet. En liknande själsresa företogs av persern Arda Viraf under ett narkotikarus. Det påminner oss om att upplevelserna också har en viss likhet med dem man får under inflytande av meskalin eller LSD.

Den amerikanske psykiatern Raymond Moody har i två böcker ingående beskrivit vad nutida patienter har berättat om sina upplevelser efter ett hjärtstillestånd. Det visar sig att det finns förbluffande likheter mellan det som de beskriver och vad Plutarchos har skildrat: de upplevde en själsresa tillsammans med en ledsagare och rycktes slutligen tillbaka in i kroppen.

Jag är inte psykolog och skall inte försöka gå in på vilka verkligheter som ligger bakom skendödsupplevelserna. Däremot är jag intresserad av att leta fram liknande fall ur världslitteraturen. Europas medeltid ger oss många exempel. Det som kommer först i tankarna är väl Dantes *Divina Commedia*, ”den gudomliga komedin”. Liksom Moodys patienter följde Dante en resa till olika sfärer på andra sidan dödens gräns, och liksom de har han en led-

sagare på vägen, inte någon släkting eller någon odefinierbar ljusgestalt utan den romerske skalden Vergilius och senare sin älskade Beatrice. Nu är ju Dante en diktare och ingen rapportör om verkliga erfarenheter. Men han har med all säkerhet läst andra liknande berättelser och där kan det vara mera rimligt att fråga efter verklighetskaraktären.

Både bland judarna och de första kristna fanns det siare och skådare, som menade sig kunna få en inblick i den andra världen. Johannes Uppenbarelse i vår bibel är ett exempel på det. Berättelser av det här slaget – apokalypter, som de kallas – följer ofta ett bestämt litterärt schema, och det kan vara svårt att hitta den verkliga upplevelse som har legat till grund för en sådan skildring.

Men från medeltiden har vi en rad berättelser, som just gör anspråk på att härstamma från sådana som har varit skendöda. Det börjar omkring år 600 med en berättelse som återges av påven Gregorius den store, och många liknande följer hela medeltiden igenom. Ett nordiskt exempel från ganska oviss tidpunkt är det norska *Draumkvæde*, ”Drömkvädet”. Det är en ballad, som berättar om en annars obekant man, Olov Åsteson. Han föll i sömn på julafton och låg i djup dvala till Trettondagen. Då red han till kyrkan och satte sig i porten, där han berättade om vad han varit med om. Han hade ridit genom törnesnår, som hade slitit hans naglar av händer och fötter. Han hade ridit över Gjallarbron – här som på andra ställen i balladen hittar vi inslag av gammal nordisk religion. Vid domen ser han hur den skrämmande Grutte Gråskägg kommer från helvetet med sin skara, ärkeängeln Mikael blåser sin basun och väger själarna på sin våg, så

som man också kan se på medeltida svenska kyrkmålningar. Goda och onda får sin rättvisa lön.

Den här sortens litteratur kallas ofta visionsdiktning, och i det namnet ligger antytt att det är frågan om dikt och inte om verklighet. Och visst kan man se hur motiven har vandrat från den ene visionären till den andre. De medeltida skendödsberättelserna har omisskännliga drag gemensamma. Alla berättarna har lämnat kroppen, och alla har de färdats genom olika regioner bortom dödens gräns, ofta i sällskap med en ledsagare. Så långt liknar det både berättelsen hos Plutarchos och Moodys nutida rapporter. Men många motiv känner man igen från medeltida föreställningsvärld. Det är ett medeltida kristet universum som man färdas genom. Ledsagarna är ofta änglar. Där är helvetet med sina flammor och stinkande pölar, där djävlarne plågar de osaliga. Där är det muromgärdade och grönskande paradiset, där de saliga vandrar omkring vitklädda. Och där är konstigt nog ett drag som inte alls hör hemma i kristen föreställningsvärld utan i persisk: själarna måste vandra över ett bråddjup på en bro, som är bred och trygg för de rättfärdiga och trångsmal för de gudlösa. Drömkvädets Gjallarbro är en nordiskt klingande variant på det temat.

Man saknar också detaljer, som skulle ge ett mera påtagligt och psykologiskt trovärdigt intryck. Ingen berättar om hur det känns att lämna kroppen, att vara kroppslös eller att så småningom återvända till kroppen. Där är Plutarchos ofantligt mycket rikare. Han berättar t ex om hur själen höjde sig över kroppen, hur den kunde se runt omkring, och hur den var förenad med kroppen genom en tunn tråd, som svävade efter den under den

långa färden. Historien slutar med att själen snabbt rycktes in i kroppen igen som genom en tub. Den här sortens konkretion letar vi för gäves efter i medeltidslitteraturen.

Men de här bristerna är inte skäl nog att döma ut de medeltida berättelserna som fromma påhitt utan bakgrund i verkliga upplevelser. Medeltiden var sällan intresserad av psykologiska förlopp, och det är helt naturligt att man vid återberättandet slipade bort alla personliga drag i upplevelsen som ovidkommande. Det var ju inblickarna i den andra världen som man ville ha.

Som exempel kan vi ta en av de äldre medeltida visionerna, som finns hos den engelske munken Beda Venerabilis (o. 700 e.Kr.). I hans engelska historia finns två sådana här berättelser. Den ena, om en man vid namn Drycthelm, har också Moody observerat och jämför med sina nutida rapporter.

Drycthelm var familjefar och levde i Cunnigham i norra England. Han insjuknade, och hans tillstånd förvärrades, till dess han en natt avled. Men redan i gryningen vaknade han till liv igen och kunde berätta om sin upplevelse för hustrun. Sedan begav han sig till kyrkan för att be, och delade sedan sin egen dom mellan sina anhöriga och de fattiga för att själv fortsätta ett strängt eremitliv i ett närbeläget kloster.

Enligt vad han skall ha berättat, hade han fått en ledsagare i en man med lysande klädnad, och de vandrade i tystnad österut – det väderstrecket återkommer i andra berättelser. De kom så till en fasornas dal med brinnande flammor, med hagelskurar och bitande snö, där vanställda människosjälars drevs hit och dit. Men detta var inte helvetet, förklarade ledsagaren utan en reningsort för dem som inte hade gjort bot i sitt liv. Sedan fördes Drycthelm till det verkliga helvetets port, en flammande avgrund, där andarna störtades ner av demoner. Hela det här skrämmande avsnittet har uteslutits av Moody, kanske för att inte oroa hans läsare. Den som är van vid klassiska helvetesskildringar (t ex hos Dante) tycker väl annars att beskrivningen här är rätt konventionell.

Men så bär vägen vidare, de klättrar över en hög mur och kommer till en blommande våäng, där vitklädda människor vandrar omkring eller sitter tillsammans. Detta är inte himlen, får han veta utan en förgård, men någonstans ifrån kommer underbar sång och en ljuvlig doft som en hälsning från Gudsriket. Dit får nu Drycthelm inte

komma utan förflyttas snabbt tillbaka till kroppen utan att kunna redogöra för hur det gick till.

Men kan då så här typiskt medeltidskristna syner vara verkliga? Har människor sett skärseld och helvete, änglar och helgon, eller är det här bara tankegods som har klätts i visionens fromma form? Naturligtvis kan berättelserna ha byggts på under hand, och kanske kommer en hel del av de traditionella motiven från dem som har berättat historierna vidare. Den ursprungliga rapporten är ju alltid oåtkomlig. Men visst är synen av det här slaget möjliga och till och med ganska förklarliga. Inte ens under hjärtstillestånd är våra eventuella upplevelser helt oberoende av vad vi har lärt och hört under livet. Apollon och Bacchus figurerar i Plutarchos historia, den tibetanska dödsboken nämner buddhistiska gudomligheter, och som vi har sett finns det i Drömkvädet inslag av fornnordisk mytologi tillsammans med de kristna gestalterna. Det tycks vara ofrånkomligt att sådana upplevelser på något vis färgas av vår tro och våra föreställningar. Vår subjektivitet upphör inte inför döden.

Av det här kan man dra flera viktiga slutsatser. Om det inte bara är fantasiberättelser utan har en kärna av verklig upplevelse – fysiologisk, psykologisk eller översinnlig – då kan vi förstå varför berättelserna har blivit förnyade gång på gång. Det dyker ständigt upp nya likartade historier om hur bonden eller prästen, som hette så och så, och som bodde där och där, hade varit med om just en sådan skendödsupplevelse. Extraordinära upplevelser fäster sig i folks minne, och det spännande ligger just i deras anspråk på att vara upplevda. Det är givetvis inte något bevis för att berättelserna är sanna. Men då vi nu vet att människor idag kan uppleva liknande ting, kommer det i litet annan dager. Dessutom vet vi att man redan i äldre tid har försökt framkalla upplevelser av liknande art genom narkotiska medel eller psykisk träning. Visst är det ofta svårt eller omöjligt att skilja det äkta från det diktade, men att människor upplevde ett och annat också förr i världen, det är då inte att tvivla på.

En annan slutsats är mera allvarlig. Den medeltida kristendomen menade att livsavslutningen var betydelsefull, och att döden innebar nya och oväntade erfarenheter. Därför beredde man också människor inför döden. Det fanns till och med en vitt spridd instruktionsbok, *Ars moriendi*, ”Konsten att dö”.

Liknande syn på döden har många andra folk, och liksom de medeltida visionärerna ser man själens resa som ett farofyllt företag, som man måste förberedas till. Lika väl som tibetanerna hade de gamla egyptierna sin dödsbok, en resehandbok för den andra sidan. Just bilden av den döende som en resenär är välbekant från många kulturer.

Konsten att dö är märkvärdigt bortglömd i dag. För många västerlänningar framstår döden som enbart skräck och tomhet, som något man till varje pris skulle vilja slippa undan, och som man förtränger till så dunkla vrår av sitt medvetande som möjligt. De senaste årens debatt om döden har visat hur meningslös många uppfattar livets avslutning och hur tron på döden som tomhet fungerar som en självuppfyllande profetia. Det är inte bara så att många gamla eller sjuka saknar ett mål att se fram emot. Också omgivningen ser dem alltför lätt på samma sätt, som förbrukade, utan framtid och därför också utan värde.

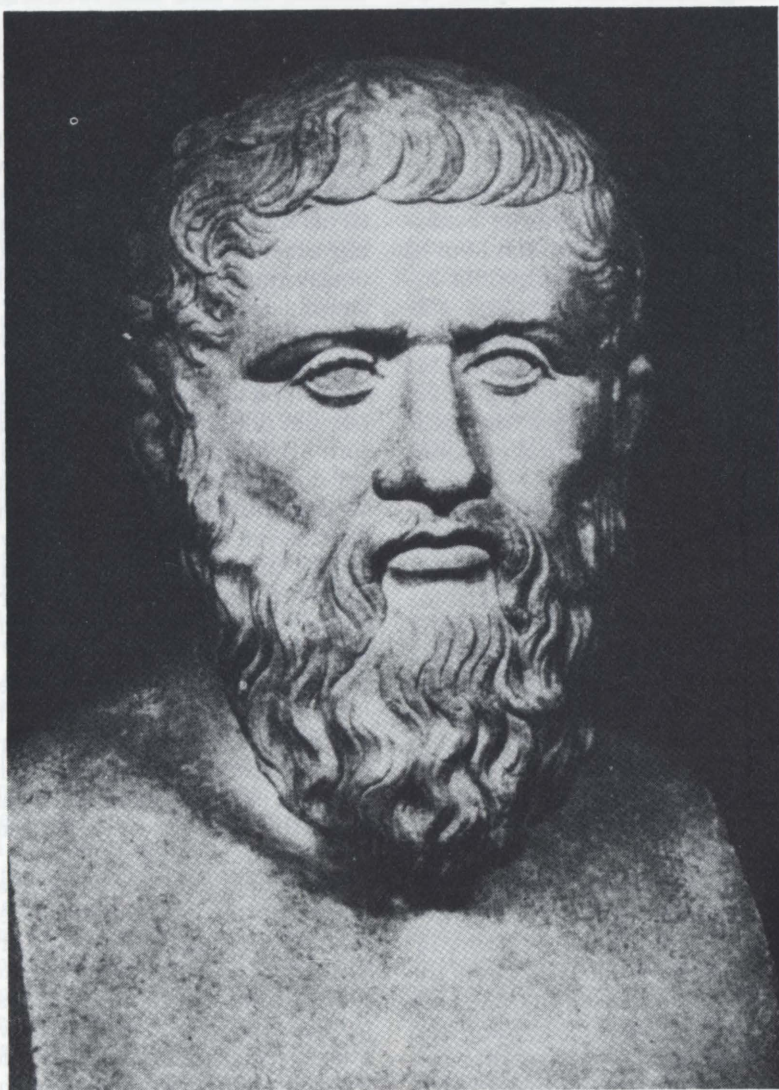
Tron på att det finns erfarenheter bortom döden avvisar många av oss som ett löjligt önsketänkande. Man ser det bara som en brist på mod att se den slutliga nedbrytningen och förintelsen i ögonen. I själva verket vet ju ingen vad som skall hända, när vi en gång lämnar det här livet bakom oss. De upplevelser som jag har berättat om, tillhör *detta* livet, om också i dödens gränstrakter.

Men vad de säger oss, är att det finns möjliga erfarenheter där, som kan var storslagna eller skrämmande men som alldeles klart har en väsentlig innebörd för den som är med om dem. Upplevelserna i dödens gränsland är en fråga om mänsklig värdighet också i det sista. Astrid Lindgren har förstått det, i ”Bröderna Lejonhjärta”, då hon låter Skorpan genomgå sitt livs största och moraliskt mest krävande äventyr just på tröskeln till döden. Vad som hände sen, ger hon sig inte in på, och det skall jag inte heller göra här. Dödens gränstrakter ger oss, redan de, åtskilligt att reflektera över. Själv vill jag då som Drömkvädets Olov Åsteson rida genom törnesnår och rivas blodig av törnerna på väg genom okänt land, hellre än jag uppfattar mig som en utsliten maskin i väntan på den definitiva nerskrotningen.

Anm. Docent Per Beskow har forskartjänst i patristik (ung. gammalkristen kultur- och idéhistoria) vid Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet. Han är bosatt i Lund.

Zenon från Elea

Av Rolf Ejvegård

Skulptur föreställande Zenon. Vatikanmuseet.

Zenon (ung. 490–430 f. Kr.) var lärjunge till Parmenides och uppträdde som dennes försvarsadvokat. Platon berättar i sin dialog "Parmenides" att Zenon följde med sin lärare vid dennes besök i Aten 450 f. Kr. Platon beskriver Zenon som en vacker fyrtioåring som vunnit rykte att inte kunna besegras i debatter. Annars vet vi inte mycket mer om Zenon än att han konspirerade mot Eleas tyrann Nearchos, blev avslöjad, fasttagen och avrättad.

Zenons metod att försvara den eleatiska läran har blivit kallad dialektisk. Aristoteles menade att Zenon uppfann dialektiken. Den utvecklades senare praktiskt av Sokrates. Zenons dialektik gick huvudsakligen ut på att visa att den motsatta åsikten till den eleatiska var orimlig. Vi möts alltså här av en serie resonemang av formen *reductio ad absurdum* (som förklaras i artikeln "Anaximandros", Sökaren 3/1979, s. 33). Zenon sägs ha lagt fram

40 bevis för rörelsens och mångfaldens omöjlighet, men endast ett dussin har bevarats till eftervärlden.

Simplikios, som levde på 500-talet e. Kr., återger Zenons bevis mot möjligheten av mångfald.

1. Varat är på en gång oändligt litet och oändligt stort (alltså något absurt).

a. En odelbar punkt har ingen utsträckning i rummet, d v s är oändligt liten. Det som är oändligt litet finns inte. En odelbar punkt blir inte större av att man fogar en annan odelbar punkt till den. Består varat av sådana odelbara punkter, så är det oändligt litet.

b. Kan varat delas så kan det styckas upp i all oändlighet. En delbar punkt har utsträckning i rummet och kan göras större genom att en annan delbar punkt tillfogas. Ett konglomerat av oändligt många delbara punkter (= varat) är då oändligt stort.

Slutsats: Varat kan inte bestå av delar.

2. Varat består på en gång av oändligt många och ändligt många delar.

a. Varats delar är oändligt många, ty varje del är begränsad i rummet och där en del slutar börjar en annan. Matematiskt uttrycks detta med ett tal som betecknar en oändlig mängd.

b. Varats delar kan varken vara fler eller färre än de är utan måste vara exakt så många som de är, d v s principiellt kunna anges med ett tal som betecknar en ändlig mängd.

Slutsats: Varat kan inte bestå av delar.

3. Mångfalden består av många enheter. En enhet är något som inte kan delas. Det som inte kan delas har ingen utsträckning. Det som inte har någon utsträckning tar inte upp någon plats i rummet. Endast det som tar upp plats i rummet existerar. Enheter finns således inte till. Då kan inte heller mångfalden finnas, eftersom inte dess delar finns.

Slutsats: Mångfald finns inte.

4. Ett sädeskorn både utgör och utgör inte en del av en tunna säd.

a. Ett sädeskorn (eller en del av ett sädeskorn) utgör en bestämd del av en tunna säd. Antag att tunnan innehåller en miljon sädeskorn. Då utgör ett sädeskorn en miljondel av tunnan säd.

b. När ett sädeskorn (eller en liten bit av ett korn) faller till marken så hörs det inte. När en tunna säd (eller en stor mängd sädes-

korn) faller till marken så hörs det. Ljudet av ett fallande sädeskorn bör utgöra en bestämd del av ljudet av en hel tunna fallande sädeskorn. Eftersom det inte uppstår något ljud av ett fallande sädeskorn så finns det inget matematiskt förhållande mellan ljudet från ett fallande sädeskorn och ljudet från en tunna fallande sädeskorn. Då finns inte heller något matematiskt förhållande mellan ett sädeskorn och en tunna säd.

Slutsats: Eftersom det inte finns ett matematiskt förhållande mellan ett korn och en miljon korn så kan det inte finnas fler än ett korn.

Aristoteles tar upp följande argument och beskriver också de därefter här nedan återgivna argumenten mot möjligheten att något kan röra sig.

5. Allting finns i rummet och allting finns inte i rummet.

a. Det som finns måste finnas någonstans, nämligen i rummet, omslutet av rummet.

Allt kan inte finnas i rummet, ty rummet självt finns inte i rummet, kan ej omsluta sig självt.

Slutsats: Eftersom endast det som finns i rummet existerar, så finns inte rummet och därmed inte något annat heller. Alltså finns ingenting.

Eftersom Zenon försvarade Parmenides lära att endast en enhet finns, så kan ovanstående resonemang kanske omtolkas på följande vis.

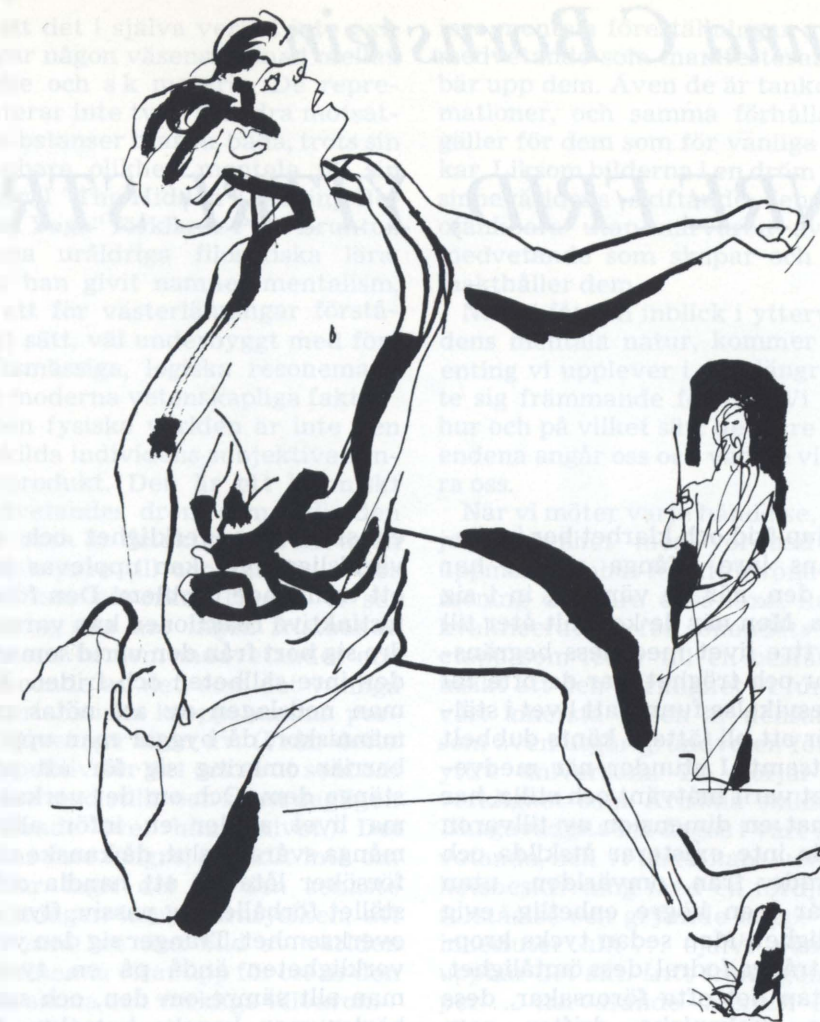
6. Allt som existerar finns i rummet. Rummet är ett tomrum. Eftersom rummet inte finns i rummet så existerar inte tomrummet.

Slutsats: Då inget tomrum finns så existerar bara helheten (inga delar).

7. Förutsatt att den trögaste av alla varelser, sköldpaddan, får ett försprång så kan den snabbaste av alla, Akilleus, inte hinna ifatt den i en kapplöpning. Då Akilleus hunnit fram till sköldpaddans startpunkt så har denna hunnit en liten bit på vägen. Då Akilleus sprungit även detta lilla stycke så har sköldpaddan hunnit ytterligare något framåt o s v i det oändliga. Akilleus kommer aldrig ifatt sköldpaddan.

Slutsats: Rörelse finns ej.

8. I själva verket kommer varken Akilleus eller sköldpaddan fram till målet. Först måste halva sträckan mellan start och mål springas. Sedan måste första halvan av andra halvan mellan start och mål tillryggäggas. Därefter blir man tvungen att löpa första halvan av sista

Akilleus förlorar kapplöpningen med sköldpaddan.

fjärdedelen mellan start och mål. Därpå måste första halvan av sista åttondedelen löpas o s v i all oändlighet. Man kommer närmare och närmare målet men det nås aldrig.

Slutsats: Rörelse finns inte.

9. Det är emellertid ännu värre än så. Akilleus kommer aldrig ur startblocken. För att tillryggälägga hela sträckan måste han först löpa halva sträckan. För att springa första halvan av sträckan måste han först klara första fjärdedelen av loppet. För att springa första fjärdedelen måste han först förflytta sig första åttondedelen o s v i det oändliga. Vid närmare analys så kommer Akilleus aldrig ur startblocken.

Slutsats: Rörelse finns inte.

10. Precis samma resonemang kan (som redan Aristoteles påpekar) föras när det gäller tiden. Om en sträcka tar 10 minuter att löpa så måste man först springa i 5 minuter,

dessförinnan i 2 minuter och 30 sekunder, och innan dess i 1 minut och 15 sekunder o s v i all oändlighet.

Slutsats: Rörelse finns inte. (Inte heller finns det någon tid.)

11. Ett ting som i ett visst ögonblick befinner sig i rummet är i vila, d v s förflyttar sig inte. En pil som skjuts i väg finns vid varje tänkbart moment på en viss plats, d v s pilen vilar.

Slutsats: Rörelse finns inte.

Sammanfattningsvis menade Zenon att om vi antar mångfald och rörelse så kommer vi i logiska svårigheter. Alltså finns inte mångfald och rörelse. Visserligen tycker vi att vi ser mångfald omkring oss och att vi uppfattar att saker rör sig, men detta är endast sken och bedrägeri. Världsalltet är ett, enhetligt, odelbart och orörligt.

Anm. Fil dr Rolf Ejvegård är filosof, psykolog och författare.

INRE FRID, YTTRE STRID

En djup frid och klarhet bor i människans inre. Många sökare har känt den, när de vänt sig in i sig själva. Men när de kommit åter till det yttre livet med dess begränsningar och tröghet, har de ofta till sin besvikelse funnit att livet i stället för att bli lättare känts dubbelt smärtsamt. I stunder när medvetandet varit inåtvänt och stilla, har de anat en dimension av tillvaron där de inte existerar åtskilda och isolerade från omvärlden, utan uppgår i en högre enhetlig, evig verklighet. Men sedan tycks kroppens trånga fodral, dess ömtålighet, smärtan det ofta förorsakar, dess blinda mekaniska drifter resa oöverstigliga hinder mellan dem själva och den tillvaro de förunnats en glimt av.

Den kände psykologen C G Jung upplevde under en allvarlig sjukdom glimtar av en okroppslig tillvaro. Han beskrev återkomsten till vanligt medvetande så här: "Dessa inre tillstånd besatt en sådan upphöjd skönhet att världen i jämförelse med dem framstod rent löjväckande ... Dessa visioners skönhet och de intensiva känslor som de väckte hos mig går inte att beskriva. Jag har aldrig upplevt något så överväldigande. Och vilken skillnad var det inte mot mitt tillstånd under dagen. Jag kände mig plågad och spänd, allting irriterade mig; allting var alltför grovt och klumpigt, fruktansvärt begränsat såväl rumsligen som andligen. Allt framstod av outgrundliga skäl som en fångenskap och ändå besatt det en hypnotisk makt över mitt sinne, trots att jag klart och tydligt hade varseblivit dess tomhet. Fastän jag återfått min tro på denna världen, har jag sedan dess aldrig helt och hållet kunnat frigöra mig från intrycket att det här livet endast omfattar en begränsad del av tillvaron, som utspelar sig i ett tre-dimensionellt lådliknande universum, särskilt konstruerat för det."

Kontrasten mellan glimtarna av

en skön inre verklighet och det världsliga livet kan upplevas som ett trängande problem. Den första instinktiva reaktionen kan vara att dra sig bort från den värld som stör den inre sällheten och friden. Blir man nedslagen av att nötas mot människor, då bygger man upp en barriär omkring sig för att utestänga dem. Och om det verksamma livet ställer en inför alltför många svåra beslut, då kanske man försöker låta bli att handla och i stället förhåller sig passiv, flyr in i överksamhet. Tränger sig den yttre verkligheten ändå på en, tycker man allt sämre om den, och snart börjar man kanske betrakta den som ond. Genom en sådan attityd läser man sig i en dualistisk världsåskådning, och motsättningen mellan den inre själsliga världen och den yttre fysiska skärps alltmer. Men det uppstår obönhörligen sprickor i de murar man förskansat sig bakom. Genom dessa tränger yttrevärlden till slut in med sina tvivel.

Är det möjligt att överbrygga klyftan mellan ande och materia, försona sig med den fysiska världens begränsningar, sedan man under inåtvänd betraktelse upplevt en sällhetsfylld förlösning och frihet? Vad säger mänsklighetens stora vismän, filosofer och andliga ledare?

Hinduismen betonar kontemplation och mental stillhet och lär att den materiella världen är illusorisk till sin karaktär. Den har ofta beskyllts för att förlama människans vilja och handlingsförmåga och få henne att försumma den fysiska aspekten av tillvaron. Men detta kommer av ett missförstånd av det högsta mål som hinduismen visar vägen till: en bestående insikt om en gudomlig verklighet som är en Enda, evig, oföränderlig. Denna insikt uppnås när sökaren genomskådat illusionen att världen är en mångfald former och funnit samma enda verklighet i dess botten som i

sitt eget innersta. Motsättningen mellan jagets djupaste inre verklighet, där sällhet kan erfaras, och den yttre plågsamma världen upphävs inte genom flykt från världen eller förnekelse av den, utan genom att man genomskådar den.

Det är få människor förunnat att förverkliga detta upphöjda tillstånd. Men att bilda sig en föreställning om det och ha det i åtanke kan ge en mod att återvända till världen efter stunder av djup försjunkenhet och försöka förstå den i det ljus man funnit i sitt inre.

Den engelske filosofen Paul Brunton (f 1898) är den västerlänning i vår tid som gjort mest för att kartlägga det skede av sökandet som leder från den mystiska upplevelsen av Gud inom människan till en insikt att samma verklighet som finns inom människan även utgör kärnan i det "yttre" fysiska universum. I inledningen till sin bok "The Hidden Teaching Beyond Yoga" berättar han att han efter att ha förvärvat förmågan att vända medvetandet inåt och under längre perioder försjunka i mental stillhet funnit denna sällhetsfyllda upplevelse otillräcklig, eftersom den obönhörligt förflyktigades sedan han återupptagit sitt verksamma liv. Den tillhandahöll inte någon slutgiltig lösning på det problem som världen konfronterade honom med.

Paul Brunton skriver: "Jag blev akut medveten om att mysticism enbart inte räckte för att förvandla eller ens disciplinera den mänskliga karaktären och lyfta upp dess moral till ett tillfredsställande ideal. Dess erfarenhet lyckades inte helt och hållet tränga igenom till det yttre livet. Och detta var ett alltför allvarligt problem för att kunna förbises ... Just det förakt för handling och den obenägenhet att acceptera personligt ansvar som präglar det mystiska temperamentet hindrade mystikerna från att testa sina kunskapers och erfaren-

heters verklighetsgrund och lämnade dem liksom hängande i luften. Utan den hälsosamma opposition som ett aktivt engagemang i världens angelägenheter erbjuder hade de inget sätt att ta reda på om de dvaldes i en steril fantasivärld och lurade sig själva eller ej."

Paul Brunton bröt upp från mystikens och yogans läger och sökte vidare. I den urgamla österländska traditionen fann han en väg som ledde bortom den inre kontemplativa erfarenheten till en bestående insikt om sanningen som var oberoende av om man befann sig i stillhet eller var verksam i världen. Mental stillhet är ett hjälpmedel på denna väg, men inte ett mål i sig självt; oegennyttig handling där man lever och verkar i världen dock utan att tillhöra den är ett annat. Ännu ett hjälpmedel är inträngande metafysiska studier, där man utforskar själva förutsättningarna för den vanliga kunskapen och erfarenheten. Men målet är varken känslomässig extas, fulländning av någon praktiskt handlingsförmåga eller lärdom för lärdomens egen skull, utan att med hjälp av dessa metoder lösa upp alla de tusen och en fina trådar som fjättrar en vid upplevelsernas sfär och göra sig fri från den så att man klart kan skönja den oföränderliga och formlösa verklighet som ligger till grund för den.

Två insikter kan ge den kontemplativa mystikern mod att ödmjukt ta itu med det yttre livets problem och lära dess läxor i stället för att förarga sig över dess uppenbara begränsningar och sin egen och andras oförmåga. Den ena är en personlig erfarenhet av karmalagens giltighet: Våra nuvarande levnadsomständigheter är resultatet av tidigare livs handlingar, tankar och känslor. Smärtan tjänar ofta till att fästa vår uppmärksamhet vid något som är skevt i vår inställning till livet, något missförstånd vi gjort oss skyldiga till eller öppna våra ögon för en aspekt av tillvaron som kanske hittills varit fördold för oss.

Tenzin Gyatsho, den nu levande tibetanske Dalai Lama, har skrivit i sin bok "The Opening of the Wisdom-eye": "Religionens väsentliga kärna består i att man hos sig själv har blivit medveten om orsakerna till sitt eget lidande och därigenom blivit i stånd att förklara lidandets orsaker för andra. En verkligt religiös människa accepterar det faktum att hon själv är ansvarig för de angenäma och otillfredsställande känslor hon erfar, eftersom dessa är en frukt av hennes egen karma."

Den andra insikten som är besläktad med karmalagen och en förutsättning för att den ska gälla, är att det i själva verket inte existerar någon väsensskillnad mellan psyke och sk materia. De representerar inte två varandra motsatta substanser utan är båda, trots sin skenbara olikhet, mentala till sin natur. I "The Hidden Teaching Beyond Yoga" förklarar Paul Brunton denna uråldriga filosofiska lära, som han givit namnet mentalism, på ett för västerlänningar förståeligt sätt, väl underbyggt med förnuftsmässiga, logiska resonemang och moderna vetenskapliga fakta.

Den fysiska världen är inte den enskilda individens subjektiva fantasiprodukt. Den är ett kosmiskt medvetandes dröm som individen inte bara är delaktig av utan även medskapare till och således i viss mån kan påverka. Tingen vi ser omkring oss har ingen fristående existens bortom medvetandet och oberoende av det, som det vanliga materialistiska kroppsbundna perspektivet ger sken av. (Från detta perspektiv ser det också ut som om jorden stod stilla och solen dagligen vandrade över himlavalvet.) Det lyckas inte längre, särskilt inte om vi har tagit del av den senaste forskningen inom kärnfysiken, att leva som om den bild av världen som sinnena visar upp för oss är den enda sanna och verkliga tillvaron.

Mentalismen visar en väg till förståelse inte bara av de egna upplevelserna utan även av de djupare lagar som strukturerar vår tillvaro. Den fäster vår uppmärksamhet på medvetandet som är allestädes närvarande i såväl den fysiska världen som de psykiska världarna. Utan medvetande inga ting, fenomen eller upplevelser. De yttre tingen är lika beroende som våra

inre mentala föreställningar av ett medvetande som manifesterar och bär upp dem. Även de är tankeformationer, och samma förhållande gäller för dem som för vanliga tankar. Liksom bilderna i en dröm vore sinnevärldens skiftande fenomen otänkbara utan närvaron av ett medvetande som skapar och vidmakthåller dem.

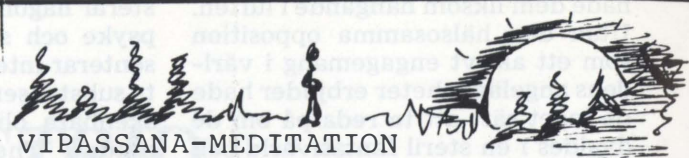
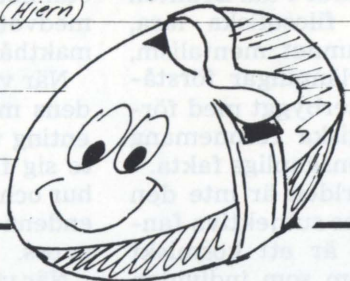
När vi fått en inblick i yttrevärldens mentala natur, kommer ingenting vi upplever i den längre att te sig främmande för oss. Vi anar hur och på vilket sätt de yttre skeendena angår oss och vad de vill lära oss.

När vi möter varje händelse, varje erfarenhet med vördnad och uppmärksamhet för att utröna dess mening och lära dess läxa, har vi kvalificerat oss för sökandets sista etapp som leder till en bestående insikt att den verklighet vi funnit i vårt innersta väsen är densamma som även utgör grundvalen för det yttre universum. Då börjar den verklighet som Krishna skildrar i Bhagavadgita att dagas i vårt medvetande, och vi läser hans verklighetsbeskrivning med en fördjupad förståelse och gryende hopp: "Det innesluter allt ... självt obundet uppbär det allt: fritt från egenskaper ... närvarande överallt och i allt som är ... så nära och dock så fjärran är det ... odelat förefaller det ändå vara uppdelat i många varelser, det är alla varelsers stöd."

Anm. Anna Bornstein utexaminerades från Journalistinstitutet i Stockholm 1965. Hon har arbetat som frilansjournalist i USA, där hon bodde 1966-1974. Nu översätter hon Paul Bruntons böcker, vilka utges av Larsons förlag.

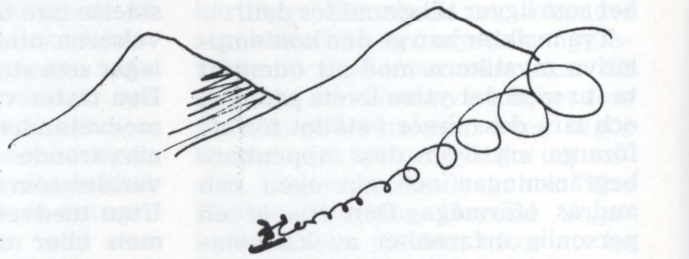
1	Tisdag 1900	Det jag vill gör jag inte, det jag inte vill det gör jag. Varför? <i>Symposium Teosofiska Samfundet Karlav. 44</i>
2	Onsdag	Dax att sända in information för Maj!
3	Torsdag 1930	Nattvardsgudstjänst Herrens Nya Kyrka <i>Banérsgatan 4, Tr. (Hjörn)</i>
4	Fredag	Ambrosius Långfredagen
5	Lördag	Vad döjer sig i ditt <i>Nanna</i>
6	Söndag	Påskdag? <i>Vilhelm Påskdagen</i>
7	Måndag	Ingenmund Annandag Påsk
8	Tisdag 1930	Meditation Meditationscirkeln Öppen för alla <i>Karlav. 52 1 tr. ned. SSF tel 08-602513</i>
9	Onsdag 1930	Meditation och livsåskådning Göteborg <i>Fil. Dr. Bernhard Hegardt Johannebergsg. 18 n.b.</i>
10	Torsdag 1900	Islam Jan Hjärpe Gunnar-Vasa skolan <i>Saulungssalen, Karlbergsg. 34 (Hjörn för. Skolans Umeå)</i>
11	Fredag 1915	Polaritetsterapi Energi i människokroppen <i>Naturopath Anders Hermander Klubb Kamelen</i>
12	Lördag 1600	Samerna i fortid - nutid & framtid föredrag med <i>diabilder av Gunnar Rönn, Hålsans Hus, Fjällgatan 23 A</i>
13	Söndag 1800	Videokväll med Swami Muktananda <i>Ring och anmäl 08-435709</i>
14	Måndag 1930	Ananda Acharya - en indisk yogi i de norska fjällen <i>Olle Wedholm ABF, Sveav. 41, Fabiansalen, Måndagsgr.</i>
15	Tisdag 1900	Den besjälade naturen Åke Möberg berättar om <i>växter, djur, andar mm. ABF-Huset, Bäckavsalen (Skolans Umeå)</i>
16	Onsdag 1930	Teaching med Ambros med Turid och Sture Johansson <i>ABF-huset Sveaväg 41 Hedensalen</i>
17	Torsdag	
18	Fredag	Orientering i Psykisk Syntes för ytterligare <i>information: Apeiron-institutet 11 1899</i>
19	Lördag 1900	Siddha Yoga Dham intensiv föreläsning & andag <i>för information ring: 08-435709</i>
20	Söndag 1915	Föräldarsvårdnad och meditation Tidsresa bakåt <i>Civiling. Åke Mällhammar Klubb Kamelen Skolavägen 17</i>
21	Måndag 1930	Shiatzu Massage - möte mellan himmelens & jordens <i>krafter genom Åke Mällhammar ABF, Fabiansalen</i>
22	Tisdag 1900	Människosyn i buddhismen <i>Jan Bärmark Teosofiska Samf. Karlav. 44</i>
23	Onsdag 1900	Teosofiska Rörelsen (varje onsdag) Malmö <i>Östervärnsgatan 15 tel 040-937585</i>
24	Torsdag 1930	Föredrag om ECKankar <i>ABF-Huset Sveavägen 41</i>
25	Fredag 1930	Budskap från Mästarna Göteborg <i>Johannebergsg. 18 n.b. Göteborg Teosofiska Samfundet</i>
26	Lördag 1600	Koka - steka - friter - rosta - grilla ur närings synpunkt <i>Anders Kocken, Hålsans Hus, Fjällgatan 23 A</i>
27	Söndag 1915	Findhorn, ett perfekt samhälle? Andligt koll. i Skottland <i>Caren Sjöström med diabilder Klubb Kamelen</i>
28	Måndag 1930	Människans inre mystik Gösta Eklund <i>Fabiansalen ABF-Huset Sveav. 41 Måndagsgruppen</i>
29	Tisdag 1900	Jordens skapelse enl. den Hemliga Läraren <i>Sven Öelman Teosofiska Samf. Karlav. 44</i>
30	Onsdag 1730	Babas födelsedag stor festmåltid <i>Sabang med video tel 08-435709</i>

VIPASSANA-MEDITATION
Meditationskurs den 8-18 april i natursköna Delsbo, Ljusbacken. Upplev dig själv några dagar... Information och anmälan: Micky Karlholm, Jungfrugatan 41 B 114 44 Stockholm 08-62 53 22.

Vem är Jag? med Douglas Harding från USA
Veckoslutskurs den 12-13 april Föreningscentrum, Fältöversten. Douglas Harding är författare till flera böcker varav en är "The Hierarchy of Heaven and Earth". Information och anmälan till Lasse Ramqvist: 08-59 85 26 Peter Korning: 013-13 35 42

Missa inte HÄLSOFRÄMJANDETS vintervecka i Storsvallen den 12-19 april. Skriftlig förfrågan till Gun Skoog, Nibblevägen 16, 146 00 Tullinge.

Varje måndag och fredag kl 18.00 kan du få introduktion i KRIJA YOGA MEDITATION på Grevgatan 18, (Govindas vegetariska rest.)

Veckoslutskurs om RYGGEN och din hälsa den 25-27 april på ÖSTA kursgård. Kursledare: Evert Kring Information och anmälan: 08-41 06 37 (kl 13-14)

April	Kl.	Stockholms Spirituellistiska förening
Ti	1 19.00	Studiecirkeln. Se sid. 7. Karlavägen 52 4 tr ned
Ti	8 19.30	Meditation. Se sid. 7.
O	9 19.30	UFO och den västerländska mysterietraditionen. Föredrag av bibliotekarie Håkan Blomqvist.
L	12 12.00	Distriktsmöte i Stockholm i SSF:s lokal Karlav. 52.
M	14 19.30	Seansandakt. Annikki Lovgren, Helsingborg.
Ti	15 19.00	Studiecirkeln. Se sid. 7.
O	16 19.30	"En himlāmätares funderingar kring astrologi, spiritualism och reinkarnation." Astrolog Anders Ekström, Sigtuna.
T	13 19.30	"Teaching: Healing" enligt Ambros förmedlat genom Sture Johansson.
L	19 14.00	Seansandakt. Torsten Holmqvist, Göteborg.
M	21 19.30	Seansandakt. Doris Ankarberg.
Ti	22 19.30	Meditation. Se sid. 7.

Utveckla ESP-förmåga

med Dr Milan Ryzl. Dr Ryzl har mer än 20 års vana att plocka fram paranormala förmågor hos försökspersoner! Parapsykologin, forskningen om det "övernaturliga", står nu inför sitt genombrott. Ta tillfället iakt och utveckla din egen förmåga till "känslighet" med Dr Ryzl den 23 april kl 19.00 på lokalen TROSSEN, korsningen S:t Eriksgatan-Fleminggatan. Ingången till Trossen är bredvid diskotek Wells Fargo. Dr Milan Ryzl har en doktorsgrad från Prags universitet men arbetar numera på University of California, USA. Arrangörer är Föreningen för Psykobiophysik. Milan Ryzl har gett ut flera böcker varav två finns utgivna i ett samlingsverk på Delphi Forlag i Norge, "Hvordan du kan utvikle parapsykiske evner hos deg selv og andre"

TEOSOFISKA RÖRELSEN

I Malmö finns en fristående grupp som diskuterar Teosofi och den teosofiska synen på livet. De har också startat en tidskrift som de kallar "Teosofisk Rörelse" och som innehåller godbitar plockade från olika religiösa verk. Gruppen träffas på onsdagar kl 19.00 och vill gärna ha kontakt med flera människor. Adress: Östervärnsgatan 15, Malmö tel: 040-93 75 85 efter kl 17.30 då du kan prata med Peter Bernin. Tidskriften utkommer med 6 nummer om året och kostar 40:- Postgiro: 444 58 09 - 9

Actualizations-kurs (en form av est) i Stockholm 1-4 maj. Ring 250364!

Barnet i ditt hjärta - det är ditt sanna Jag!

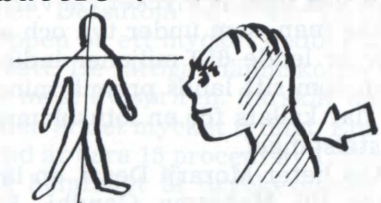
Ett tvådagars seminarium om familjen, barnen och undervisningen i den nya tidsåldern. Seminariet hålls på HÅLSANS HUS, Fjällgatan 23 A, den 19-20 april. 19.4 Start kl 11.00 med introduktionsföredrag om "Kunskapen om "Jag Är". Möjlighet till middag på restaurang SOLROSEN kl 15.00. Föredrag om kvinnans roll i familjen. Kvällen avslutas med en "valskväll med S:t Germain" kl 18.30. 20/4 fortsätter seminariet med början kl 11.00. Bland föredragspunkterna märks "Den sanna Montessorimetoden - Den Nya Tidsålderns pedagogik. För information och anmälan: Summit Lighthouse, Grävlingsvägen 44 161 37 Bromma, tel. 08-25 76 99

Alexander-tekniken handlar om "att använda sig själv bättre". Att lära sig koordinera sin kropp och psyke för optimal funktion. Alexander-tekniken kan du få mer information genom Apeiron, Drottninggatan 102, 111 60 Stockholm tel. 08-11 18 99. Kurserna hålls under PÅSKVECKAN samt veckoslutet 12-13 april.

SHIATZU akupunktur-massage

hålls den 26-27 april. Lärare är Wong Yot-Yin från Singapore som har studerat orientalisk medicin, shiatzu, Do-In och balanserad matlagning på Kushi Institut, London. Information och anmälan: Makrobiotisk Center Frejgatan 32, 113 26 Stockholm, tel: 08-33 65 92

En bra SÖKARGUIDE blir det endast om DU sänder in information och tipsar om kommande föredrag och intressanta kurser. SÖKARGUIDEN c/o Per Sellmann, Drottninggatan 85, 2tr, 111 60 Stockholm

Bertil Falk intervjuar Morarji Desai i New Delhi. Båda har likadana kläder på sig, men det är bara Desai som har spunnit trådarna till sin egen dräkt. (Foto: Prem Chand Jain.)

Morarji Desai — lotusblomma på stjälk av stål!

av Bertil Falk

Mannen som sitter framför mig är en gammal man. 83 år. Men han gör ett ungt intryck, han talar mycket vackert och det är en person som har lätt att formulera sig intelligently. Jag förstår mycket väl varför denne man, som under två och ett halv år ledde 650 miljoner indiers öden som sitt lands premiärminister har kallats för en lotusblomma på stålstängel.

Han heter Morarji Desai, en lärjunge till Mahatma Gandhi. För många är han en man med fasta principer och höga moraliska ideal, fast hans kritiker säger inte sällan att han är en andlig hycklare. Säkert är att han är en klipsk och slug politiker, hemmastadd i det parlamentariska livets alla irrgångar.

Han är helnykterist och vegetarian och han arbetar för att hela Indien ska få ett spritförbud. Den indiska pressen har skämtsamt kallat honom helnykteristen som dricker hembränt. Då har man anspelat på hans uppmärksammade vana att dagligen dricka en liter av sin egen urin. Han har till och med skrivit en bok i ämnet under den period då hans företrädare som premiärminister Indira Gandhi (vars finansminister han var tills de blev osams om förstatligande av banker) placerade honom i husarrest. Boken heter "Nature Cure" (Naturkur).

Jag frågar honom: "Indien anses vara ett mycket andligt land. Vad kan västerlandet och den övriga världen lära sig av Indien när det

gäller politik samt andliga och religiösa frågor?"

Det är samma fråga som jag en gång ställde till just Indira Gandhi i en intervju som stod i *Sökaren* (nr. 3, 1978). Desais svar lät så här:

— Ni har verkligen ställt en fråga som kräver ett utförligt svar. Ja, den kräver en lång förklaring. En sådan är inte lätt att ge. Indien har otvivelaktigt ett andligt arv, men i dag lever inte många människor upp till detta arv. Och om vi själva inte kan leva upp till vårt andliga arv, vad kan i så fall andra lära sig av oss? Man kan bara ta lärdom av exemplet makt. Vad ni just nu har sett i detta land (och här anspelar Morarji Desai på det politiska rävspel som föregick hans avgång som

premiärminister 1979) det hade aldrig hänt om det funnits andliga hän synstaganden.

— Självskheten måste hållas under kontroll. När det bara blir fråga om att tillfredsställa personliga ambitioner, då blir färdriktningen och medlen felaktiga. Det går snett. Ett andligt leverne kräver att metoderna är rena och sanningsenliga. Det finns inget undantag på den punkten. Detta är något som Indien har fått för att delge världen, men innan Indien kan ge det till världen, måste Indien leva som Indien lär. Men under årtusendenas lopp har det skett en försvagning på just denna punkt.

— Det finns en viktig skillnad mellan Indiens civilisation och den västliga civilisationen. De har många gemensamma drag. Men i båda finns ett missnöje. Detta missnöje har olika innehåll i de båda civilisationerna. I väst gäller missnöjet materiella ägodelar. Här i Indien antas missnöjet snarare finnas i människan själv och avse hennes förmåga. Människan är inte perfekt. Människan måste eftersträva perfektion, det vill säga efter att bli av med sina brister. Ett sådant missnöje bör finnas hos alla människor. Det är den indiska civilisationens del av missnöjet. Där missnöjet avser materiella ägodelar och föremål, där uppstår avund och alla sorters effekter, som vi nu ser i Indien. När missnöjet gäller en själv, ens eget inre, då handlar det inte om konkurrens med någon annan människa. Ju mer du förbättrar dig själv, desto lyckligare blir du. Desto bättre blir din förmåga att utföra saker och ting.

Bertil Falk: Jag har läst er bok "Nature Cure". Där skriver ni om att man kan livnära sig på att dricka mjölk och äta frukt. Det är fullt begripligt för en västerlänning, men ni skriver också om fördelarna med att dricka sin egen urin, vilket för en västerlänning förefaller minst sagt egendomligt. Kan vi lära oss något i detta?

Morarji Desai: Metoden att dricka sin egen urin lärde jag först från den engelska läkaren Armstrong. Metoden har sedan urminnes tider praktiserats i Indien, men det visste jag ingenting om när jag år 1957 eller 1958 (Desai var då över 60 år) läste Armstrongs bok "The Water of Life" (Livets vatten). Armstrong behandlade 40 000 patienter med urinterapi innan han skrev sin bok. När jag läste den blev jag övertygad av den och provade metoden på mig själv. Jag tror inte på att man provar på andra. Jag provar saker och ting på mig själv. Med gott resultat. Sedan upptäckte jag

att behandlingsformen har uråldriga rötter här i Indien. Här håller hinduerna kornas urin för något heligt. Det är en mycket gammal tradition att dricka den. Kourin har använts till att upphäva magbesvär. Men den måste då intas utan avsmak och med trovisshet. Allting beror på människans egen tilltro till behandlingsmetoden. Saknar man tilltro till behandlingen, har den inte samma verkan. Man gör det inte på rätt sätt. Jag har funnit att urinterapi innebär bot för alla sjukdomar. Många människor kommer till mig och ber att få behandlingsformen förklarad för sig. Och nästan alla har haft nytta av metoden. Den har botat cancer, TBC och andra sjukdomar.

Innan vi går vidare i intervjun bör Desais påstående måhända kommenteras utifrån svensk medicinsk synpunkt. En legendarisk professor i Lund var på sätt och vis inne på liknande vägar, i alla fall när det gällde brist på avsmak för urin. För honom var urin inte något orent och smutsigt utan bara en sammansättning av diverse kemikalier och mineraler. Hans sätt att kontrollera patienternas urinprov var också mycket okonventionellt. Han smutade på proven och ställde sedan diagnos.

Men hur ställer sig då svenska läkare till urinterapi. Ja, man är förvisso skeptisk. Minst sagt. Överläkare Lars Wadström vid urologen i Malmö säger så här:

— Jag vill varken svara ja eller nej på frågan om det är lämpligt att dricka sin egen urin. Det är snarast ett etiskt-moraliskt spörsmål. Det förefaller dock opraktiskt att kroppen först stöter ut urinen och att man sedan intar den igen så att njurarna får ta hand om anrättningen en gång till. Jag anser att detta närmast är en fråga för en invärtesläkare.

Därför vände jag mig till professor Bertil Hood på medicinen i Malmö, som gav följande synpunkter:

— Jag kommer aldrig att använda den här metoden. Det är ett intressant fenomen och jag vill gärna se saken ur filosofisk synpunkt. Det är märkligt att se hur människan griper efter alla tänkbara halmstrån för att om möjligt undgå sjukdom, lidande och död. Vi kan dock inte undvika sjukdom, lidande och död. Vi läkare kan bara i viss mån uppskjuta det oundvikliga.

— När förespråkare för urinterapi hävdar att man använder sig av kompostering i andra sammanhang, har de fallit offer för en falsk analogi. Indiens gamle premiärminister är förstås pigg som en mört kan jag tänka mig? Ja, jag säger då det!

Man bör inte råda svenska folket att ta upp den här metoden.

Så långt vår inhemska läkarvetenskap. Min nästa fråga till Desai blev följande:

— Ni är 83 år gammal, men verkar mycket yngre. Har det med urindrickandet att göra?

Morarji Desai: Jag började med det först för 20 år sedan och regelbundet har jag bara druckit urin under de senaste tio åren. Den verkliga anledningen till att jag kan verka ung, om jag så får säga, hänger samman med att jag är helt fri från oro. Och det har att göra med min djupa tro, min absoluta tro på Gud. Jag tror att Guds lagar segrar. Man ska göra sitt bästa och vara lycklig över det som Gud ger. Då oroar man sig inte. Tack vare detta tycker jag inte illa om någon. Det befriar naturligtvis från oro och spänningar. Och då känner man sig alltid fridfull inombords. Om något händer med ens kropp spelar det inte heller någon roll.

Bertil Falk: Så har vi frågan om spritförbudet. "Ingenting annat än ruin stirrar en nation i ansiktet, om den faller offer för dryckesvanor." Det sa Mahatma Gandhi. Ni har handskats med detta problem politiskt. Jag tror att ni till och med introducerade spritförbud i Bombay?

Morarji Desai: Inte jag personligen, utan delstatens regering. Jag var inte premiärminister den gången. Jag var nummer två i regeringen. Men jag var med om beslutet som fattades av kabinettet. Det står i Indiens grundlag sedan 1950 att det ska råda spritförbud. Det var inte jag som skrev in det där. Jag bara fullföljde grundlagens krav. Men här i Indien har man alltid trott på spritförbud. Ni förstår, Buddha genomförde ett stort korståg mot spriten. Buddha sa: "Du kan hoppa från ett berg. Du kan motstå eld. Men om du tyr dig till spriten, då är du slut." Spriten är moder till allt som är fel här i livet. Den förvirrar människans sinne. Man är inte längre ansvarig för sina handlingar. Det ser man när folk super. Dessutom påverkar spriten kroppen på ett mycket nedbrytande sätt. De fattiga människorna lider mest av spriten. Särskilt här i Indien är det mycket tydligt. Emellertid är bara 15 procent av Indiens folk hemfallet åt dryckesvanan. I västerlandet är spritbruket mycket vanligare.

Bertil Falk: Men 15 procent av Indiens 650 miljoner blir ändå en oerhörd massa människor. (Det blir nära 100 miljoner individer som dricker sprit.)

Morarji Desai: Och av dessa 15

procent är ungefär 80 procent fattiga. Det är nödvändigt att befria dem från spiritens frestelser. Det kan inte göras på annat sätt än genom ett direkt spritförbud. Som jag ser det, så är ett förbud alldeles särskilt viktigt i Indien. Jag har sett supande människor ända sedan min barndom och jag vet hur fattiga människor blir totalt utblottade. Jag har funnit att sprit har mindre effekt på köttätare än på vegetarianer. Vegetarianer dukar formligen under för spriten. Det har jag sett. De blir missbrukare på nolltid. Eftersom bara 15 procent av folket dricker sprit kan man införa ett förbud i Indien. I ett land där 80 till 90 procent av befolkningen dricker sprit, där kan man inte gärna införa ett förbud. Men det räcker inte att gå lagstiftningsvägen. Man måste också ha upplysningsprogram.

Bertil Falk: Spritmissbruket är också ett stort problem i Sverige.

Morarji Desai: Jag vet det. Ni har till och med en lag som förbjuder spritpåverkade personer att köra bil. Men det hjälper inte, trots att ni har en sådan lag.

Bertil Falk: Finns inte motsvarande lag i Indien?

Morarji Desai: Här har vi spritförbud som gäller för alla.

Bertil Falk: Men det finns ju faktiskt delstater i Indien som inte har spritförbud (eftersom grundlagen överlåter åt delstaterna att lagstifta i frågan).

Morarji Desai: Det stämmer. Men nu kommer det förbud. Innan jag lämnade premiärministerposten hade vi alla kommit överens om att förbudet ska vara genomfört över hela Indien 1982.

Bertil Falk: Kan inte spritförbud stimulera brottslig verksamhet?

Morarji Desai: Det talas mycket om olovlig spritlangning. Min erfarenhet är den att det förekommer illegal försäljning av sprit i mycket mindre omfattning där det råder spritförbud än det förekommer langning på de platser där man tillåter sprit. Det hänger helt enkelt samman med prissättningen. Laglig sprit är billig och folk har råd att köpa den.

Bertil Falk: Det har förekommit stora motsättningar mellan hinduer och muslimer här i Indien. Tror ni att de båda trosgrupperna någonsin kan leva i fred och samarbeta eller är de båda religionerna för olika varandra?

Morarji Desai: Nej då. Nej då. Det är inte religionerna som lär människorna att de ska bråka. Religionerna förkunnar inte strid. Enligt min mening – och jag har studerat alla religioner – så lär religionerna ut en och samma sak. Jag respekterar

alla religioner, ty de förkunnar samma sanningar. Jag ser ingen skillnad mellan vad profeten Mohammed förkunnade och vad mina förfäder lärde ut. Det är människorna som introducerat de här motsättningarna och det gjordes i större omfattning under det brittiska styret. De första upplöppen mellan hinduer och muslimer här i Indien ägde rum 1893. Dessförinnan förekom inga sammanstötningar. Muslimerna kom på elva- och tolvhundratalet, men det blev inget upplöpp förrän 1893. Brittiska officerare eggade hinduer och muslimer mot varandra. Sedan den tiden har detta pågått. Alla grupper måste leva tillsammans. Det råder ingen tvekan på den punkten. Religionen måste göra folk till vänner, inte till fiender. Religionen måste göra människorna bättre, inte mer grälsjuka. Men motsättningarna är mindre numera. Det är vissa politiker som av privata skäl vill skapa intrycket att motsättningarna har vuxit.

Bertil Falk: Ni är alltså 83 år. I Sverige skulle ni vara pensionerad för

Intervju med Per Lundblad

Forts

en. Gud är en medveten uppbyggande kraft, en positiv kraft som finns i universum. Gud är fadern som älskar varje människa som om det bara fanns den enda människan.

– Jag kan också säga: Se på Jesus, lär känna Jesus! Där är Gud.

MITT LIVS MÅL

– Hur skulle du kunna formulera vad som är målet för ditt liv, din verksamhet?

– Det är ju en mycket allvarlig fråga att försöka besvara, och risken finns att jag kommer att låta lite högtidlig, men här är mitt svar:

– Jag är en människa som har lovat Gud mycket och många gånger – då jag konfirmerades, då jag prästvigdes, då jag gifte mig, då jag installerades som kyrkoherde och då jag döpte min son.

– Det sista sätter jag först – att vara en god far och uppfylla det ansvar som alla föräldrar går in under då de låter döpa sitt barn. Det är ett stort löfte som bara Gud kan ge en kraft att lyckas med.

– Så har jag som mål att vara en god make. Ingenting är viktigare för samhället, också vad det gäller präster, än att man i den enskilda

längre sedan, men ni är i full fart och gör ett ungdomligt intryck. Känner ni er likadan nu som när ni var en ung man?

Morarji Desai: Aldern inverkar på kroppen. Liksom på människan. Man kan inte längre ha en ung mans fysiska energi, men hjärnan fungerar bättre än den gör hos en ung man. Erfarenheten gör en vis. Ju mer erfarenhet man får, desto bättre arbetar hjärnan. Men kroppsligt sett kan jag inte göra allt det jag gjorde som yngling. Jag arbetar dock oupphörligt utan vilopausar.

Bertil Falk: Ni lär fortfarande spinna?

Morarji Desai: Jag höll på med att spinna just innan ni kom. Jag spinner två timmar varje dag. När jag var premiärminister brukade jag bara spinna på söndagarna. Jag hade inte mera tid då. Nu har jag mera tid. Kläderna som jag bär på mig är tillverkade av vad jag själv har spunnit.

Anm. Bertil Falk är journalist på Kvälls-posten i Malmö. Han har också skrivit ett par böcker.

familjen, hur den nu än är sammansatt, lever i kärlek och förståelse för varandra. Därför kommer först på tredje plats att vara en god präst.

– Det heter att den som fått mycket, av honom skall mycket bli avkrävt, inför Gud vid tidens slut. Jag tycker att jag har fått mycket och den sanningen gör att jag utan falsk ödmjukhet, med fullständig förvisning, vet att jag aldrig någonsin kommer att ha hållit måttet, ha uppfyllt alla löften.

– Trots detta har jag som mål att få möta Kristus en gång i Guds eviga värld och bli benådad. Jag önskar också att jag i livet här hinner bli beredd inför döden. Och jag önskar att tredje versens innehåll i psalm 580 ska bli verklighet för mig, mina nära och alla människor: "Ljus är den mantel, vari du höljer den du benådar.

Mörker fördöljer mer ej ditt anlet. Evighet följer livet på jorden."

Anm. Maria Adkinson genomgick journalisthögskolan 1968–1969. Hon har varit förlagsredaktör, men är nu hemmafru. Hon känner sympati för flera olika religiösa läror och har lärt sig praktisera bön och meditation inom buddhism, hinduism och kristendom, men har alltid känt sig fristående från varje religiös organisation.

TÄNK DIG DITT ÖDE!

Om tankens makt talade Anders Ekströmer från bokhandeln Vattumannen på en Klubb Kamelenkväll i januari. Det är ett ämne som ofta återkommer i samband med självförverkligande, karaktärsdanning och framgångsfilosofier samt även i andligt och etiskt sökande. Ändå behöver man påminnas om vad tanken kan utträta. Hos människor i allmänhet drar tankarna iväg med personen, i stället för att personen styr tankarna och på så sätt skapar sitt eget öde. Vi behöver träna oss i att flytta oss från baksätet i vagnen, där vi i vanliga fall låter oss köras omkring, och i stället inta kuskens plats och ta tömmarna i egna händer, som Anders bildligt uttryckte det.

Vi blir det vi tänker att vi är. Genom att träna oss att tänka positivt kan vi befria oss från hämmande vanetänkande, som vi har med oss från barndomen och som låser oss i mönster som vi inte valt.

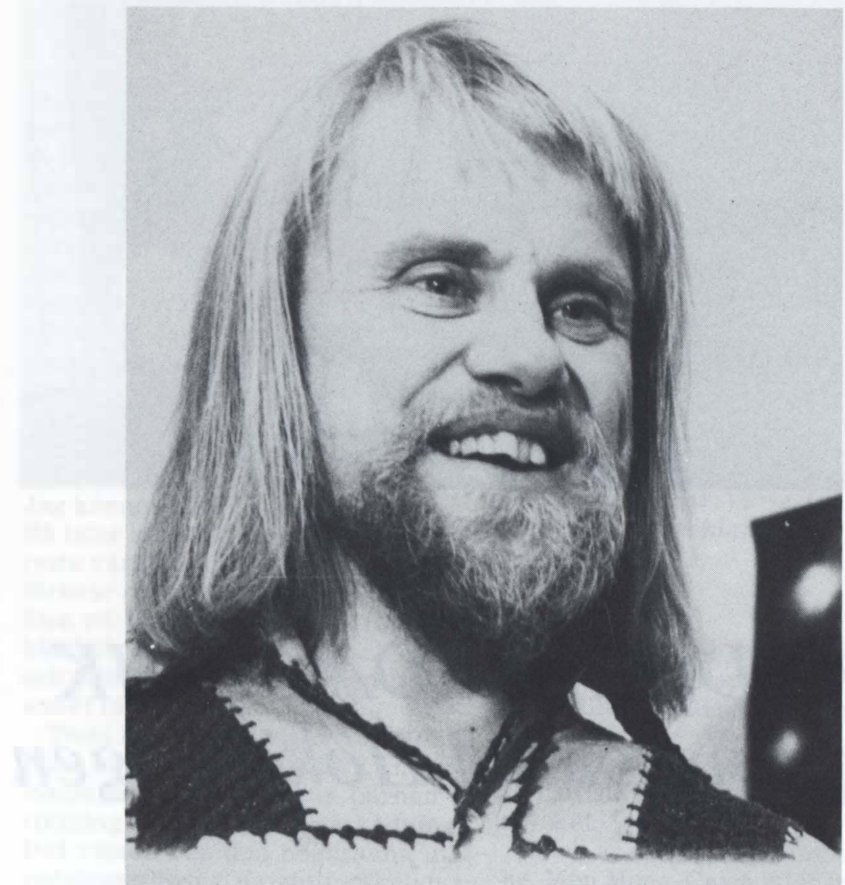
– Att ändra tankarna, det är mycket enkelt, men inte lätt, sa Anders och gav några råd för tanke-träning:

– Skriv upp "jag kan" på ett papper. Många gånger. Så att det präglas in i din personlighet, så att det ständigt finns i dina tankar. Du kan också använda en visualiserings-teknik och föreställa dig vad du vill att du ska kunna göra.

Men det räcker inte att bara tänka. Man måste också känna starkt för det man vill uppnå. Automatiskt upprepande utan engagemang hjälper inte. Och man ska inte passivt vänta på att något mirakulöst ska hända, utan själv arbeta, verka.

Just detta med intensiteten i engagemanget eller viljan blev föremål för en lång stunds diskussion. Att det går att åstadkomma "underverk" eller näst intill genom en helgjuten tro, bön, önskan eller vilja var alla som uttalade sig överens om. "Allt vad I bedjen om och begären, tron, att det är eder givet, och det skall ske eder så", sa Jesus. Men man enades också om att viljan, målinriktningen, måste kombineras med handling i de allra flesta fall och att önskeuppfyllelsen kan ta tid.

Det gavs av föredragshållaren och åhörare exempel på hur man önskat sig praktiska saker och sedan till synes oförklarligt fått dem: en lägenhet, trevligare inredning på

Anders Ekströmer.

arbetsplatsen ... Detta tillskrev Anders den telepatiska förmåga som han menade att vi alla har i mer eller mindre utvecklad grad och mer eller mindre medvetet.

Men kan man få "allt" man föreställer sig? Det gäller väl också att sätta upp rimliga, realistiska mål. Skulle man genom att tänka att man köper Electrolux verkligen också kunna göra det? frågade någon skämtsamt tvivlande. Ja, menade Anders, om man bara kan tänka, och tro, att man kommer att köpa företaget, så att man inte hämmas av inre tvivel. Dessutom får man arbeta för att förverkliga sin idé: man får börja spara, lära sig affärsteknik, arbeta, koncentrera sig kring uppgiften ...

Att tänka positivt är metoden för att skapa sig det öde man önskar. Och Anders nämnde att man också kan kolla sig själv, vilka hinder man har i sina tankar. Ställ en fråga till dig själv, och tänk efter hur du svarar – då ser du vilka onödiga och hämmande tankar som finns. Försök komma underfund med varför du har de och de negativa tankarna:

när din invanda tanke säger "nej", försök då att se varför och lägg märke till att det inte är något riktigt skäl. Avslöja på så sätt alla svepskäl, som hindrar dig.

Ja, det är mycket viktigare vad vi tänker än vi i allmänhet tror. Vi kan förändra inte bara oss själva och vår inställning genom tankens makt och makt över tanken, utan också andra människor i allt vidare cirklar. En förändrad värld är på så sätt möjlig.

Viktigt är – vilket också framhölls från åhörarhall – att tankekontrollen förenas med godhet. Makt över tanken hos en andligt utvecklad människa kan vara som rakkniven i apans hand.

Med sig hade Anders en ny bok från Vattumannen, David Spanglers "The Laws of Manifestation", som handlar om hur manifestationer, dvs förverkliganden, sker genom att tankar förvandlas till konkret verklighet. Findhorn i Skottland, experimentsamhället där David verkade i flera år, sägs vara uppbyggt på just detta sätt.

Asa Freij

Waldorf-lärarinnan Mona-Cajsa Larsson hjälper ett par elever med deras handarbete.

WALDORFPEDAGOGIK

Martinskolan i Hökarängen

Reportage Åsa Freij

Waldorfskolornas popularitet ökar. Smått desperat söker allt fler föräldrar sin tillflykt till en waldorfskola för sina barn i hopp om att barnen där ska slippa håglöshet och destruktivitet, studieleda och oordning, som dessvärre råder i många av de vanliga skolorna men som waldorfskolorna tycks ha klarat sig ifrån. Mer än tusen barn står i kö för platser i de två waldorfskolorna i Stockholm, den gamla välkända Kristofferskolan i Bromma och den tämligen nystartade Martinskolan i Hökarängen.

Martinskolan är inrymd i en vanlig skola, Parkskolan. Den kämpar som andra waldorfskolor med dålig ekonomi. Man har ett mycket blygsamt statligt stöd, trots att utredningar visat att goda resultat har uppnåtts med den pedagogik som tillämpas och som bygger på Rudolf Steiners tänkande. Ordföranden i Stiftelsen Martinskolan, Tommy Welanders, säger att det t o m finns krafter som verkar för att få bort

de enskilda skolorna.

Men man kan inte förbjuda privata skolor utan att gå emot bl a FN:s konvention om de mänskliga rättigheterna, påpekar han.

Typiskt för Martinskolans situation är att man vid vårterminens slut inte visste om man skulle få behålla lokalerna när höstterminen började.

Sökaren har hälsat på i Martinskolan och följt en arbetsdag.

HELA MÄNNISKAN UNDERVISAS

Jag kommer av mig, när en liten flicka med långt ljust hår och frimodig uppsyn stannar framför mig, ser rakt på mig och säger:

– Hej, jag heter Ninoushka! Vad heter du och vad ska du göra?

Jag har just kommit in i treans klassrum i Martinskolan. Mitt ärenden är att skaffa underlag för en artikel. Detta och vad jag heter berättar jag för Ninoushka efter att ha tittat stumt på henne några se-

kunder. Hon låter sig nöja och går lugnt och sätter sig, tar upp några böcker ur bänken, hennes bänk, för här byter man inte klassrum hela tiden, och tycks snart ha glömt bort mig.

Det är något ovanligt i situationen. Jag känner mig plötsligt litet blyg, som om jag var ett barn bland många vuxna i stället för en vuxen bland barn. Och kanske det ligger sanningen nära. Om man kan säga att det är att vara vuxen när man är i nivå med sig själv. Och man får inför eleverna i den waldorfpedagogiska skolan känslan att de är just i nivå med sig själva och sin egen utveckling.

Det är också just det som waldorfpedagogiken syftar till, att inte tvinga på barnet, eller mindre drastiskt uttryckt inte förelägga det kunskaper som det inte kan ta in i sin verklighetsbild eller omsätta i sin vardag.

– Ett annat huvuddrag i den här pedagogiken är, säger Ninoushkas

och hennes kamraters klassföreståndare Mona-Cajsa Larsson, att vi vill undervisa hela människan med kropp, själ och ande och i undervisningen möta henne där hon är.

– Varje människa genomgår en utveckling som är ett slags spegelbild eller snabbrepetition av mänsklighetens utveckling, förklarar hon vidare. Först utvecklades viljan, sedan känslan och sist tanken. Så sker också hos varje barn. Därför måste man med barn under sju år använda sig av metoder som inte i första hand vädjar till känslan och naturligtvis inte till intellektet. Den primitiva människan levde i en mer drömliknande föreställningsvärld än vad vi gör, med fantasier och symboler. Det gör också barnet. Eller hur? Det är meningslöst att försöka lära barnen alltför teoretiska saker i fantasi- och symbolåldern och även i den känslopräglade åldern. De kanske lär in en del, men på ett automatiskt sätt, som gör att de "blir färdiga" med ämnet i förtid utan att det gett dem något. Fastän det, presenterat för dem högre upp i åren, skulle verkat mycket intressant och stimulerat till vidare studier.

Metoden att sätta in den teoretiska undervisningen i ett praktiskt sammanhang kan t ex ta sig uttryck i att man på matematiklektionerna leker handelsbod i stället för att bara rita siffror och sätta upp tal i det rutiga räknehaftet eller, än värre, sätta kryss i rutor för rätt svar av några tryckta alternativ.

Något som bidrar till helheten och underlättar för eleverna att fördjupa sig i ett ämne är att man läser varje ämne i separata perioder. Man kanske har matematik tre veckor i sträck, därefter fyra veckor hembygds-kunskap, två veckor biologi o s v. Och man håller på ett par timmar åt gången utan rast.

– Det försvårar inte koncentrationen, det underlättar, menar lärarna.

Att koncentrationsförmågan under den tiden går i vågor och stundom försvagas har man ändå förståelse för. Man bygger över huvudet undervisningen på kunskapen om de naturliga rytmerna. Det är inte bara människans utveckling av de olika egenskaperna i olika åldrar man tar hänsyn till, det är också årstidernas växlingar och dygnets rytm och dess inverkan på individerna. Den tyngre mer teoretiskt betonade undervisningen sker på morgonen medan t ex slöjd och gymnastik förläggs till eftermiddagen.

En dag i Martinskolan ser ut ungefär så här:

Allt fler barn fyller korridoren när klockan närmar sig nio. De hänger sina kläder på kroken som är märkt med en teckning och deras eget namn textat med stora bokstäver i glada färger, vilket allt de förstår gjort själva. Korridorens fönster är fyllda med blommor, som barnen själva sköter.

Fröken, som tilltalas med sitt förnamn, har inte kommit än. En stund före första lektionens början har lärarkollegerna en kort samling, där de bl a läser en vers ur Rudolf Steiners "Själskalender". Det finns en vers för varje vecka på året. Den speglar genomgående den etiska grundsyn som är tongivande i Steiners människolära, antroposofin, vikten av förankring i värden som ligger borta det egna "lilla jaget" med de "stora begären" i harmoni med allt levande, med naturen och med ett större sammanhang.

En sådan vers kan låta så här: Jag känner väsen av mitt väsen. Så talar känslan, som i den solupplysta världen förenar sig med ljusets flöden. Den vill med värme berika tankens klarhet och människan med världen till en enhet fast förbinda.

Trots kopplingen till antroposofin finns emellertid ingenting i undervisningen som påverkar barnen i riktning mot en viss livsåskådning. Det visade bl a den noggranna utredningen kring Kristofferskolan i Stockholm, 1977. Man fäster tvärtom stor vikt vid att föräldrarna, oavsett vilken livssyn eller religiös övertygelse de omfattar, kan ha fullt förtroende för waldorfskolan på denna viktiga och känsliga punkt. Elevernas frihet och integritet respekteras så att de helt på egen hand kan ta ställning i de stora livsfrågorna när de själva känner behov av att bilda sig en egen uppfattning.

Men waldorfskolan kräver mycket av både föräldrar och lärare. Man är medveten om hur barn härmar och är därför tvingad att föregå med goda exempel.

– God morgon, kära klass 3, säger "fröken" Mona-Cajsa Larsson, när hon kommer.

– God morgon, kära Mona-Cajsa, säger eleverna.

När de går in i klassrummet tar läraren dem i hand och hälsar personligen på en i taget.

– God morgon Lena!

– God morgon Fredrik!

– God morgon Eliah!

Eliah är ny i klassen. Han har flyttat över från en vanlig skola, och han berättar senare för besökaren från tidningen om sina erfarenheter och intryck:

Det var snart jul vid besöket på Martinskolan. Man skänkte varandra julklappar. Varje dag fick två elever ta varsin klapp.

– Det är inte så jobbigt här, säger han bl a. Men man lär sig mycket mer i alla fall. Det kanske är för att alla är tystare och hör på. Och så gör man mera själv. I den andra skolan skrek dom och bråkade så mycket.

Eliah är en liten drömmande pojke. Men Mona-Cajsa låter inte hans fjärrskådande blickar ut genom fönstret förlora sig alltför långt bort.

– Jag såg inte din mun röra sig, när vi sjöng, Eliah, säger hon. Vi tar om det hela en gång till. Alla måste vara med.

Hon talar tydligt, gesterna understryker det hon säger, men i övrigt står hon stilla och hållningen är lugn och rak. Också sådant har stor inverkan på eleverna, menar man. Av samma anledning använder man kriterier i stället för pennor och gör stora frimodiga och levande bokstäver och siffror. Man tillverkar sina egna läroböcker under lektionernas gång.

SAMHÄLLET BEHÖVER KREATIVA MÄNNISKOR

Kreativitet är ett nyckelord. I sin bok "Waldorfpedagogiken – en framtidsmodell?" skriver Frans Carlgren att vi inte vet hur vårt framtida samhälle kommer att gestalta sig. "Men ett är alldeles säkert. Det finns en egenskap som under alla förhållanden kommer att behövas – kreativitet".

Om vi kan hjälpa våra barn att få den förmågan, då förbättras deras

chanser att klara sig – vad som än händer.

Barn måste lära in, öva kreativitet. Om någon typ av människa är mindre premierad i vårt samhälle och utbildningssystem så är det den kreativa, säger författaren Dag Romell i sin omdiskuterade bok "Kreativitet – en outnyttjad resurs". Det uttalandet förklarar han med att kreativa individer tar längre tid på sig, därför att de behandlar inkommande information på ett för dem meningsfullt sätt. Det är också mer intellektuellt ansträngande än att bara rubricera och placera in information i fack som den receptiva, mer passiva individen gör. Följaktligen hinner de kreativa eleverna ibland inte med och kan upplevas som långsamma, ouppmärksamma eller mindre begåvade.

Enligt Romell, som inte är nådig, är det vidare de utpräglat receptiva (läs icke-kreativa) som når höga akademiska positioner, höga expertpositioner inom företagen och samhället och – inte minst viktigt – positioner som lärare på alla stadier. Härigenom, säger Romell, upprätthåller systemet sig självt, eftersom lågkreativa lärare ofta saknar förutsättningar att handskas med kreativ begåvning och kreativa elever.

Den här perioden i trean i Martinskolan håller man på med hembygds kunskap. Man talar om våren. Samtidigt bakar man på ett naturligt sätt in svenskundervisning. Man hjälps åt först att hitta på substantiv som hör till våren: Sol, fåglar, sippa, strålar, hasselsnår, vind ... Adjektiv: Blå, gröna, varmt ... Och verb: Susar, värmer, doftar ...

Sedan sätter man med hjälp av orden ihop en dikt. Den blev så här: I hasselsnåret stå sippor vita, blå. Solens strålar värmer marken vinden susar genom parken.

Sedan ritade man blåsippor, spelade en vårvisa på flöjt och i hemläxa fick man uppgiften att skriva en vers om lärkan!

– Det är viktigt, att barnen får bli medskapare, säger Mona-Cajsa. Det som inte lärs i barndomen är svårt att inhämta sedan.

I Steiners bok "Barnets uppfostran från andevetenskapens synpunkt" finns en sats som är så obönhörlig att den kanske inte bör citeras: "Under alla senare år kan man inte gottgöra vad man som uppfostrare försummat under tiden fram till sjuårsåldern". Vi får under alla förhållanden inte förledas att sluta göra vårt bästa för barnen i den senare skolåldern för den skull. Tillräckligt många exempel på vad

Sång, musik och samvaro har stor betydelse i waldorfpedagogiken. Här sjunger Mona-Cajsa Larsson tillsammans med några elever.

skolan kan åstadkomma för den unga människans framtida förmåga att klara sig i livet finns för att vi ska förstå betydelsen av uppfostran även under senare ungdomsår:

Mona-Cajsa avråder från TV-tittande.

– För små barn har det en rent kroppsligt skadlig inverkan, säger hon. Det finns poler i ögat som på det lilla barnet inte är anpassat till den form av seende som TV-tittandet innebär, förklarar hon. Dessutom får det sin dimensionsuppfattning förstörd. Det vänjer sig också vid att inte reagera normalt, t ex när en person kommer hotfullt emot dem i rutan, eller en bil. I högre ålder, då barnet lärt sig att klart skilja på verklighet och bild är TV-tittande betydligt mindre skadligt. Men det är alltid passiviserande, man behöver inte med fantasin lägga till någonting för att få en helhet, som vid läsning. Känslolivets förstörs. Där finns det ständiga våldet, som man tar in i hela sin varelse. Och där finns också strålningen, vars skadliga inverkan nonchaleras i alltför hög grad.

Mona-Cajsa skyndar iväg till klass ett, som ska ha engelska. Lektionen består helt och hållet av att barnen och deras lärarinna tillsammans sjunger enkla och roliga sånger och ramsor illustrerade med gester: ... the cow that tossed the dog, that chased the cat that killed the mouse, that ...

Och man sjöng, med anknytning till våren: "The earth under my feet and the sun in my heart" med stamp i golvet och handen mot hjärtat.

OTILLRÄCKLIGT SAMHÄLLSSTÖD

Martinskolan startade 1976 med en klass och avses växa med en klass om året i tolv år. Till skolan hör också en förskola, Martingården. Det var de långa köerna till Kristofferskolan som föranledde startandet av denna "Söders waldorfskola". I Sverige finns nu åtta waldorfskolor och ca 170 stycken i världen fördelade på ett tjugotal länder och fyra världsdelar.

Den första skolan startades 1919 i Österrike i anslutning till cigarettfabriken Waldorf-Astoria och dess anställda. Därav namnet.

Waldorfskolorna bygger på mycket frivilligt arbete och ett nära samarbete mellan föräldrar och lärare. Skolorna styrs ofta av ett stiftelseråd, kollegiet bär det pedagogiska ansvaret och väljer självt nya medarbetare. Det administrativa ansvaret delas ibland med föräldrar och andra intresserade och aktiva. Man är beroende av frivilligt arbete och ekonomiska bidrag från privatpersoner och organisationer. Terminsavgifter eller bidrag med några hundra i månaden betalas av föräldrar.

En del waldorfskolor åtnjuter ett visst kommunalt stöd. Men det är enligt Riksföreningen för waldorfpedagogik otillräckligt. I Sverige har endast Kristofferskolan samhälleligt stöd. Man arbetar nu hårt på att få ett större erkännande och anslag från staten. Man pekar på det stora och ständigt ökande intresset för waldorfpedagogiken.

Forts på sidan 35

BÖCKER OMSKRIVNA I SÖKAREN 1970–1979

Register över recensioner av böcker på svenska – samt ett fåtal på danska.

A

- Alf Ahlberg: Tankelivets frigörelse. (Rabén & Sjögren) SM 7, 1973.
 Alf Ahlberg: Från prästgård till arbetarhögskola. (Memoarer) (Natur och Kultur) R. Jönsson 5, 1974.
 Alf Ahlberg: Mina år på Brunnsvik. (Natur och Kultur) SM 10, 1974.
 Paavo Airola: Hälsohemligheter. (Zinderman) N.O. Jacobson 10, 1975.
 Olof Alexandersson: Det levande vattnet. (Proprius) L. Lidfors 4, 1974.
 Ivar Alm: Från Freud till Jung. (Almqvist & Wiksell) N. Wiklund 2, 1974.
 Lis Andersen: Helbredelse ved tro og tankeenergi. (Borgen) N.O. Jacobson 6, 1976.
 Poul Andersen: Levande död. Något om åldringsvård. (Tusch, Lund) N.O. Jacobson 8, 1973.
 Elisabeth Andersson: Detta har jag upplevt. (Spiritualism) (Eget förlag) SM 10, 1979.
 Peter Andreas o Kaspar Kilian: Den fantastiska vetenskapen. Parapsykologin – beviset för det otroliga. (Bernce) L. Lidfors 1, 1978.
 Kerstin Anér: Gud här. En politikers bönbok. (Proprius) B. Cars 6, 1978.
 Fred Archer: Spirituella spöken. (Larson) SM 10, 1971.
 Kjell Arman: Dynamiken i det levande. (Antroposofi o biodynamisk odling) (Kosmos) B. Sahlin 5, 1977.
 Paul Arnold: Bland Japans vise män. (Bergh) O. Wedholm 9, 1978.
 Ture Arvidsson: Sista cigarretten. (Larson) SM 10, 1971.
 Gustaf Aulén: Jesus i nutida historisk forskning. (Verbum) SM 3, 1974.

B

- Richard Bach: Måsen. (Norstedt) B. Lange 2, 1973 o 10, 1973.
 Barnens liv i skolan. (Järna Waldorfskola) B. Sahlin 5, 1979.
 Mir Bashir: Kiromanti – tydning af händens linier. (Borgen) N.O. Jacobson 9, 1976.
 Eugenia Basilewsky: Slappna av med yoga. (Bonnier) L. Zeilich-Jensen 6, 1977.
 Franklin L. Baumer: Skeptiker och sökare. Fyra århundraden av religiöst tvivel och sökande efter en tro i Västerlandet. (Rabén & Sjögren) SM 1, 1971.
 Puck Beer: Fursten och furstinnan. (Larson) Percival 7, 1975.
 Boris Beltzko: Farlig kristendom. (Eremitpress) SM 2, 1978.
 Hans Bender: Telepati, klärvoajans, psykikinesi. (Natur och Kultur) K. Ed 3, 1977.
 Benkt-Erik Benktson: Existens och tro. (Existentialismen) (Cavefors) R. Matz 3, 1979.
 Ernst Benz: Nya religioner. (Natur och Kultur) SM 6, 1974.
 Kerstin Berg-Melin o Kristina Bylund: Ockult material i veckopressen 1936–1971, trebetygssuppsats, framlagd för seminarium i etnologi. SM 5, 1974.
 N. O. Bergquist: YMDOGAT – Atlantis. (Eget förlag) I. Tröng 3, 1972.
 Gunnar Bergström: Åttio maximaldoser. (Vattenfluoridering) (Svanqvist & Son, Årjäng) B. Nilsson 2, 1970.
 Charles Berlitz: Dödens triangel. (Bermudatriangeln) (Askild & Kärnekull) SM 2, 1977.

- Bhagavad-Gita. (Proprius) SM 8, 1978.
 Sussie Bjuvstedt: Sia och se. (Askild & Kärnekull) SM 2, 1973.
 John Björkhem: Det ockulta problemet. (Zinderman) SM 10, 1978.
 Örjan Björkhem: Människan och verkligheten. Om mystiker i dagens Sverige. (Zinderman) SM 8, 1978.
 Bloomfield, Cain o Jaffe: TM, Transcendental Meditation. (Norstedt) S. Rodhe 2, 1977.
 Josef F. Blumrich: Då öppnades himmelen. ("Hesekiels rymdskepp") (Bergh) B. Nilsson 7, 1974.
 J. Allen Boone: Vän med allt som lever. (Larson) Th. Ek 1, 1975.
 Gert Borgenstierna: Kyrkans tro för samtidens människor. (Verbum) B. Sahlin 2, 1977.
 Georg Borgström: Flykt från verkligheten. (Naturskövling) (Tema) B. Nilsson 2, 1970.
 Jean-Claude Bourret: UFO. Fakta och spekulationer. (Bergh) SM 4, 1979.
 Paul Brunton: Den hemliga vägen. (Larson) N. O. Jacobson 8, 1974.
 Paul Brunton: Till Indien. (Larson) B. Melander 7, 1975.
 Paul Brunton: Till Egypten. (Larson) O. Hjern 2, 1979.
 Buddhas tal till Kalamafolket. Talet om rätt syn. (Buddhasanaförlaget) R. Johansson 3, 1977.
 Willy Buzzi: Eros och de sju livstillstånd i människans biografi. (Eget förlag) R. Ejvegård 8, 1976.
 Jan Bärmark o Ingemar Nilsson (red.): Från psykoanalys till psykosyntes. (Poul Bjerre) (Natur och Kultur) N. Wiklund 10, 1976.
 Jan Bärmark: Världsbild och vetenskapsideal. Några ledande temata hos Abraham Maslow. (Avd. för Vetenskapsteori, Göteborg) SM 10, 1976.
 Böner för omöjliga dagar. (Proprius) N.O. Jacobson 6, 1972.

C

- Frans Carlgren: Waldorfpedagogik – en framtidsmodell. (Larson) B. Sahlin 1, 1979.
 Sven Ragne Carlson: Samtal med Ingemar Hedenius. (Bonnier) SM 8, 1975.
 Carlos Castaneda: Samtalen med Don Juan. (AWE/Gebbers) B. Sahlin 1, 1977 o S. Rosén 8, 1977.
 Carlos Castaneda: En annorlunda verklighet. (AWE/Gebbers) B. Sahlin 1, 1977 o S. Rosén 8, 1977.
 Carlos Castaneda: Resan till Ixtlan. (AWE/Gebbers) B. Sahlin 1, 1977 o S. Rosén 8, 1977.
 Carlos Castaneda: Berättelser om makt. (AWE/Gebbers) S. Rosén 8, 1977.
 Carlos Castaneda: Maktens andra ring. (AWE/Gebbers) S. Rosén 8, 1979.
 Richard Cavendish: Magins historia. (AWE/Gebbers) J. Peterzén 2, 1979.
 Louis Charpentier: Mystierna i katedralen i Chartres. (Larson) O. Ohman 5, 1974.
 Robert Charroux: På jakt efter det oförklarliga. (Bergh) B. Nilsson 6, 1972.
 Robert Charroux: Rymdens budbärare. (Bergh) S. Rosén 3, 1977.
 Daniel Cohen: Voodoo, häxor och djävulsdyrkan. (Nyblom) O. Ohman 2, 1975.

Barry Commoner: Våra möjligheter att överleva. (Rabén & Sjögren) B. Nilsson 2, 1970.
Tage la Cour: Myter och mysterier. (Trevi) B. Nilsson 7, 1974.

D

Ruth Dahlén: Visionär i tjugonde århundradet. (Natur och Kultur) U. Hultberg 9, 1976.
Den tibetanska dödsboken. (Bergh) O. Öhman 2, 1975.
D. Denniston o P. McWilliams: TM Boken (Askild & Kärnekull) G. Ogén 10, 1978.
Dig betros Österns vishet. (Rosenkors-Orden AMORC) T. Löfström 8, 1976.
Djur, människor, moral. (Aldus) B. Sahlin 9, 1976.
Erich von Däniken: Gudasäd. (Bergh) B. Nilsson 3, 1973.
Erich von Däniken: Gudarnas spår. (Bergh) B. Nilsson 3, 1974.
Erich von Däniken: Fenomen som skakat världen. (Bergh) R. Adlerberth 3, 1975.
Erich von Däniken: Mina bevis – rättgång på fem kontinenter. (Bergh) S. Rosén 5, 1978.
Erich von Däniken i korsförhör. (Bergh) B. Falk 3, 1979.

E

Gisela Eberlein: Frisk med autogen träning. (Bergh) N. O. Jacobson 6, 1975.
Gisela Eberlein: Mera om autogen träning. (Bergh) N. O. Jacobson 6, 1975.
Reinhold Ebertin: Kosmopsykologi. Planeternas verkan i zodiaken. (Föreningen för Astrobiologi) G. Lundgren 4, 1979.
Gösta Ehrensvärd: Före – efter. (Aldus) B. Nilsson 3, 1972.
Gösta Ehrensvärd: En väv av möjligheter. (Aldus) B. Nilsson 3, 1973.
Walther Eidlitz: Den glömda världen. (Hindusim, meditation) (Askild & Kärnekull) SM 10, 1972.
Walther Eidlitz: Livets mål och mening. (Hinduism) (Aldus) P. Ragnar 3, 1973.
Walther Eidlitz: Guds lek. Om indisk gudsuppenbarelse (Natur och Kultur) S. Rodhe 8, 1976.
Rolf Ejvegård: Fallet Eva. (Sällskapet för Parapsykologisk Forskning) SM 4, 1978.
Barbro Eklund: Jakten ur psykologisk och social synpunkt. (Larson) A. Windmark 4, 1977.
En rysk pilgrims berättelser. (Natur och Kultur) B. Johnson 8, 1973.
Margareta Engström: Liten man på jorden. (Dikter, teckningar) (Hall) SM 5, 1978.
Hugo Enomiya-Lassalle: Meditation – en väg till gudsupplevelse. (Natur och Kultur) S. Rodhe 10, 1977.
Hugo Enomiya-Lassalle: Zen-meditation för kristna. (Natur och Kultur) S. Rodhe 10, 1977.
Esseerbrevet. Om Jesu verkliga liv. (Zinderman) P. Beskow 6, 1977.
Lars-Erik Essén: Rättslös hälsa. (Vita Nova) N. O. Jacobson, 6, 1973.
J. E. Esslemont: Baha'u'llah och den nya tidsåldern. (Baha'i-förlaget) S. Rodhe 4, 1977.
Evangeliet om det fullkomliga livet. (Jesus som vegetarian) (Reformförlaget) SM 5, 1977.

F

Johannes Fabricius: Drömmar och drömydning. (Natur och Kultur) K. Ed 4, 1976.
Sven o Peggy Fagerberg: Resan till jorden. (Mänsklighetens livssituation) (Wahlström & Widstrand) N. O. Jacobson 8, 1973.
Bertil Falk: Atlantis och svenskarna. (Lindqvist) B. Nilsson 3, 1975.
Ann Faraday: Drömkraft – självkänedom och styrka genom drömmen. (Prisma) K. Ed 4, 1978.
Per Anders Fogelström: Kampen för fred. (Svenska fredsrörelsens historia) (Bonnier) SM 2, 1974.
Charles Fort: Länder bortom verkligheten. (Larson) SM 2, 1972.
Franciscus. (Franciscanerna) N. O. Jacobson 10, 1974.
Franciscus. (Solsången i text o bilder, Gun Nordin) (Franciscanerna) N. O. Jacobson 10, 1974.
Franciscus. (Solsången i text o bilder, Anders Österling, Veronica Leo) (Verbum) N. O. Jacobson 2, 1976.
Ingrid Fredin: Poul Bjerres livssyn – mänsklig helhet. (Bernce) N. O. Jacobson 10, 1976.
Sigmund Freud m.fl. under redaktion av Muriel Gardener:

Vargmannen. (Freuds mest berömda fall) (Prisma) G. Lundgren 5, 1975.
Jan Fridegård: Den gåtfulla vägen (Spiritualism) (Zinderman) SM 10, 1978.
Erich Fromm: Det glömda språket. En första vägledning i konsten att förstå drömmar, sagor och myter. (Natur och Kultur) K. Ed 7, 1975.
Erich Fromm: Den destruktiva människan. En psykologisk analys av liv på avvägar. (Natur och Kultur) R. Ejvegård 3, 1977.
André Frossard: Gud finns – jag har mött honom. (Bergh) SM 9, 1970.
Tore Frängsmyr: Svärmaren i vetenskapens hus. (Villogspår inom vetenskapen) (Rabén & Sjögren) SM 8, 1977.
Walter R. Fuchs: Liv under fjärran solar? (Bergh) B. Falk 9, 1978.
Mats Furberg: Tankar om döden (Aldus) N.O. Jacobson 3, 1971.
Mats Furberg: Allting en trasa? (Livets mening) (Doxabiblioteket) G. Lundgren 1, 1977.

G

Gerhard Gadow: Olösta framtids gåtor. (Kritik av Däniken) (Nyblom) B. Nilsson 1, 1975.
Sheila Geddis: Allemans bok om astrologi. (Liber) R. Ejvegård 1, 1979.
Ann-Medeline Gelotte: Anhörig. (Det moderna döendet) (Tiden) N. O. Jacobson 3, 1979.
Kahlil Gibran: Profeten. (Proprius) B. Cars 7, 1978.
Astrid Gilmark: Jag hör. (Larson) SM 1, 1972.
Astrid Gilmark: Seanser. (Larson) SM 1, 1972.
Lama Anagarika Govinda: De vita molnens väg. En buddhistisk pilgrims upplevelser i Tibet. (Bergh) T. Löfström 3, 1976.
Hans Granlid: För en ny gemenskap. Bekännelse och framtidssyn. (Rabén & Sjögren) O. Hjern 3, 1976.
Hans Granqvist: Lyssna inåt. En handbok i meditation. (Aldus) E. Jagrell-Åkesson 7, 1976.
Joan Grant: Jag var Egyptens drottning. (Reinkarnation) (Bergh) SM 7, 1976.
Joan Grant: Alla mina liv. (Reinkarnation) (Bergh) SM 7, 1976.
Stanislav Grof: Människans okända världar. Utforskning av det omedvetna genom LSD-terapi. (Prisma) SM 3, 1978.
René Guénon: I tjänst hos det Enda. (Religiöst tänkande) (Natur och Kultur) O. Hjern 7, 1977.
Arthur Guirdham: De återfödda. (Lindqvist) N. O. Jacobson 2, 1976.
Arthur Guirdham: Röster ur det förflutna. (Lindqvist) G. Emanuelsson 4, 1977.
Berndt Gustafsson, Åke Sondén, Einar Lilja: De var själva med. (Läsebok i religionskunskap) (Gleerup, Liber) SM 3, 1977.
Berndt Gustafsson, forskare och visionär. (Minnes- och hyllningsbok) (Proprius) SM 3, 1977.

H

Astrid Hagelin: Den stora hemligheten. (Ockultism i skönlitterär form) (Larson) SM, O. Wedholm 1, 1974.
Robert A. Harper: Lär dig leva vettigt! (Natur och Kultur) SM 1, 1976.
Ingemar Hedenius: Helvetesläran. (Bonnier) SM 7, 1972.
Ingemar Hedenius: I egen sak – och andras. (Rabén & Sjögren) SM 2, 1977.
Ingemar Hedenius: De gamle och lögnen. (Bonnier) SM 6, 1979.
John Hedlund: Samtal om Gud, livet och samhället. (Intervjuer) (Gummesson) SM 9, 1971.
Bernhard Hegardt: Meditation i öster- och västerland. (Larson) K. Christiansen 7, 1975.
Robert A. Heinlein: Dörren till sommaren. (sf) (Bokád) N.O. Jacobson 8, 1977.
Anna-Lisa Helle: Under eviga stjärnor. (Mu, Atlantis m m) (Eden) I. Troëng 5, 1970.
Jarl Hemberg: Djuretik (Verbum) B. Sahlin 6, 1978.
Johannes Hemleben: Rudolf Steiner. (Larson) B. Sahlin 2, 1976
Gerd Hennenhofe o Klaus Heil: Övervinn din ångest. (Bonnier) N. O. Jacobson 6, 1975.
Eugen Herrigel: Zen i bågskjutningens konst. (Bergh) S. Rodhe 9, 1975.
Hermann Hesse: Vandring. (Alba, Bonnier) B. Sahlin 3, 1978.
John Hick: Religionsfilosofi. (Almqvist & Wiksell) SM 4, 1973.

Brian Hildreth: Konsten att överleva. (En handbok) (AWE/Gebers) P. Sellmann 5, 1979.
Gunnar Hillerdal o Berndt Gustafsson: De såg och hörde Jesus. (Verbum) B. Cars 4, 1974.
Gunnar Hillerdal: Med Jesus som Mästare och Herre. (Verbum/Studiebokförlaget) SM 7, 1977.
Hans Hof o Wilfrid Stinissen: Meditation och mystik. (Verbum) N. O. Jacobson 9, 1972
Hans Hof: Mer människa (Zen-meditation) (Aldus) C-E Jacobsson 8, 1975.
Adolf Holl: Jesus i dåligt sällskap (Försök att teckna Jesu bild) (Askild & Kärnekull) SM 6, 1973.
Sverre Holmsen: Sjungande korall. (Proprius) R. Jönsson 8, 1978.
L. Ron Hubbard: Dianetic – den moderna vetenskapen om mental hälsa. C-E Jacobsson 5, 1976.
Bengt Hubendick: Civilisation till döds. (Zinderman) B. Nilsson 5, 1971.
Bengt Hubendick: En liten bok om människan på jorden. (Zinderman) B. Nilsson 9, 1974.
Bengt Hubendick: Åter till verkligheten (Humanekologi) (Zinderman) B. Nilsson 10, 1976.
J. Allen Hynek: UFO-rapporten. (Bergh) A. Liljegren 1, 1979, SM 9, 1979.
Bjarne Håkansson: UFO-gåtan. (Larson) B. Falk 10, 1973.
Stig Hällzon: Den ockulta vägen. (Evangelipress) SM 4, 1977.

I

Ivan Illich: Den farliga sjukvården. (Aldus) A. Windmark 4, 1976.
Eunice Ingham: Zonterapi. (Utgiven av danskt förlag, Strubes, med svensk text). N. O. Jacobson 10, 1975.
James B. Irwin: En astronauts bekännelse. (Kristen tro av frikyrkotyp) (Harriers) SM 9, 1976.
Jeffrey Iverson: Ett liv – många liv. (Reinkarnation) (Lindelöv) SM 7, 1979, R. Ejvegård 9, 1979

J

Nils-Olof Jacobson: Liv efter döden? (Parapsykologi) (Zinderman) SM 4, 1971.
Nils-Olof Jacobson (red.): Meditationens vägar. (Natur och Kultur) K. Christiansen 7, 1973.
Nils-Olof Jacobson: Fröet. (Kollektivboende) (Verbum) SM 7, 1973.
Nils-Olof Jacobson (red.): Människosyn och terapi. Nya perspektiv. (Natur och Kultur) B. Johnson 8, 1974.
Nils-Olof Jacobson (red.): Nya vägar till hälsa. (Natur och Kultur) N. Kalén 5, 1976.
Eva Jagrell-Åkesson: Dansa min själ. (Poesi) (Eremitpress) SM 2, 1976.
Gustav Jahoda: Fördomar, vidskepelse och övertro i deras psykologiska sammanhang. (Verbum) SM 1, 1973.
William James: Den religiösa erfarenheten i dess skilda former. (Studentlitteratur, Lund) I. Wallensteen 5, 1976.
Swami Janakananda Saraswati: Yoga, tantra och meditation i min vardag. (Bonnier) N. Falkenberg 5, 1976.
P.C. Jersild: Djurdoktorn (Roman) (Bonnier) E. Börtz 1, 1974.
P.C. Jersild: Babels hus (Roman) (Bonnier) A. Windmark 2, 1979.
Lechard Johannesson: Franciskus karismatikern den egenomslöse. (Centro Ecumenico Nordico di Assisi) R. Jönsson 2, 1976.
Karin Johannisson: Magnetisörernas tid. Den animala magnetismen i Sverige. (Almqvist & Wiksell) R. Ejvegård 4, 1975.
Kjell E. Johansson (red.): Hälsa och livskvalitet. (Larson) N. Kalén 4, 1975.
Sture Johansson: Resan till ljuset. (Larson) P. Ragnar 9, 1974, M. Adkinson 3, 1979.
Marc Edmund Jones: Astrologins grunder. (Larson) G. Lundgren 4, 1979.
Bert Yoga Jonson: Yoga, meditation, reinkarnation. (Zinderman) SM 9, 1973.
Bert Yoga Jonson: Vardags-yoga och meditation. Djuppsykologisk handbok i livskonst. (Zinderman) B. Peterson 6, 1979.
Inge Jonsson o Olle Hjern: Swedenborg, sökaren i naturens och andens världar. Hans verk och efterföljd. (Proprius) Ö. Björkhem 2, 1977.
Kjell Jonsson: Svensk UFO-bibliografi 1946 – 1975. (AFU) SM

1, 1979.
Boris Jungkvist: UFO – en fantastisk verklighet. (Zinderman) S. Rosén 5, 1978.

K

Reima Kampman: Du är inte ensam. (Hypnos, reinkarnation) (Askild & Kärnekull) SM 6, 1976.
Barbro Karlén: En stund i Blomrike (Saga) (Wezäta, Göteborg) SM 1, 1970.
Gita Keiller: Låt livet leva. (Larson) R. Jönsson 8, 1975.
Helen Keller: Den osynliga verkligheten och Emanuel Swedenborg. (P. A. Atterbom) O. Hjern 2, 1979.
Howard Kent: Yoga för Dig. (ICA) J. Avblom 3, 1976.
Ernst von Khuon (red.): Var Gud astronaut? (Debatt om Däniken) (Bergh) B. Nilsson 8, 1971.
Glenn D. Kittler: Edgar Cayce och Dödahavsrollarna. (Larson) P. Beskow, SM 4, 1979.
Henry Kjellson: Forntidens teknik. (Nyblom) B. Nilsson 9, 1973.
Arthur Koestler: Slumpens rötter. Var står parapsykologin i dag? (Askild & Kärnekull) N. O. Jacobson 6, 1972, U. R. Johansson 3, 1974.
Elna Kornerup o Irmgard Wassard: Håndbok i grafologi. (Aschehoug) G. Lundgren 4, 1979.
Jeddu Krishnamurti: Att vara fri. (Aldus) I. Wallensteen 8, 1974.
Jeddu Krishnamurti: Bortom våldet. (Aldus) J. Bärmark 4, 1976.
Edgar Kupfer-Koberwitz: Måste vi döda för att leva? (Vegetarism) (Reformförlaget) SM 6, 1970.
Elisabeth Kübler-Ross: Inför döden. Frågor och svar. (Bonnier) SM 10, 1975.

L

Solveig Landquist: Den goda viljan. (John Landquist) (Natur och Kultur) R. Ejvegård 10, 1975.
Birgit Lange: En vänskaps historia. (C. D. Broad) (Eget förlag) R. Ejvegård 1, 1975.
Frances More Lappé: Recept för en fattig planet. (Askild & Kärnekull) N. O. Jacobson 10, 1972.
Ingvar Laxvik: Parapsykologin och Bibeln. (Askild & Kärnekull) SM 2, 1973.
Ingvar Laxvik: Själavård vid paranormala upplevelser. (Verbum) K. Ed 6, 1976.
Johannes Lehmann: Rapporten om Jesus. Protokoll över en förfalskning. (Bergh) SM 2, 1971.
C.S. Lewis: Perelandra (sf) (Delta) D. Lindbohm 1, 1977.
Olle O-son Liberg o Valdemar Wentz: Handbok för kristna amatörer. (Proprius) R. Jönsson 6, 1974.
Anders Liljegren: Spökraketerna 1946 – nyhetsbyråmaterialet. (AFU) SM 10, 1977.
Hillevi Lindahl: Det gröna guldet (Ockultism) (Freij) SM 9, 1970.
Olov Lindahl o Lars Lindwall: Vetenskap och beprövad erfarenhet. (Kritik av det medicinska etablissemangen) (Natur och Kultur) N. O. Jacobson 1, 1979.
Per-Erik Lindahl: Ångest-hjulets svängningar. (Eric Hermelin) (Cavefors) G. Lundgren 1, 1977.
Tage Lindbom: Agnarna och vetet. (Norstedt) O. Hjern 7, 1974.
Hannes Lindemann: Autogen träning – bekämpa stress genom koncentrerad avslappning. (Bonnier) N.O. Jacobson 6, 1975.
Kerstin Lindsoug: Hänförelse och förnuft. Om karisma och rationalitet i Max Webers sociologi. (Dialog) B. Nilsson 10, 1979.
Axel Ljungdahl: Profetrörelser, deras orsaker, innebörd och förutsättningar. (Almqvist & Wiksell) SM 6, 1970.
Gustaf Lundgren: Grafologi. (Natur och Kultur) N. Wiklund 3, 1976.
Hellmut Lütznert: Fasta till fin form. (Aldus) N. O. Jacobson 10, 1977.
Martin Lönnebo: Religionens fem språk. (Kristen mystik) (Verbum) B. Sahlin 3, 1976.

M

Eydie Mae: Hur jag övervann cancer på naturlig väg. (Harriers) P. Sellmann 5, 1979.
Sven Magnusson (red.): Alternativ tro I–II. (Proprius) O. Hjern 7, 1977.

Ursula von Mangoldt: Ashrams – Asiens andliga centra. (Bergh) T. Löfström 8, 1976.
Edward Andrew Mann: Skräckens port. (Roman) (Lindqvist) D. Lindbohm 8, 1975.
Matthew Manning: Länken. (Paranormala fenomen, framkallade av förf.) (Delta) N. O. Jacobson 8, 1975.
Britt Martini: Meditation för dig. Lös upp stress med TM. (ICA) E. o S. Heinstedt 6, 1978.
Martinus: Livets bok II. (Hälsan) N. O. Jacobson 3, 1972.
Richard Matz: Sammanbrott och gryning. (Norstedt) B. Sahlin 7, 1979.
Ainslie Mears: Bli äldre utan att bli gammal. (Natur och Kultur) SM 10, 1977.
Maurice Mességué: Mennesker og planter. (Borgen) N. O. Jacobson 9, 1976.
Gustav Meyrink: Golem (Roman) (Lindqvist) Ö. Öhman 5, 1976.
Alex Milits: Tro och makt i Sovjet. (Slaviska missionen) SM 10, 1973.
R. Dewitt Miller: Borton här och nu. (Parapsykologi) (Larson) N. O. Jacobson 10, 1971.
Yukio Mishima: Den vackra stjärnan. (Roman om tro på flygande tefat). (Bonnie) SM 9, 1970.
Jacques Monod: Slump och nödvändighet. (Bestrider existensen av Gud) (Aldus) SM 6, 1973.
Raymond A. Moody: I dödens gränsland. (Natur och Kultur) B. Lange 3, 1977, SM 6, 1977.
Raymond A. Moody: Frågor vid livets gräns. (Natur och Kultur) SM 5, 1978.
Mose ande- och trolldomslära ... (Topelius) SM 2, 1973.
W.A.H Mulder-Schalekamp: På gränsen mellan två världar. (Medium berättar) (Nyblom) SM 10, 1972.

N

Dietlev Nielsen: Den ursprungliga Jesus (Bonnie) SM 2, 1973.
John Nihlén: Vampyren (Spökhistorier) (Larson) O. Öhman 1, 1975.
Swami Nikhilananda: Sri Ma. (Proprius) B. Cars 9, 1973.
Ingemar Nilsson o Jan Bärmark: Forskning om det övernaturliga. Från spiritism till ESP-fenomen. Uppsats i Idé och lärdom. (Studentlitteratur) N. Wiklund 2, 1974.
Ingemar Nilsson: Själens i laboratoriet. Vetenskapsideal och människosyn i den experimentella psykologins framväxt. (Doxa) K. Ed 7, 1978.
Peter Nilson: Upptäckten av universum. (Rabén & Sjögren) SM 8, 1977.
Gösta Nyblom: Örtor som botar. (Nyblom) SM 5, 1970.
Ingrid Nyborg-Fjellander: Leende biskopen. (Sigfrid Fjellander, Liberala Katolska Kyrkan) (Larson) SM 1, 1976.
Svante Nycander: De fördömda scientologerna. (Proprius) SM 2, 1978.

O

Åke Ohlmarks: Nostradamus – spådomar, stjärntyderi, orakel. (Verbum) S. Rosén 4, 1971.
Åke Ohlmarks: En bok om THX. Patienter och läkare berättar. (Zinderman) SM 6, 1971.
Åke Ohlmarks: Övernaturligt. (Tiden) S. Rosén 10, 1976.
Åke Ohlmarks: Gengångare. (Tiden) S. Rosén 10, 1976.
Åke Ohlmarks: Slottspöken (Tiden). S. Rosén 10, 1976.
Åke Ohlmarks: Andar och dödmansgastar. (Tiden) S. Rosén 10, 1976.
Ingrid Olausson: Meditation – magi eller terapi? (TM) (Rabén & Sjögren) N. O. Jacobson 10, 1974.
Ingrid Olausson: Naturligt-vis. En handbok för en ny livsstil. (Bonnie) J.I. Eriksson 10, 1978.
Thea Oljelund: De döda lever. (Åhlén & Åkerlund) SM 8, 1971.
Thea Oljelund: Född flera gånger (Åhlén & Åkerlund) SM 8, 1971.
Hardy Olsson: Inre frigörelse. (Studentlitteratur) N. Wiklund 1, 1978.
Sheila Ostrander o Lynn Schroeder: Psi, Psykiska upptäckter bakom järnridån. (Bergh) B. Qvarnström 4, 1975.

P

Derek o Julia Parker: Astrologisk handbok. (Globen) G. Lundgren 5, 1975.
Geoffrey Parrinder: Vår tids religioner. (Prisma) B. Cars 10, 1974.
Louis Pauwels o Jacques Bergier: De omöjliga möjligheternas

planet (Om framtiden) (Bergh) SM 2, 1971.
Bertil Persson: Marginalanteckningar till den s.k. nyreligiositeten. (Sällskapet Religiöst Forum) SM 7, 1978.
Bertil Peterson: Parapsykologin och det eviga livet. (Larson) N. O. Jacobson 3, 1973.
Jörgen Peterzén: Magi. (Askild & Kärnekull) SM 1, 1972.
Simone Pétrement: Simone Weil. (Natur och Kultur) B. Cars 3, 1979.
Sten Philipson: Bryta upp! Invit till en teologisk omprövning. (Skeab) M. Silfverstolpe 8, 1979.
Kent Philpott: Demonologi och ockultism. (Kritik av ockultism, yoga, meditation av kristen författare) (Libris) S. Rodhe 9, 1975.
Maya Pines: Hjärnans herrar. (Hjärnforskning) (Bonnie) R. Ejvegård 5, 1976.
Swami Prabhavananda: Bergspredikan och Vedanta. (Proprius) SM 3, 1971.
A. C. Bhaktivedanta Prabhupada: Bhagavad-gita som den är. (ISKCON) P. Lal 1, 1978.

R

Per Ragnar: Brevet till mormor. (Larson) SM 1, 1973.
Per Ragnar (red.): På väg mot en ny världsbild. (Forum) SM 2, 1973.
Per Ragnar: Julresan. (Larson) O. Wedholm 1, 1974.
Per Ragnar (red.): Därför är jag vegetarian. (Zinderman) SM 10, 1976.
Per Ragnar: Likfyndet vid Lillsjön. (Inferi) M. Sundgren-Dannell 3, 1977.
Per Ragnar: En sökares dagbok. (Zinderman) E. Jagrell 10, 1978.
Bhagwan Shree Rajneesh: Hu-meditation og kosmisk orgasm. (Borgen) N. O. Jacobson 9, 1976.
Rechung: Milarepa, Tibets store yogi. (Bergh) B. Cars 3, 1975.
David Reed: Anna. (Sinnessjukdom) (Bonnie) N. O. Jacobson 6, 1978.
K. Gösta Rehn: UFO! Nya fakta om de flygande tefaten. (Zinderman) SM 1, 1970.
K. Gösta Rehn: Tefaten är här! (Zinderman) E. Mårtensson 1, 1973.
Religionsboken. (Lärobok i religionskunskap) (Esselte Studium) SM 5, 1978.
Gustaf Renwik: Johannes av korset. (Svenska Humanistiska Förbundets årsskrift 1977) B. Sahlin 7, 1977.
Chr. Reventlow: Vad Buddha lärde om livets mening. (Larson) SM 9, 1972.
Ebba Richert: Ingen död (Spiritualism) (Barry Press) I. Selin 6, 1978.
Sten Rodhe: Kristen djupmeditation. (Verbum/Håkan Ohlsson) SM 2, 1977.
Sten Rodhe: Att komma till sig själv. Om olika former av meditation. (Natur och Kultur) M. Adkinson 5, 1979.
Harold Rosenberg o A. N. Feldzamen: Stora läkarboken om vitaminterapi – megavitaminer för hälsan. (Lerch) N. O. Jacobson 6, 1976.
Oscar Rundblom: Att uppleva världen. (En domprosts självbiografi) (Bonnie) SM 9, 1974.
Peter Russell: Transcendental Meditation – för ett bättre liv. (Wahlström & Widstrand) C. Olivecrona 3, 1978.
Peter Ryan: UFO. Oidentifierade flygande föremål. (Carlson/IF) SM 3, 1978.

S

Andrej Sacharov: Alternativ till världens undergång. (Aldus) SM 7, 1971.
Björn Sahlin (red): Religionsfrihet – för vem? Nya religioner möter samhället. (Proprius) SM 7, 1979.
Ulla Sallert: Astrologi, ett sätt att leva. (Larson) G. Lundgren 5, 1975.
Ulla Sallert: Därför fastar jag. (Larson) Å. Freij 10, 1979.
Elis Sandberg: THX. (Zinderman) N. O. Jacobson 2, 1970.
Jack Santa Maria: Indisk vegetarisk kokbok. (Larson) Th. Ek 4, 1975.
Jan Samuelsson: Islam i Afghanistan under kung Muhammed Zahir Shah – En studie av moderniseringsprocessens följder för islams ställning i Afghanistan. (Stockholm, Dissertations in Comparative Religion) T. Löfström 9, 1975.
Vilhelm Schjelderup: Alternativ medicin. (Wahlström & Widstrand) N. O. Jacobson 10, 1975.

K.O. Schmidt: Vi lever inte bara en gång. (Larson) N.O. Jacobson 9, 1974.
K.O. Schmidt: Reinkarnation. (Larson) C-M Edsman 10, 1975.
K.O. Schmidt: Den inre läkaren. (Larson) N. O. Jacobson 6, 1978.
Traude Schneider o Gun Årestad: Astrologiska porträtt. (Trevi) SM 2, 1973.
Frithjof Schuon: Tidlös besinning i besinningslös tid. (Vad sann religion är) (Natur och Kultur) O. Hjern 6, 1974.
Cyril Scott: Musikens makt. (Larson) J. Avblom 8, 1975.
Eva Seeborg: Ja. (Roman om reinkarnation) (Trevi) N.O. Jacobson 5, 1975.
Pero Gita Sellmann: Allt om groddar. (Hälsa) N. Kalén 6, 1978.
Per o Gita Sellmann o Anna-Lice Björkén: Groddar. Enkel handledning. (Hälsa) E. Spens 10, 1979.
Eugen Semitjov: Det kommer en dag ... (Liv på andra planeter) (Askild & Kärnekull) U.R. Johansson 4, 1973.
Eugen Semitjov: De otroliga tefaten. (Askild & Kärnekull) SM 1, 1975.
Volodja Semitjov: Förbjuden medicin. (Trevi) N. O. Jacobson 9, 1974.
Volodja Semitjov: En bok om fallet max-i-form. (En alternativ behandlingsmetod) (Zinderman) N.O. Jacobson 1, 1979.
Astrid Setterwall-Ångström: De tre juvelerna. (Indien och indisk religion) (Proprius) M. Adkinson 4, 1978.
A. P. Shepherd: Rudolf Steiner och antroposofin. (Natur och Kultur) B. Sahlin 7, 1975.
Sibyllas stora och underbara ... drömbok ... (Topelius) S. Rosén 9, 1972.
Gunhild Sigurdson: När jag skulle dö började jag leva. (Eget förlag) SM 10, 1971.
Ludvig Simon: Levande materia. (Om att "själen" inte existerar) (Norstedt) SM 7, 1977.
Birger Sjöberg: Helst jag ville tro ... (Proprius) R. Jönsson 7, 1974.
Björn Sjövall: Konfrontationspraktikum. (Själslig helhetssträvan och integration i tillvaron) (Beckman) O. Hjern 9, 1974.

Lars Sjöström o Mats Christoffersson: På verklighetens tröskel. Parapsykologiska fenomen och mystik i vetenskaplig belysning. (Zinderman) K. Ed 4, 1975.
Solkraft, vattenkraft, vindkraft (By och Bygd) A. Windmark 4, 1978.

Barbro Soller: Djurfabriken. (Rabén & Sjögren) SM 7, 1971.
Frits Staal: Människan och mystiken. (Aldus) A. Geels 7, 1977.
Brad Steiger: Fallet Olof Jönsson, (Paranormala fenomen) (Zinderman) N.O. Jacobson 3, 1972 o SM 8, 1973.
Magnus Stenbock: Tankar och synpunkter i några av tidens frågor. (Eget förlag) R. Ejvegård 8, 1975.
Sven Stibe: Poul Bjerres människouppfattning och hans syn på religionen. (Verbum) B. Sahlin 5, 1975.
Staffan Stigsjö: Tefatsfolket ser oss. (Larson) E. Mårtensson 4, 1974.
Staffan Stigsjö: Tefatsfolket har landat. (Zinderman) A. Liljegren 8, 1977.
Francis Story: Buddhistisk meditation. (Budhasasanaförlaget) B. Lindgren 2, 1976.
Bruno Strandberg: Vad avslöjar handstilen? Grafologi – en väg till människokännedom. (ICA) G. Lundgren 4, 1975.
Meta Strandberg: Odlar utan gifter. (Almqvist & Wiksell) N. Kalén 9, 1974.
Meta Strandberg: Baka nyttigare. (ICA) N. Kalén 6, 1978.
Bo R. Ståhl o Bertil Persson: Kulter, sekter, samfund. (Proprius) SM 1, 1971.
Dan Sundberg: Vitare än snö. (Roman, pingstmiljö) (Inferi) SM 9, 1979.
Hjalmar Sundén: Religionspsykologi. (Proprius) R. Jönsson 5, 1975.
Erland Sundström: Villfarelsens vindar och väckelsens ande. (Mot nyandligheten) (Den kristna bokringen) SM 1, 1978.
Erland Sundström: Nyandligheten – framtidens utmaning? (Religionssociologiska Institutet) SM 5, 1979.
Sutta Nipata. Buddhistiska ballader och lärodikter. (Forum) G. Gällmo 3, 1977.
Alfred Svanqvist: Mediala miniatyrer. (Larson) O. Öhman, 4, 1974.
Annakarin Svedberg: Kärlek är det innersta av hjärtat. Anteckningar kring helhetsupplevelsen i en splittrad värld. (Zinderman) SM 2, 1977.

T

Leo Talamonti: Mystikens värld. De ockulta fenomenen i dikt och verklighet (Bergh) N.O. Jacobson 3, 1972.
Gordon Rattray Taylor: Domedagsboken. (Hoten mot människans fortsatta existens) (Forum) B. Nilsson 5, 1971.
John Taylor: Rymdens svarta hål. (Bergh) R. Ejvegård 3, 1977.
Folke Thorell: Tio religionssurrogat. (Eget förlag) SM 4, 1977.
Claude Thorlin: De döda talar på band. (Larson) N.O. Jacobson 3, 1973.
Alvin Toffler: Framtidschocken. (Bonnie) B. Nilsson 2, 1972.
Andrew Tomas: Vi var inte först. (Förntida vetenskap) (Nyblom) R. Jönsson 4, 1975.
Andrew Tomas: Vid fjärran världars stränder. (Nyblom) B. Falk 2, 1976.
Peter Tompkins o Christopher Bird: Växternas hemliga liv. (Lindqvist) S. Rosén 3, 1977 o 5, 1976.
R. G. Torrens: Den gyllene gryningen. (Ockult handbok) (Lindqvist) T. Löfström 4, 1977.
Ivan Troeng: Hur månen föddes för 11.800 år sedan. (Larson) B. Falk 9, 1973.
Ivan Troeng: Magnetterapi. (Eget förlag) N.O. Jacobson 8, 1979.
Ingrid af Trolle: Djurförsök. (Larson) SM 10, 1971.
Ingrid af Trolle: Ny djurskyddslag? (Larson) SM 1, 1976.
Ena Twigg: Medium. (Spiritualistiskt medium berättar) (Lindqvist) B. Qvarnström 2, 1975.
G. N. M. Tyrrell: Parapsykologi. (Larson) O. Öhman 5, 1973.

V

Philipp Vandenberg: Faraonernas förbannelse. (Forum) S. Rosén 9, 1975.
Brian Ward: Parapsykologiska fenomen. (Liber) R. Ejvegård 10, 1978.
Lyll Watson: En större verklighet. Mellan vetande och övertro. (Norstedt) R. Ejvegård 1, 1975.
Lyll Watson: På liv och död. (Norstedt) SM 9, 1976.
Alan W. Watts: Ett med naturen. (Forum) SM 5, 1975.
Barbro Werkmäster (red.): Spöktimmen. (Spökhistorier) (Bonnie) SM 9, 1971.
Anna Elisabeth Westerlund: Synsk (Larson) SM 2, 1973.
Anna Elisabeth Westerlund: Bakom fasaden. (Larson) SM 2, 1973.
Anna Elisabeth Westerlund: Jag fann liket. (Larson) SM 2, 1973.
Rigmor Elisabeth Aster Wig: Mellan oss och stjärnorna. Astrologi för alla. (Bonnie) G Lundgren 5, 1975.
Lester Wikström: Nyandligt. (Verbum/Håkan Ohlsson) P. Beskow 1, 1978.
Hubert Wilkins o Harold Sherman: Telepati i rymden. En studie i tankeöverföring. (Bergh) R. Ejvegård. 6, 1975.
Bo Wirmark: Kamp mot kriget. (Gummesson) SM 10, 1974.
Vivekananda: Ingivelsens ord. (Vedanta) (Proprius) SM 6, 1971.
Elisabeth Wivner-Blom: Evalena, ett av de barn man sällan talar om. (Ett utvecklingsstört barn) (Verbum) SM 3, 1976.
Mark Vonnegut: Express till paradiset. (Sinnessjukdom) (Alba) N.O. Jacobson 6, 1978.
Värld att leva i. (Larson) E. Jagrell 3, 1979.

A

Nordal Åkerman: Huset som Jack byggde. (Kapitlet Anden i laboratoriet, som behandlar parapsykologi i USA) (Prisma) SM 3, 1978.
Årsbok för kristen humanism 1975. (Förbundet för kristen humanism och samhällssyn) R Jönsson 4, 1976.

OBS

Inga äldre nummer finns att köpa från Sökaren, frånsett enstaka från 1979.

ASTROLOGER MISSLYCKAS I PROV

*Sökaren har gjort en astrologiundersökning.
Resultat: inget stöd för astrologin.*

I nr 8, 1979, hade vi följande uppmaning införd:

VAR MED I EN ASTROLOGISK UNDERSÖKNING!

Tror Du att det ligger någon sanning i astrologernas anspråk att kunna teckna en människas karaktär och förutsäga händelser i hennes liv enbart utifrån hennes födelse tid och födelseplats? Många har blivit imponerade av vad astrologer kunnat säga om dem, och i gångna tider har flera stora astronomer också varit astrologer, t ex Kepler. Men finns det vetenskapliga stöd för astrologin? Här går meningarna isär.

På initiativ av Sökaren planerar en psykolog att göra några enkla undersökningar av astrologiska anspråk. De är menade att uppfylla elementära vetenskapliga krav. Ett praktiskt problem är dock att finna personer som vill ställa upp som "målpersoner" för astrologernas uttalanden. Av dessa krävs i första hand att de känner till exakt vid vilken tidpunkt de är födda. Vidare skall de vara beredda att svara på frågor om vissa tilldragelser i sitt liv och datum för dessa, t ex dödsfall för närstående personer, födselar, giftermål och andra betydelsefulla händelser. Astrologernas uppgift blir att enligt en viss undersökningsplan para ihop rätt person med rätt datum för händelserna.

Om Du känner till Din födelse tid (och födelseort) och skulle vilja ställa upp som "målperson" för astrologerna, så skriv till Sökaren (Box 3063, 103 61 Stockholm 3) och ange namn, adress, födelse tid (helst så exakt som på minuten) och födelseort!

Det kommer inte att bli personliga horoskop utställda i detalj för var och en, utan endast ett slutresultat för en större grupp "målpersoner" som visar hur astrologerna lyckats med sina uppgifter. Resultatet kommer i sinom tid att presenteras i Sökaren, vare sig astrologerna lyckas eller inte.

30 personer anmälde sitt intresse att vara "målperson", och deras brev översändes till psykologen. Men efter en tid meddelade denne att han inte hade tid att arbeta med undersökningen. Jag bestämde mig då för att själv göra ett enkelt prov. Jag tillskrev de intresserade och bad dem att ge detaljerade upplysningar om sig själva (vilka skulle behandlas konfidentiellt – endast seriösa forskare skulle få tillgång till dem): förutom exakt födelse tid och -ort färg på ögon och hår, längd, vikt, utbildning, yrke, fritidsintressen, exakt tidpunkt för dödsfall av närstående person (make, förälder, barn), giftermål, skilsmässa, svåra olyckor (och olyckans art), svåra sjukdomar (och sjukdomens namn), betydande yrkesförändring, stora ekonomiska förändringar, födelse av eget barn (endast för kvinnor) samt antal barn och tidpunkt för andra viktiga händelser såsom förälskelser, resor. I övrigt fick de tillfrågade uppge karakteristiska drag i utseende, begåvning, karaktär samt om de tidigare fått sitt horoskop ställt av någon astrolog (– det senare för att undvika att någon av astrologerna redan i sitt arkiv hade en "målpersons" data).

30 personer gav detaljerade informationer om sig själva. Av dessa valde jag ut fyra som lämpliga målpersoner: A, B, C, D. De var ungefär lika gamla: 30–35 år.

För A, som var en kvinna, meddelades utbildning, yrke, sex fritidsintressen, tidpunkt för giftermål (på dag när), missfall (på månad när), födelse av två barn (minut när) samt abort (månad), skilsmässa, när den begärdes och när den trädde i kraft (månad), tidpunkt för sammanflyttning med f d make (månad), faders död (dag), förälskelse (månad), en resa (månad), längd och vikt, samt en 30 ord lång personlighetsbeskrivning.

För B, som var en man, meddelades yrke, åtta fritidsintressen, förlovning (dag), även första sammanträffande (dag), tiden för sammanboendet (dag till dag), inga barn fanns, tidpunkt för moders död (på timme när), första fasta anställningen (dag), bisyssla, längd, vikt, tidpunkt för viktig resa (årstid) – samt en personlighetsbeskrivning på 75 ord.

För C, som var en man, uppgavs utbildning, yrke, fyra fritidsintressen. Inget giftermål, inga barn. Två sjukdomar (år), längd, vikt. En personlighetsbeskrivning på 25 ord.

För D, som var en man, uppgavs utbildning och yrke, åtta fritidsintressen, varav tre "förr" och fem "nu", två bisysslor, tidpunkt för faderns död (dag), inget giftermål, inga barn, första "riktiga" anställningen (dag), tidpunkt för första egna bostaden (dag), tidpunkt för inflyttning i nuvarande bostad (dag) samt längd, vikt. En personlighetsbeskrivning på 17 ord.

Uppgiften för astrologerna blev att para ihop A, B, C, D med fyra födelsedata, 1, 2, 3, 4, på minuten exakta, där tre gällde svensk ort och ett datum utländsk (Jugoslavi- en).

Testuppgiften skickades till följande 13 astrologer: Roger Algehov, Marie Bosio-Lindmark, Per Dahlin, Anders Ekström, Eric Hesser, Jens Jerndal, Bert Yoga Jonson, Roland Skogkvist, Kenth Skoglund, Bruno Strandberg, John Swahlstedt, Peter Sörensen och Arne Örngren. Ingen ersättning erbjöds.

Uppgiften för astrologerna blev att para ihop A, B, C, D med fyra födelsedata, 1, 2, 3, 4, på minuten exakta, där tre gällde svensk ort och ett datum utländsk (Jugoslavi- en). Testuppgiften skickades till följande 13 astrologer: Roger Algehov, Marie Bosio-Lindmark, Per Dahlin, Anders Ekström, Eric Hesser, Jens Jerndal, Bert Yoga Jonson, Roland Skogkvist, Kenth Skoglund, Bruno Strandberg, John Swahlstedt, Peter Sörensen och Arne Örngren. Ingen ersättning erbjöds.

RESULTAT: EJ BÄTTRE ÄN SLUMPEN

Fem inkom med lösningar på uppgiften: Roger Algehov (1 rätt), Per Dahlin (0 rätt), Anders Ekström (1 rätt), Bert Yoga Jonson (0 rätt) och Arne Örngren (1 rätt). Dessutom insändes lösning från en person som mig ovetande fått kopia på testuppgiften. Han skriver att hans namn inte får nämnas i Sökaren. Han fick 2 rätt.

Övriga tillskrivna astrologer fick påstötningar per telefon eller per brev, och tidpunkten för svar senarelades tre veckor, men dessa astrologer uteblev. (Ekström och Jonson utnyttjade den förlängda tiden.)

Det blev som synes ett genomsnitt på mindre än 1 rätt, vilket är rent slumpmässigt.

Slutsats: undersökningen ger inget stöd åt astrologin.

När testet var avslutat, meddelade "A" att den uppgivna tidpunkten för faderns död var fel på två dagar. Jag antar att denna felaktiga detalj inte inverkar på resultatet.

Den anonyme astrologen hade rätt på B och D, Ekström på A, Algehov på D och Örngren på A. Örngren och Ekström hade samma lösning, likaså Dahlin och Jonson.

Jag tackar dem som ställde sig till förfogande som målpersoner samt de astrologer som antog utmaningen. De senare har åtminstone visat att de tror på sin stjärntydarkonst.

Yoga Jonson har bett mig införa följande:

"Undertecknad är motståndare till fjärr- & datahoroskop därför att

en uppgiven födelse tidpunkt på viss geografisk plats endast anger energistrukturer (någon ekorre, häst, spindel... föds ju alltid samtidsigt som en människa!). Därför behöver astrologen personlig 'konfrontation' för att 'avläsa' nivån eller oktaven av personlig utveckling samt hur Karmans 'debet & kredit' förhåller sig. De mej tillsända personbeskrivningarna verkar censurerade genom etikettens sociala filter – jag tycker mej 'dofta' starka sexuella konflikter och handlingsmönster i ett par horoskop! Ej ett enda ord nämns i de fyra personbeskrivningarna om människans starkaste drivkraft näst törst och hunger!

Dock tycker jag mej ha funnit planetstrukturer och aspekter som motiverar min koppling nedan:

A kvinna = 4
B man = 2
C man = 1
D man = 3

BERT YOGA JONSON"

Rätt svar var: A=1, B=3, C=4, D=2.

EN TIDIGARE UNDERSÖKNING

I slutet av 1978 inbjöd jag 18 svenska astrologer att göra förutsägelser av allmänt intresse rörande 1979. En av dem, Roger Algehov, utförde uppgiften. Hans "astrologiska förutsägelser för Sverige år 1979" publicerades i nr 2, 1979. De löd så:

"Under de tre första månaderna av året löper kung Carl Gustaf risk att utsättas för kritik eller förtal.

Perioden mellan 16 och 23 mars kommer att vara speciellt präglad av olyckshändelser. Antingen blir det ovanligt mycket trafikolyckor o dyl, eller också någon större händelse som t ex tåg- eller flygolycka. Möjligen kan det vara tillbud som har anknytning till kärnkraftverk.

Mellan 4 och 10 april kommer en känd person att avlida eller skadas svårt; det är troligen en kvinna.

Regeringen kommer att befinna sig i en kris mellan 6 och 15 juni.

Under sommaren kommer kung Carl Gustaf att bli sjuk, men förmodligen inte allvarligt. Sjukdomen kommer olägligt eftersom kungafamiljen då väntar tillökning. Under sensommaren kommer drottning Silvia att nedkomma med en flicka. Det är vanskligt att ge alltför detaljerade förutsägelser, men det verkar som om födelsen kommer att ske den 7 augusti.

Valet 1979 kommer att resultera i seger för socialdemokraterna. I samband med valrörelsen, eller strax efter finns det risk för att Olof Palme blir sjuk eller skadas,

dock ej allvarligt. Tiden efter valet (slutet av september och början av oktober) kommer att präglas av ekonomiska svårigheter. Det kan röra sig om dåliga affärer, problem inom bankväsendet, skattesystemet o dyl.

För 1979 i allmänhet kan sägas att många kommer att bli mer intresserade av det mystiska och få större förståelse för det andliga i tillva- ren."

Det skall sägas att förutsägelserna kom till Sökaren innan det blev känt att drottning Silvia väntade barn.

Varken Roger Algehovs tappra försök eller det faktum att 17 tillfrågade astrologer inte gav sig på uppgiften ger något stöd åt astrolo- gin.

GABRIEL ASTROLOG

En del astrologer och siare har med massmedias hjälp vunnit berömmelse efter någon förutsägelse som slagit in. Många felaktiga spådomar som görs, glöms däremot bort. Om Gabriel Masell påstod "Expressen", en kvällstidning som regelbundet utges i Stockholm, 31 december 1978 att han hade "goda meriter som siare". Han förutsade nämligen Per Ahlmarks avgång som partiledare och regeringens fall. Men enligt samma nummer av "Expressen" spådde Gabriel att Karin Söder skulle bli ny partiledare och statsminister 1979, centern gå framåt i valet, Gösta Bohman under hösten dra sig tillbaka till för- mån för en yngre kraft, Ola Ullsten avgå strax före valet, Olof Palme ha framgångar fastän socialdemo- kraterna förlorar valet (+1) samt vpk klara sig kvar i riksdagen med ett nödrop.

SM

WALDORFPEDAGOGIK Forts

Till Kristofferskolan står nu ca 1 000 barn i kö och till Martinskolan 700. Samtidigt har ett förslag fram- lagts som syftar till att krympa fri- heten för skolor som utgör alterna- tiv till grundskolan.

Litteratur

För den som vill veta mer om Waldorf- pedagogiken finns nu två relativt nya böcker, "Waldorfpedagogiken – en framtidsmodell?" av Frans Carlgren (Larsons förlag) och "Barnens liv i sko- lan", skriven av fyra lärare vid Järna Waldorfskola i Nibble, Järna, Merete Lövlie, Jan-Ake Kanbjär, Per Ahlbom och Robert Hogervorst. Böckerna kan rekvireras från "Robygge" vid Rudolf Steinerseminariet, 152 02 Järna.

Var alltid snäll,
under alla omständigheter
och till nästan varje pris!

Välkomna till vårt bibliotek
Teosofiska Samfundet Pasadena
Sveavägen 45, 1 tr., Stockholm
Vi har ett rikhaltigt urval av såväl
teosofisk som filosofisk litteratur.
Öppet sept.-maj: månd.+onsd.
12-15, tisd.+torsd. 16-18.
Försäljning av vår litteratur sker
genom Rönnells Antikvariat, Bir-
ger Jarlsgatan 32, 114 29 Stock-
holm, tel. 08/11 54 11, 20 21 63.

Vidga dina vyer!
Lär känna
spiritualismens

positiva förnuftsbaserade
livsåskådning

Sänd 10:- kr till tidskriften UTAN
GRÄNS, postgiro 69 05 43-4, och
du får

- Informationshäftet
GRUNDSATSER samt
- Provnnummer av UTAN
GRÄNS

Ref. gärna till denna annons.

Spiritualismen bygger på tidlös och
erfarenhet från alla religioner,
modern vetenskaplig forskning och
enskilda människors upplevelser
och erfarenhet.

- En livsåskådning i tiden. Lär
känna den, tag ställning ...

**Sveriges Spiritualisters Riksför-
bund**

Tiden

"Vetenskap är det som kan mätas."
Poincaré
(Matematiker, fysiker och astronom)

Tiden är en tjuv. Vad den stulit mär-
ker man först när den smitit sin kos. Den
bestjäl människan med sina fina instru-
ment: uret och almanackan och berikar
sig med det som människan förlorar.
Därför är tiden alltid innehållsrik.

Tiden stjälar allt ifrån oss utom döden
och gåtorna och det, som rymmes i den
stora tystnaden som omsluter allt.

Jag misstror uret. Enligt uret skulle en
angenäm timme vara lika lång som en
oangenäm, men det är fel. En viss tid i
famnen på den älskade och samma tid
under tortyr är icke lika lång. Säger uret
det, så visar det endast att man ej kan
lita på det. Jag tror mer på min levande
känsla än på ett dött tings likgiltiga re-
gistrering. Bland levande, till sitt väsen
irrationella, passar det ej. Det trasar ba-
ra sönder nerverna.

Kan överhuvud taget något som mä-
tes - denna krämartankens insteg i li-
vet - skapa lycka?

Se på människorna i dess våld! Med
fina kugghjul pickar det sönder det
omätligt rika sköna livet till små små
bitar - som man får pengar för.

I helvetet sker säkert allt mycket
punktligt!

Olle Wedholm

Ett är säkert:
att ingenting är säkert.

GURDJIEFF-OUSPENSKY- CENTRA

Praktisk tillämpning av ursprunglig visdom. Accepterar studenter.
Tel. Göteborg 031-82 82 73, Linbugården 0476-411 53, Soligården
0479-305 80, Stockholm 08-742 08 22, Uppsala 018-13 75 33.

Kontakt

Liten mörk, varm, öm, sensibel, lite vil-
jestark och initiativrik fränskild flick-
kvinna 39 år, intresserad av bl a Marti-
nus kosmologi, allt levande, naturen,
frisk luft, hälsokost, matlagning, huma-
nism, internationalism, samhällseng-
agemang, solidaritet, musik m m söker
Dig mjuke, försynte tillsammans och till-
bakadragne man att bygga en gemen-
sam framtid med.

Svar till "Sjuksköterska", Sökaren fvb.

Förtidspensionerad 38-årig man, ensam
och psykiskt skadad av s k mentalvård,
lever ett olyckligt enstöringsliv p g a
bristande förståelse från människor. Är
van att bli diskriminerad och betraktad
som dåre (alltså en människa som ingen
vill ha) av alla fina, sunda människor
(men dom människorna vill inte jag ha
nu längre) när jag försöker tala om att
jag har fått andlig mutation och kraft av
rymdmänniskor. Finns det någon kvin-
na som inte är som alla andra utan som
förstår och som accepterar mig trots
förtidspension, som är tolerant och vid-
synt. Det är också angeläget för mig att
få kontakt med någon som kan ta Kirli-
anfotografier så att jag får min enormt
starka aura bevisad.

Svar till "Universal Link", Sökaren
fvb.

Pris för kontaktannonser: 40 öre per ord
+ 4:- i eftersändningsavgift, dock till-
sammans minst 10:-. Moms inräknad.

BREV

Broder Sven!

En kvinnlig god vän till mig, mångårig
deltagare i min cirkel och på min re-
kommendation prenumerant på Söka-
ren, ringde mig idag och var, vad man
närmast kan kalla, förtvivlad över din
artikel: "Jaså, ni tror på Gud!", vilket i
all hast orsakat nedanstående epistel
som jag egentligen inte alls skulle haft
tid med.

Vännen Olle

PS På cirkeln (8 deltagare d. 6 ds) blev
omdömet "otäck", "olämplig" i Sökaren.

Vi studerar just nu Brochmann: Kon-
sten att läsa bibeln. Rekommenderas!
DS

JASÅ, NI TROR INTE PÅ GUD! EN REPLIK

"Vad Per säger om Pål, säger mer om
Per än om Pål" (Schopenhauer?).

Detsamma kan sägas om Barbara
Smoker och SM i nr 1 av denna tidskrift.
Envar presenterar ju endast sig själv.

När SM gav ut sina samlade artiklar
ur Sökaren under titeln Alternativ tro, 1
och 2 om Buddhism, Hinduisim, Islam,
Baha'i, Sufi i Sverige och Mystik, Medi-
tation, Ockultism, Esoterik blev jag all-
varligt fundersam. Hur kan en person i
dessa fall tala om "tro"?

Om titeln åtminstone hade varit alter-
nativa åsikter, tolkningar eller före-
ställningar, men tro! Förstår förf. verk-
ligen vad han skriver om?

Religion är ju - i allvarligaste och
djupaste mening - upplevd gudsge-
menskap. Och det upplevda är den enda
verkliga kunskap vi människor äger,
den som ger insikt och förståelse. Se
gärna Sökaren nr 9 1979 sid 19!

MEN - och det är "nycklarna" till den
esoteriska, eviga och oförgängliga filo-
sofin (Se även Aldous Huxley: Den
oförgängliga filosofin, NoK 1952):

1. Man måste själv vara sann, för att
kunna se sanningen, vad Bibeln ut-
trycker med "Saliga äro de renhjärtade,
ty de skola se Gud" (Matt. 5:8).

2. Man förstår endast den eller det
som man verkligen älskar, eller för att
uttrycka det med Bibelns ord, "Den som
icke älskar, han har icke lärt känna
Gud" (1 Joh. 4:8).

Detta enligt lagen, att lika dras till li-
ka.

Den osanne kan aldrig se sanningen -
som är lika med verkligheten - av det
enkla skälet, att han saknar förutsätt-
ningen, nämligen att själv vara sann.
Medvetandet, kärlet, måste vara rent,
ty det klaraste källvatten blir förorenat,
om kärlet icke är absolut rent.

Man måste också själv vara kärleks-
full, om man skall kunna förstå livet och
medmänniskorna. Den skeptiske finner
lättast felen, avigsidorna och ofullkom-
ligheterna. Den skeptiske visar sig mest
skeptisk mot det goda i tillvaron, och
betecknar det ofta som verklighets-
främmande, precis som om skuggan
skulle vara mer verklig än ljuset!

Däremot anser skeptikern ofta det
onda, fula och neddragande som realist-
iskt, alltså verkligt, och endast det. Se

film, teater, press och litteratur i vår
egen tid!

Skepticismen är Mefistofeles känne-
märke, han som i Goethes Faust beskär-
mar sig över:

"Hur ömklig mänskans lott! En jäm-
mer utan ände!

Jag, själve fan, skäms öka slikt eländ-
de."

Mefistofeles, det ondas personifika-
tion - "en del utav den kraft, vars lott
är alltid vilja ont och alltid verka gott"
- är intelligent, analytisk och skeptisk,
men saknar totalt kärlek, den positiva
inställningen till allt och alla, "ty kärle-
ken är fullkomlighetens sammanhållan-
de band" (Kol. 3:14).

"Platon sökte visa att skepticismen
led av en inre motsägelse. Ty då den
påstår, att det icke finns någon allmän-
giltig sanning, hävdar den åtminstone en
sanning, nämligen sin egen teori" (Alf
Ahlberg i Filosofiskt lexikon). Ja, finns
det ingen sanning, är icke heller detta
påstående sant. Det är något av ett filo-
sofiskt självmord. Detsamma gäller
gudsförnekelsen. Varför skall man för-
neka något, som man anser inte finns?

Gud är - liksom sanningen - sin egen
auktoritet. Antingen så inser man och
förstår den eller också så gör man det
icke.

Att förneka Gud - ordsymbolen för
det ogripbart högsta - är att förneka
universums ande och själva livsmedvet-
andet, som vi alla, som egon, är delar av
med våra jagmedvetanden.

Jaget är vägen, sanningen och livet.

I am.

Olle Wedholm

Svar:

Sökaren är en oberoende tidskrift för
livsåskådningsfrågor, där skilda me-
ningar kan föras fram, en kulturtid-
skrift som innehåller information, dis-
kussion, kritik inom livsåskådningsom-
rådet. Ateistiska och agnostiska tankar
utesluts inte. Den skeptiska ståndpunk-
ten hör hemma, vid sidan av andra, in-
om de områden som behandlas i denna
tidskrift. En allvarlig sanningssökare
bör kunna ta del av även gudsförneka-
res tankar.

Filosofen Benjamin Höijer (1767 -
1812) sa: "Sök sanningen, och om det le-
der till helvetets portar, så klappa på!"
Jag uttrycker mig inte så högtidligt,
men anser att om man verkligen söker
sanning och inte på förhand utesluter
vissa lösningar som "otäcka", "olämpli-
ga", så måste man ha nerver och intres-
se nog att konfronteras med alla slags
synpunkter. I annat fall sätter man
skyggglappar på sig - vilket envar i och
för sig har rätt till - och då går man som
hästen rakt fram på vägen mot ett på
förhand bestämt mål utan att störas av
den bråkiga verkligheten omkring.

I sin "replik" går vännen Olle Wed-
holm inte in på Barbara Smokers tan-
kar. Repliken saknar intelligent anknyt-
ning till det som väckt hans ogillande.
Han har valt att prata vid sidan om de
aktuella problemen. Inlägget säger en
hel del om Olle själv, men sprider inget
ljus över finns-Gud-problematiken.

SM

Den sanning som
kan utsägas, är inte
den verkliga sanningen.

Tao Teh Ching

Andligt arbete önskas

av 34 års grabb.
Svar till "Det GUD vill",
Sökaren f.v.b.

Sunrise. Engelskspråkig tidskrift från
Teosofiska Samfundet - Pasadena.
10 nr/år endast 25:- kr. Skriv gärna
och begär gratis ex. från Anne Eek,
Eriksbergsgatan 18, 114 30 Sthlm.

Måndagsgruppen

föredrag varje måndag kl 19.30
ABF, Sveavägen 41, Fabiansalen.
Vissa föredrag specialannonseras.

SELF GROWTH through CREATIVE PLAY

Workshop at Italian villa, Aug./
Sept. Movement, voice, improvisa-
tion, clowning, relaxation, mass-
age, body awareness, meditation,
more. Two weeks - 600 guilders,
includes room and vegetarian food.
Limited places. Write soon: P.
Kirk, P. O. Box 11966, Amster-
dam, Holland.

Stensmycken

till halsband, stenar som t ex ame-
tist, jaspis, agat.
Silverinfattning 9:- 12:-
Gulmetall 5:- 10:-
porto tillkommer
Klas Sefastsson
Box 11
840 50 Gällö

HOROSKOP

Mini-horoskop 17 sv/kr
Udförligt
personligt horoskop 46 sv/kr
Progressivt årshoroskop 46 sv/kr
Astro-Bladet sendes gratis

Peter Sørensen

Solgården 18, DK-3250 Gilleleje
Danmark

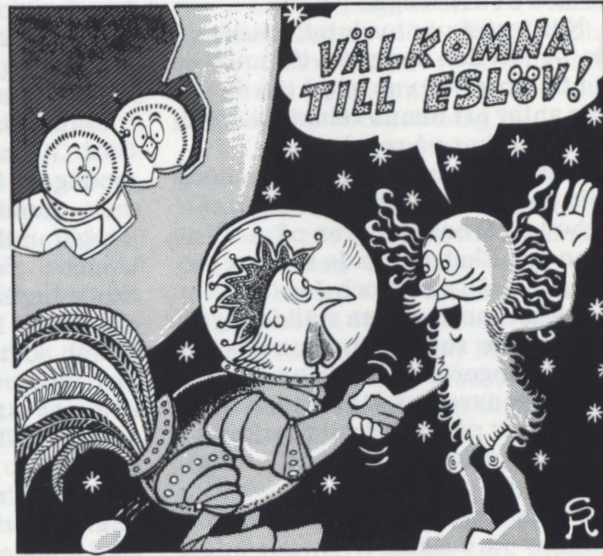
Lokal sökes

Jag måste sälja mitt hus i Enschede.
Kan någon hjälpa hyresgästen Swa-
mi Dev Swarup Gupta att få en ny
yoga- och meditationslokal för sitt
Bhagwan-center? Minst 40 kvm.
Åsa Freij, tel. 0150/168 48, 08-
43 48 70.

Profeten

ÖVERALLT DÄR LIVET UTVECKLATS HAR
DET SÖKT SIG UT I RYMDEN. TAPPRA,
OFÖRVÄGNA, TROTSANDE TUSEN FAROR
DRA DE FÖRSTA LYCKSÖKARNE UT FÖR ATT
KARTLÄGGA NYA VÄRLDAR OCH UPPTÄCKA
FJÄRRAN EXOTISKA PLATSER: EN TID AV
ÅVENTYR OCH ROMANTISKA HJÄLTAR!

Av Sven Rosén

BREV

Det gladdde mig att se "identifikations-övningen" i Sökaren nr 1, 1980. Övningen är väl värd att pröva och har på sikt en definitivt välgörande effekt på sinnet. Tyvärr föll emellertid ett litet stycke bort vid publiceringen i Nexus, och det kan kanske därför förefalla litet oklart hur övningen skall utföras på det i artikeln beskrivna sättet. Man börjar således så här:

Sitt i upprätt men avspänd ställning och ta några djupa andetag. Säg sedan med övertygelse och eftertanke, gärna med egna ord, följande: "Jag har en kropp, men jag är inte min kropp ..."

Övningen finns beskriven i "Psycho-synthesis" av Roberto Assagioli.

Astrid Mörner

Gåvor

Asa Kling, Vällingby, 2: -, Kenneth Nyström, Stockholm, 32: -, Edvin Wiktorsson, Södertälje, 32: -, Holger Jonson, Lammhult, 12: -, Sune Alexandersson, Norrköping, 32: -, Gerhard Ström, Södertälje, 12: -, Bengt Andersson, Stockholm, 7: -, Bernt Svensson, Göteborg, 22: -, Eva Marie Wallgren, Askim, 32: -, Sonny Carlsson, Horred, 32: -, Lennart Nordström, Västerås, 32: -, Gerhard Ljunggren, Huddinge, 32: -, Dan Waern, Bollebygd, 7: -, Björn Sjögren, Stockholm, 7: -, Sture Malmsten, Ekeby, 12: -, P.O. Arvidsson, Täby, 24: -, Anders Brundell, Göteborg, 32: -, H. M. B., 300: -, Georg Gustafsson, Älmhult, 12: -, M. Inkinen, Järfälla, 12: -, A Kvarnhed, Solna, 50: -, Elma Palminger, Borlänge, 32: -, Bertil Johansson, Stockholm, 7: -, Birger Andersson, Nässjö, 7: -, Sven Nyberg, Boden, 12: -, Ivan Pettersson, Södertälje, 4: -, Hanz Nyström, Lyngby, Danmark, 12: -, L. V. Andersson, Älvsjö, 2: -.

Summa kronor 811:00.

Hjärtligt tack!
Red.

MOT VIVISEKTION

F.d. redaktören för Djurens rätt, Ulf Löfgren, har nyligen kommit ut med en stor bok om *Djurförsök* (Zindermans). Den behandlar vivisektionen ur alla tänkbara aspekter och är väl i det avseendet ett standardverk. Här har samlats en stor mängd fakta som bildar grund för argumenteringen. Ändå är boken inte en faktasamling i första hand utan en filosofisk uppgörelse med vivisektionen: Djurförsöken sätts in i ett större socialt sammanhang såsom ett uttryck för en exploaterande mänsklig hållning i allmänhet.

Vivisektionen har vuxit fram genom ett historiskt utvecklingsförlopp - och som alla vet följer inte historien logikens lagar. Därför är det lätt att komma åt djurförsöksförespråkarna med logiska medel. Ändå tror jag logiken är ganska verkningslös när det gäller att åstadkomma samhällseliga förändringar. Med logik kan man mästra sina motståndare, men sällan lyckas man få dem

Ulf Löfgren, författare till "Djurförsök".

att ändra mening. En människa som förklaras omoralisk driver man snarast till att inta försvarspositioner. Därför tycker jag att Ulf Löfgren många gånger i sin bok går alldeles för hårt fram: hans aggressivitet och nedlåtenhet gentemot motståndare är påfallande, utropstecknen är många. Utan tvekel skrämmer han den läsare han vill vinna, och sina meningsfränder kan han förleda till översitteri och självrättfärdighet. Jag instämmer därför i den reservation som Nordiska Samfundet Mot Plågsamma Djurförsök infört i förordet, där man "tar avstånd från vissa av författarens synsätt och uttrycksmetoder vad gäller personliga eller politiska värderingar".

Ulf Löfgren går hårt tillrätta även med de politiker som inom det etablerade politiska systemets ramar försöker bekämpa djurförsök och som faktiskt lyckats åstadkomma en del lagändringar. Naturligtvis är dessa inte alls tillräckliga på långa vägar. Men hur tänker sig Ulf Löfgren att ett plötsligt förbud mot djurförsök skall kunna genomföras i ett samhälle som ännu legaliserar abort av människobarn? Kampen mot djurförsök är bara en del av en mycket mer omfattande och djupgående kamp, som rör allt levandes egenvärde och rätt till liv.

Löfgren tror naturligtvis inte heller på de försöksdjursetiska nämnder som inrättats från 1 juli 1979: "Vad vinner djurskyddet genom att veta mer om hur djur plågas", undrar han. Jo, protesten börjar alltid där medvetenhet uppstår. Det kan vi lära av miljörörelsen, som vuxit till en folkrörelse på mindre än ett decennium. Brutala fakta om djurförsök skapar nog större indignation än logiska resonemang.

Jag kan förstå att den som sysslar intensivt med djurförsöksproblematiken blir bittert indignerad. Ändå får man inte, om man vill vinna sina läsare, vara opedagogisk. Boken är pratig och alldeles för omfångsrik. Författaren är ofta övertydlig. Han låter inte läsaren själv dra sina slutsatser, utan han gör detta själv och upprepar dem sedan för säkerhets skull gång på gång. Det ger ett auktoritärt intryck och har en mycket trötande inverkan på läsaren. Det är beklagligt, men Ulf Löfgrens bok tycker jag inte är ett helt lyckat inlägg i vivisektionsdebatten.

Björn Sahlin

PSYKOTERAPIN OCH GUD

Under sjuttioalet har det kommit ut en lång rad böcker som beskriver hur människor kommer tillrätta med sina neuroser genom att gå i psykoterapi. Det har också blivit modernt - om än mindre uppbyggligt - att i bokform skildra sjukdomsförloppet vid cancer. I en nyutkommen, självbiografisk bok med den kryptiska titeln "Mars i exil" kombineras dessa båda genrer. Där beskrivs hur en trettioårig man börjar gå i terapi, men när han väl börjar kunna uttrycka sina lidanden och dess grunder drabbas han av strupcancer. Boken är skriven under pseudonymen Fritz Zorn, är översatt av Margareta Åstrand och utgiven av Norstedts förlag.

Den egendomliga titeln har en astrologisk förklaring: Författaren är född i Väduren, som har Mars som styrande planet, men han har fått en uppfostran som inte på något sätt tagit hänsyn till en Vädurs karaktär. Genom terapin blir han medveten om att han aldrig i hela sitt liv tillåtit vara sig själv. Han har av sina föräldrar uppfostrats till att aldrig hysa en egen eller en avvikande mening, aldrig ta ett självständigt steg, aldrig göra något i konventionell mening opassande. Tvärtom har han lärt sig att släta över och dölja, falla undan, ställa sig utanför och hålla distans till medmänniskor. Där föräldrarna hyst en egen åsikt, har de dolt den för sig själva, som t ex då det gällde den kristna tron, där konvensansens krav på kyrkobesök gick före troheten mot den egna ståndpunkten. På så sätt rådde en spöklik och falsk harmoni i hemmet.

Zorn växte alltså upp i en förljugen borgerlig miljö, som han aldrig lyckades bryta sig ur, varken i tonårsprotest eller när han flyttade hemifrån som student. Han förblev välartad och rentav exemplarisk även som vuxen, samtidigt som han inom sig var djupt olycklig och led av konstant depression, som han inför sig själv och andra inte låtsades om. I hans uppfostran ingick att negligera eller förtrycka alla sexuella yttringar. Under hela sitt liv hade han aldrig någon förbindelse av sexuell art, ja han hade inte ens några sexuella behov - därför att han överhuvud taget var oförmögen till kärlek, vilket kanske plågade honom värst av allt. Han hade fått lära sig att avstå hellre än att ta och ge. Den frigörelse från föräldrarna det skulle kunnat innebära för honom att komma en annan människa nära fick han aldrig uppleva. Han kunde inte upprätta varaktiga mänskliga relationer till andra därför att han saknade identitet och jagkänsla. Han kunde bara röra sig på ytplanet och flyktigt umgås med andra människor. På så sätt kom han helt enkelt aldrig i kontakt med livet.

När han så genom psykoterapin började genomskåda och uttrycka sin förtryckta situation och för första gången i sitt liv slipper ifrån depressionens grepp, slår starka krafter inom honom tillbaka i form av cancer i strupen. Själva är författaren övertygad om sjukdo-

mens psykosomatiska karaktär - han kallar sin böld på halsen för "ogråtna tårar", som nu tar sig ett kroppsligt uttryck. Längre hoppas han att den psykoterapeutiska behandlingen skall kunna hejda sjukdomsförloppet. När han till sist inser att sjukdomen kommer att leda till hans död, bestämmer han sig för att - istället för att underkasta sig - dö fri och medveten. Boken mynnar därför ut i en gripande och djupt ärlig uppgörelse med föräldraauktoriteten, med det borgerliga samhället och dess kristna Gud som kunnat göra en människa så illa: "Gud är för mig det ord som betecknar hela världen, som tycktes så god, därför att den var så lugn, så prydlig, så korrekt och comme il faut, så borgerlig och duktig, och som ändå var så ond, i synnerhet mot mig, att den nu är på väg att ta livet av mig. Genom att jag är så svårt sjuk visar jag hur eländig Guds värld är. Jag förstår att en plågad mänsklighet oavbrutet naglar Gud vid korset, och jag vet också varför: Av raseri över det som Gud har gjort mot världen ..." En gud som gör anspråk på att vara god men som samtidigt ger utrymme för det onda blir en elak och förljugen gud som inte kan acceptera utbrytningar utan tvärtom sänder straff över revolutionären. "En sådan hållning betraktar jag som reaktionär", säger författaren. Själva identifierar han sig med Sisyfos och rentav Satan. hiälten och trotsaren som hellre plågas i helvetet än vistas bland skenheliga änglar inför en falsk och ynklig guds tron. Att bibeln och den kristna traditionen talar så lite och räddhågat om djävulen är, påpekar författaren, ett utslag av vad psykoanalysen kallar förträngning: För att uppnå en skenbar harmoni försöker man gömma huvudet i busken och bara se den del av verkligheten man vill se.

Utan tvekan finns det en förlackad kristen gudsbild, där Gud får tjänstgöra som moralens och de borgerliga idealens väktare, som upprätthållare av lag och ordning, dvs av bestående värden och traditioner. Men kristna tänkare, inte minst Martin Luther under påverkan av samtida tysk mystik, har allvarligt brottats med teodicéproblemet. Utan tvekan har psykoanalysen mycket att ge som kan vidga och fördjupa vårt gudsbegrepp igen - Carl Gustav Jung, Poul Bjerre och skönlitterärt Hermann Hesse har pekat på hur en mer dynamisk och sammansatt gudsgestalt kan se ut. Vi skall inte som Fritz Zorn behöva tillgripa den totala förnekelsen utan kunna dö någorlunda försonade med vårt öde. Och framför allt - ingen skall behöva plågas till döds av falska föreställningar. Gud är inte borgerlighetens gud utan de förtvivlades, de sökandes, de sjukas, de fattigas Gud. "Den som en gång gått i terapi blir aldrig mer en god borgare", säger författaren på ett ställe. Kanske psykoterapin bättre tjänar Guds syften än våra etablerade kyrkor och samfund?

Björn Sahlin

Överallt omkring dig finns skönheten.

Öppna dina ögon
och se den
och var alltid tacksam över den.

Låt det som är skönt förändra dig och inspirera dig så att det högsta och bästa inom dig får komma fram. Skönhet lyfter fram det allra finaste och förenar dig med det högsta.

Den skönhet som finns inom dig kan inte hållas kvar där ...
den vill avspegla sig i det yttre;
låt den stråla fram,
fyll era hjärtan och sinnen med vackra tankar
och låt mig avspeglas utåt
för jag är skönhet.

Upptäck det sköna i allting!
När du ser efter riktigt noga och tillräckligt länge ser du det.
Höj dig över det som är lågt och lumpet i livet,
för genom att höja dig över dessa ting
kan du bidra till att omvandla och förädla dem.
Skönhet finns inneboende i betraktarens öga,
den finns där, djupt inom dig.
Om du går ut idag i förvisning om att du kommer att se
skönhet i allt och alla
så kommer det också att bli så.

Ur "Footprints on the Path" av Eileen Caddy
Övers. Maria Adkinson. Ill. Charles Adkinson
Reprinted by permission of the Findhorn Foundation

METODER FÖR ATT KOMMA ÖVERENS MED SIG SJÄLV OCH ANDRA

Sökarens huvudfrågor har från början varit: Vad är sanning? Hur är verkligheten beskaffad? Vilken mening, om någon, har vår tillvaro? Däremot har sådant som inre utveckling, psykoterapi och vägar till framgång legat mer i utkanten av våra intressen. Men rörelser inom *human development*, som växer upp i andra länder, inte minst USA, inträder i vårt land och väcker intresse, precis som nyandliga rörelser gör. De får anhängare, utövare, bland annat sådana människor som drar sig åt nyandlighet och nya tidsålderns-begreppet. Så *human development*-rörelser behandlas nu mer och mer i Sökaren.

Det existerar många metoder för självförbättring och andlig pånyttfödelse. Sökaren har tagit upp, mer eller mindre ingående, positivt tänkande hos Norman Vincent Peale, programmering av undermedvetandet och självhypnos hos Al Koran, självhypnos och självförtroen-

deträning med hjälp av bandinspelningar enligt Lars-Eric Uneståhl, metoden att kärleksfullt vara närvarande i människor och situationer inom est, mantraupprepningsmetoden att uppnå avslappning och effektivitet inom TM, scientologernas auditering med hjälp av E-meter, självkontroll enligt Ouspensky-Gurdjieff, Hare Krishna-rörelsens sjungande av Guds namn, Divine Lights Missions meditationsmetod, Orrs rebirthingmetod, Beesleys metod, zen-meditation, flera former av yoga och andra tekniker. Ofta har våra informationer varit kortfattade.

Det är väl troligt att många metoder som finns, kanske alla, kan ge ett positivt utbyte, under förutsättning att man tillräckligt målmedvetet och hängivet samlar sig kring den metod man valt. Ofta är anhängarna av någon teknik för inre utveckling mycket glada över vad de funnit och visar många tecken

på en för dem värdefull "nyfödelse".

Kanske kommer Sökaren att ännu mer ta upp idéer för personlighetsutveckling. Livet är ju inte bara att söka sanning utan även att leva, och leva så rikt och riktigt som möjligt, i harmoni med sig själv och omgivningen. Om en målsättning att ge ökade informationer om rörelser för personlighetsutveckling, andlig pånyttfödelse och själsstärkande metoder skall kunna förverkligas, beror på om personer som intresserar sig för *human development* och har god kännedom om området, vill bidra till tidskriftens innehåll genom författande, rapportering, informering.

I så fall trampar vi ytterligare in på kollegan Nexus område, men det behöver inte vara annat än positivt för såväl "saken" som de båda tidskrifterna.

SM

SÖKAREN

Nr 3 1980 Årgång 17
Adress: Box 3063, 103 61 Stockholm 3
Postgiro: 70 60 47 -8
Bankgiro: 372 -8128
Telefon: 08/69 60 27

Red o ansv utg: Sven Magnusson

Sökaren är en oberoende tidskrift för livsåskådningsfrågor, där skilda meningar kan föras fram.

För varor och tjänster som utbjuds i annonser i denna tidskrift svarar endast annonsörerna själva.

Tryckt hos Smålandspostens Boktr. AB, Växjö 1980

ISSN 0038 -0504

PRENUMERATIONSPRISER

Helår (10 nr) 68: -.
Halvår 36: -.

Annonsspriser (moms tillkommer):
Helsida 700: -, halvsida 450: -, småannonser 15: - per spalt-cm men minst 45: -.

INNEHÅLL:

Åsa Freij:

Est - en ny rörelse

2

New York-festival

4

Surya Green:

Non-guru guru Saswitha

8

Maria Adkinson:

Kyrkoherde Per Lundblad berättar

12

Per Beskow:

"Dödens gränsland" i medeltiden

14

Rolf Ejvegård:

Zenon från Elea

16

Anna C. Bornstein:

Inre frid, yttre strid

18

Bertil Falk:

Morarji Desai

22

Åsa Freij:

Waldorfpedagogik

26

Böcker omskrivna i Sökaren

29

Astrologer misslyckas i prov

34